

CASA - MUSEU MANUEL DE PEDROLO

PLA DIRECTOR | Març 2024

A.	Identificació del projecte	7
B.	Objecte del Pla Director	11
C.	Diagnosi	15
1.	La Casa Pedrolo. Estat actual. Diagnosi	17
1.1.	Introducció. L'edifici (els edificis)	
1.2.	Les cases i els espais	
1.3.	Descripció constructiva	
1.4.	Diagnosi de patologies constructives	
1.5.	Valoració "patrimonial" dels espais	
1.6.	Condicionants d'instal·lacions	
1.7.	Compliment d'Incendis	
1.8.	Accessibilitat	
2.	Pedrolo. L'escriptor. El personatge. Els llinatges	31
3.	Les vides a la casa	32
3.1.	Els espais "viscuts" i els espais "extra"	
3.2.	Etapas viscudes a la casa	
4.	El museu. Estat actual. Diagnosi	36
4.1.	Introducció	
4.2.	Descripció constructiva.	
4.3.	Condicionants d'instal·lacions	
4.4.	Compliment d'incendis	
4.5.	Accessibilitat	
5.	El museu. Programa d'usos	42
6.	El número 9	45
7.	Connectivitat	45
D.	Estratègia	47
1.	Concepte de conjunt.	48
1.1.	Models de referència	
1.2.	Concepte museogràfic	
1.3.	Casa-museu integrada al conjunt	
1.4.	Obertura del museu	
1.5.	Concepte de visita dels espais Pedrolo	
1.6.	Programes i usos lligats a la casa Pedrolo	
2.	Demandes i necessitats	83
2.1.	Adequació normativa	
2.2.	Programa funcional	
3.	Potencials i reptes	54
3.1.	Espais exteriors propis	
3.2.	Necessitat d'obertura i permeabilització	
3.3.	Connectivitat entre edificis	

E. Proposta	61
1. Proposta. Memòria	62
1.1. Línies mestres	
1.2. Relats i continguts expositius	
1.3. Recursos museogràfics	
1.4. Programa i organització d'espais	
1.5. Equipament	
1.6. Adequació a la normativa	
1.7. Rehabilitació	
1.8. Estratègia d'aproximació als espais viscuts	
2. Proposta. Documentació gràfica	91
2.1. Diagrama funcional	
2.2. Plantes	
2.3. Axonometria de conjunt	
2.4. Vistes interiors	
3. Guia de treballs	110
4. Pressupost orientatiu	114
Annexos	117
Annex de plànols. Aixecament estat actual	
Annex biogràfic i literari.	
Llinatges i cases.	
Biografia de Manuel de Pedrolo	
Tàrrega com a escenari i motiu literari	
Bibliografia datada i relació amb Tàrrega	
Annex informe declaració de bé cultural d'interès local	

CASA - MUSEU MANUEL DE PEDROLO

PLA DIRECTOR | Març 2024

A

IDENTIFICACIÓ I AGENTS DEL PROJECTE

1. Identificació del projecte

Projecte: Pla Director DE LA Casa-Museo de Manuel de Pedrolo a Tàrrrega

Tipus d'intervenció: Reforma i museografia

Emplaçament: Carrer Major 5 i 7

Municipi: 2530 Tàrrrega (Urgell)

2. Agents del projecte

Promotor: Ajuntament de Tàrrrega
Adreça: Plaça Major 1
25300 Tàrrrega (Urgell)
Telèfon: 973 31 16 08

Redactors: Pere Buil Castells
(arquitecte, núm. Col·legiat 33103-1)
(dipositari de la marca VORA ARQUITECTURA)
NIF: 46739610-E

Adreça: Carrer Pere IV 363, planta 2, local 25.
Codi postal: 08020
Telèfon: 93 553 39 19
E-mail: vora@vora.cat

Equip redactor: STOA, propostes culturals i turístiques S.L.
Jordi Padró Werner
Olga Llobet

Adreça: Rosselló, 271 1º1ª
08008 Barcelona
Tel. + 34 93 363 14 18
E-mail: stoa@stoa.es

Consultoria: Anna Maria Moreno-Bedmar
Tel. 664 11 16 42
Antoni Munné-Jordà
Tel. 620185470

CASA - MUSEU MANUEL DE PEDROLO

PLA DIRECTOR | Març 2024

B

OBJECTE DEL PLA DIRECTOR

1. Objecte del Pla Director

L'objecte del present Pla Director és analitzar l'estat de l'edifici de la casa de Pedrolo a Tàrraga, determinar-ne les actuacions constructives, explorar-ne les possibilitats museogràfiques i establir-ne el relat, i finalment establir un pla de treballs per a fer-lo viable.

Els objectius del document són:

Fer una avaluació preliminar de les condicions que presenten els edificis a partir de l'anàlisi de les planimetries preexistents i la inspecció i documentació de l'estat actual de l'edifici.

Definir l'orientació i els objectius museològics de l'equipament de cal Pedrolo, posant-los en relació amb l'equipament del Museu Tàrraga Urgell, situat a pocs metres de l'edifici i en contacte per la part posterior.

Traçar l'itinerari a seguir per a la contractació de les diferents tasques de documentació i anàlisi necessàries per tal de progressar cap a la redacció d'un avantprojecte arquitectònic i museogràfic.

1. La Casa Pedrolo. Estat actual. Diagnosi

1.1. Introducció. L'edifici (els edificis)

La casa de Manuel de Pedrolo consta de dos edificis entre mitgeres interconnectats, situats als números 5 i 7 del carrer Major de Tàrrrega, al centre històric de la vila. Els dos edificis es situen molt propers al Museu Comarcal de l'Urgell (número 11 del mateix carrer).

-L'edifici del número 5 (imatge 1) té unes dimensions aproximades de 6 m d'amplada per 18 m de profunditat. Consta de planta baixa + 3, més golfes. Les plantes estan esglaonades amb una diferència de mitja altura a banda i banda del nucli d'escala, entre els espais de la banda de carrer i els de la banda posterior. La propietat de l'edifici està compartida amb la finca del costat (carrer Major 3). El local comercial i la part posterior de la planta baixa estan connectats a aquesta propietat veïna, i no tenen accés des del nucli d'escala de l'edifici. (En aquest edifici hi ha els espais més lligats directament a la vida de l'escriptor.)

-L'edifici del número 7 (imatge 2) té unes dimensions aproximades de 6,1 m d'amplada per 32 m de profunditat. Consta de planta baixa +2, i golfes. En planta té forma de "L", obrint un espai exterior llarg i estret al fons de la parcel·la. Per darrere, té un pati accessible des de planta baixa. Aquest pati té una tanca al fons en contacte amb la plaça dels Comediants. El pati està al nivell del replà superior de les grades. Donada la planta en "L", podem definir-lo en dues parts, la del cantó del carrer, més ampla, i la de la part posterior, més estreta. (En aquest edifici hi ha els espais més lligats a la vida de la família (pare, tieta...), i els espais amb major valor patrimonial per se.)

Els dos edificis tenen nucli d'escapes propi, amb porta d'accés des del carrer, i estan interiorment connectats entre si, amb un pas de porta a la planta primera i a la planta segona.

1.2. Les cases i els espais

A les dues cases, hi trobem espais viscuts directament per l'escriptor i la seva família (imatges 6, 7, 8), amb d'altres sense vivència directa per part seva, i d'altres que són espais auxiliars. Concretament, podem establir les següents categories:

- Espais aliens i que no són propietat de la família (macla de propietaris en l'edifici del número 5).
- Espais no viscuts per la família ni antecessors: la planta baixa del número 5 (botiga) (imatge1), la planta baixa del número 7 (botiga i part posterior) (imatge3), la planta segona del número 7 (espais habilitats per la Fundació, ara no en funcionament), planta tercera cantó carrer del número 5 (espais domèstics a mig construir).
- Espais de servei, no viscuts de manera intensa: els soterranis dels dos edificis (imatge 4), punts interessants a nivell d'espai. La planta primera part posterior del número 5 (espais de bugaderia), les golfes dels dos edificis. (imatge 5)

funció	superfície total (m2)	P-1	P0	P1	P2	P3	P4
espais viscuts	300.45		17.30	185.00	89.50	8.65	
espais no viscuts	562.60	166.25	126.00	35.20	137.00	156.80	67.35
local	49.70		49.70				
sumatori	915.46	166.25	193.00	220.20	226.50	165.45	67.35
exterior	44.05	14.05	30.00				

(1)

(3)

(2)

(4)

(5)

(6)

(7)

(8)

1.3. Descripció constructiva

Les dues cases estan formades per murs de càrrega de pedra i forjats formats per bigues de fusta i revoltons ceràmics. Als soterranis, hi ha diverses solucions constructives dels forjats, des de votes de pedra, lloses de pedra o bigues de fusta i revoltons ceràmics. Les cobertes són inclinades, amb teula àrab recolzada directament sobre llares.

1.4. Diagnosi de patologies constructives

S'ha fet una diagnosi visual dels dos edificis, acompanyats amb un aparellador especialitzat, confirmant les característiques constructives i detectant les patologies principals i més evidents, i les necessitats de reforç per a acollir nous usos.

Aquesta diagnosi és visual, i haurà de ser complementada per una diagnosi constructiva més acurada, inclosa la realització de cales en alguns punts.

Pel que fa als murs, estan en força bon estat, en general.

S'han detectat fissures importants en els murs del número 7, a la façana posterior. L'edifici s'està obrint en la cantonada del pati posterior, de manera força alarmant. Caldrà "empresillar" aquesta cantonada de l'edifici.

Pel que fa als fonaments, degut al pas del temps i al deteriorament, tots els elements d'evacuació de les aigües pluvials estan trencats i aboquen les aigües de pluja en el soterrani de l'edifici (número 7). És possible que aquestes aigües provoquin moviments d'assentament, que han provocat, juntament amb altres possibles factors, les esquerdes en els murs de la cantonada.

Pel que fa a forjats, la majoria són amb bigues de fusta, que en l'edifici número 7 són de secció relativament petita (mig tronc, algunes), per la qual cosa estan al límit d'esbeltesa i serà recomanable reforçar quan es faci la reforma de l'edifici per a resistir a les noves sol·licitacions del nou ús. De fet, en algunes parts de l'edifici en que la llum d'aquestes bigues és més important, es detecta algun pandeig i ja hi ha empresillats de reforç (menjador del número 7, sostre planta primera).

Es detecten esquerdes importants, i un forjat que ha cedit (a la cantonada posterior del número 7), en el forjat del soterrani i el de la planta baixa. Aquests, ara estan apuntalats, però caldrà reforçar. També caldrà reforçar un arc de pedra del soterrani del número 5, i reforçar el seu recolzament. Pel que fa a l'estat de les bigues, a simple vista es veuen en un estat correcte, tot i que se'n detecten algunes molt afectades per tèrmits (sostre del soterrani del número 5, un tros, i altell a les golfes del número 7) i algunes amb els caps podrits per humitat (golfes del número 7). Al sostre del número 7, zona alcoves a la part posterior, hi ha una jàssera que ja ha estat reforçada amb empresillat de perfils metàl·lics per podridura (probablement per entrada d'humitat de teulada). Igualment, caldrà fer un estudi detallat per empresa especialitzada, cas per cas.

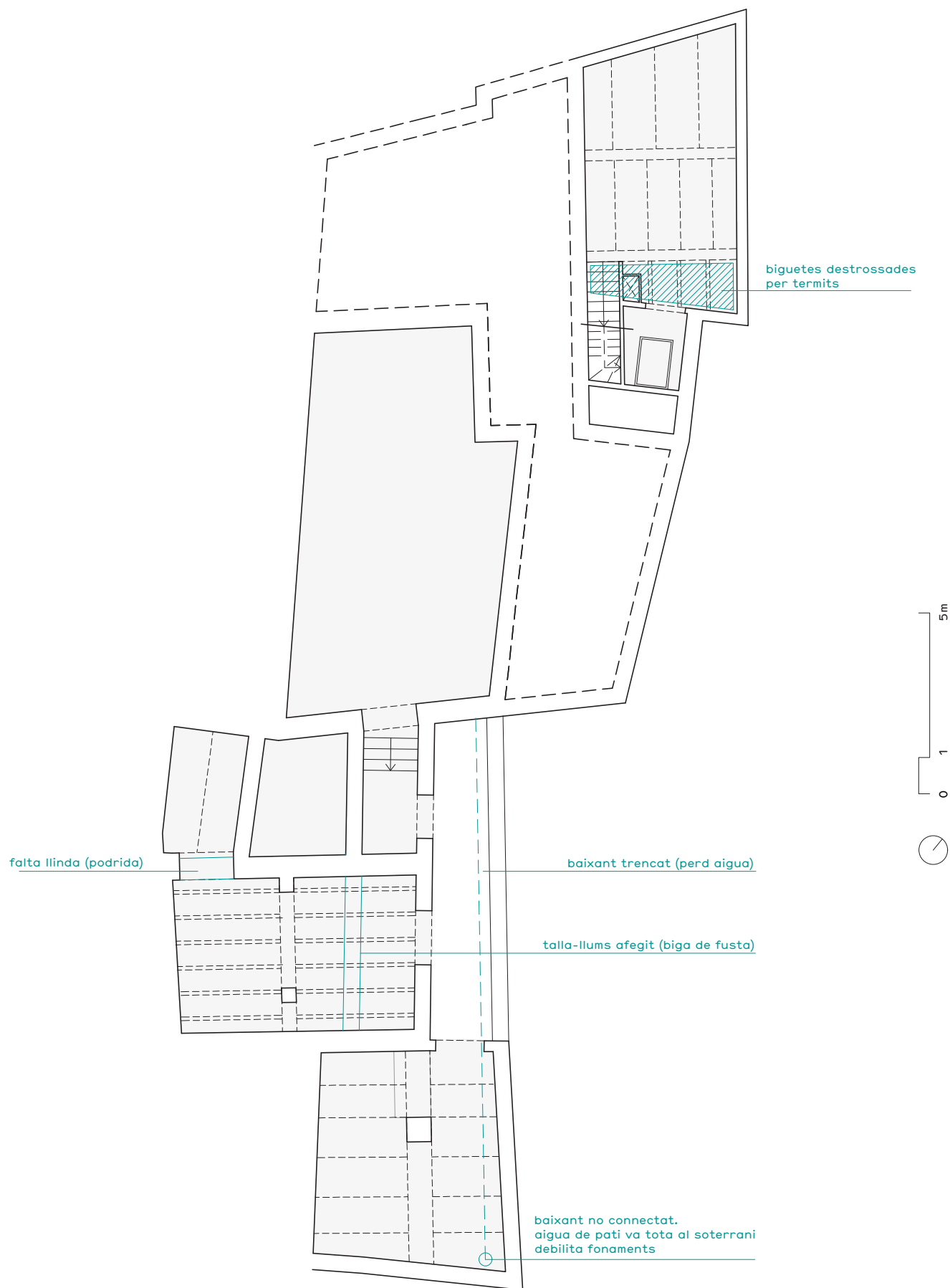
A les teulades es detecten algunes entrades d'aigua (goteres) que s'haurien de protegir amb urgència per a no degradar els interiors. Concretament, es detecta entrada d'aigua arran del mur de mitgera entre el número 7 i el 9. També unes goteres puntuals en el número 5, sobre la paret de separació entre la cuina i l'escala.

No s'ha pogut comprovar l'estat de la teulada sobre la part posterior de l'edifici del número 7, tot i que a l'interior hi ha efectes de la degradació causada per entrada d'aigua des de la teulada, que no podem garantir que s'hagi reparat.

La qüestió de l'evacuació de l'aigua de pluja, i també el sistema de sanejament del propi edifici, està en un estat força lamentable. Tota la part posterior de l'edifici número 7 aboca aigües a la terrassa posterior i al pati anglès, doncs els ramals de recollida i conducció a clavegueram estan trencats. També es detecten baixants trencats en altres punts de l'edifici.

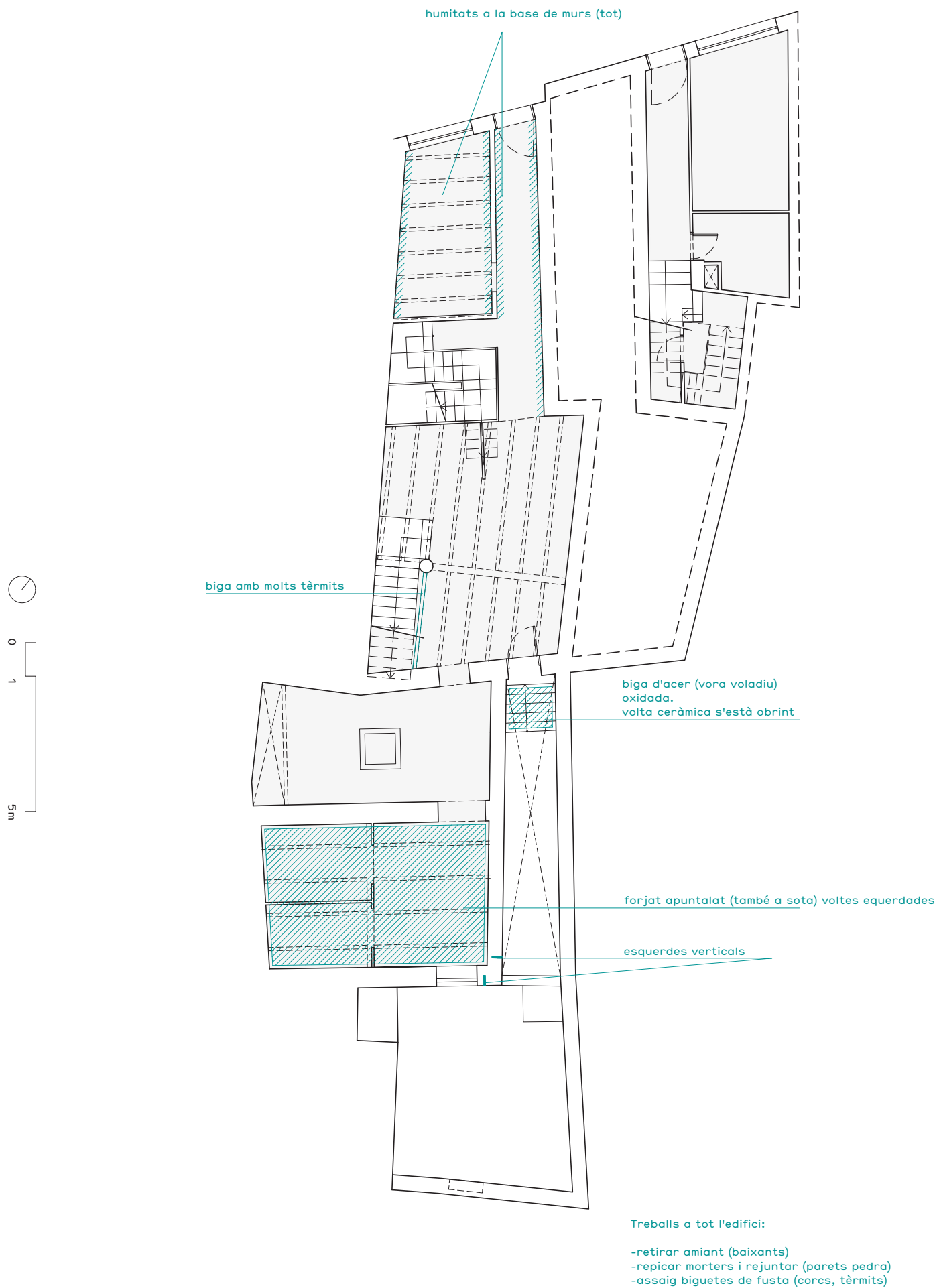
Pel que fa als interiors, principalment als espais amb valor patrimonial a preservar (espais viscuts per Pedrolo i el seu pare) la majoria d'elements i revestiments estan en bon estat i sense esquerdes destacables. L'espai de l'habitació del pare (número 7) i les dues alcoves sí que està força degradat degut a les patologies estructurals, que obligaran a reconstruir alguns elements volumètrics interiors (la fornícula, les motllures i el sostre). En general, els sostres, que són de canyís, tenen esquerdes degudes als moviments de l'edifici, i caldrà revisar el seu estat, i en el cas que sigui necessari, substituir-los per sostres falsos continus de cartró-guix.

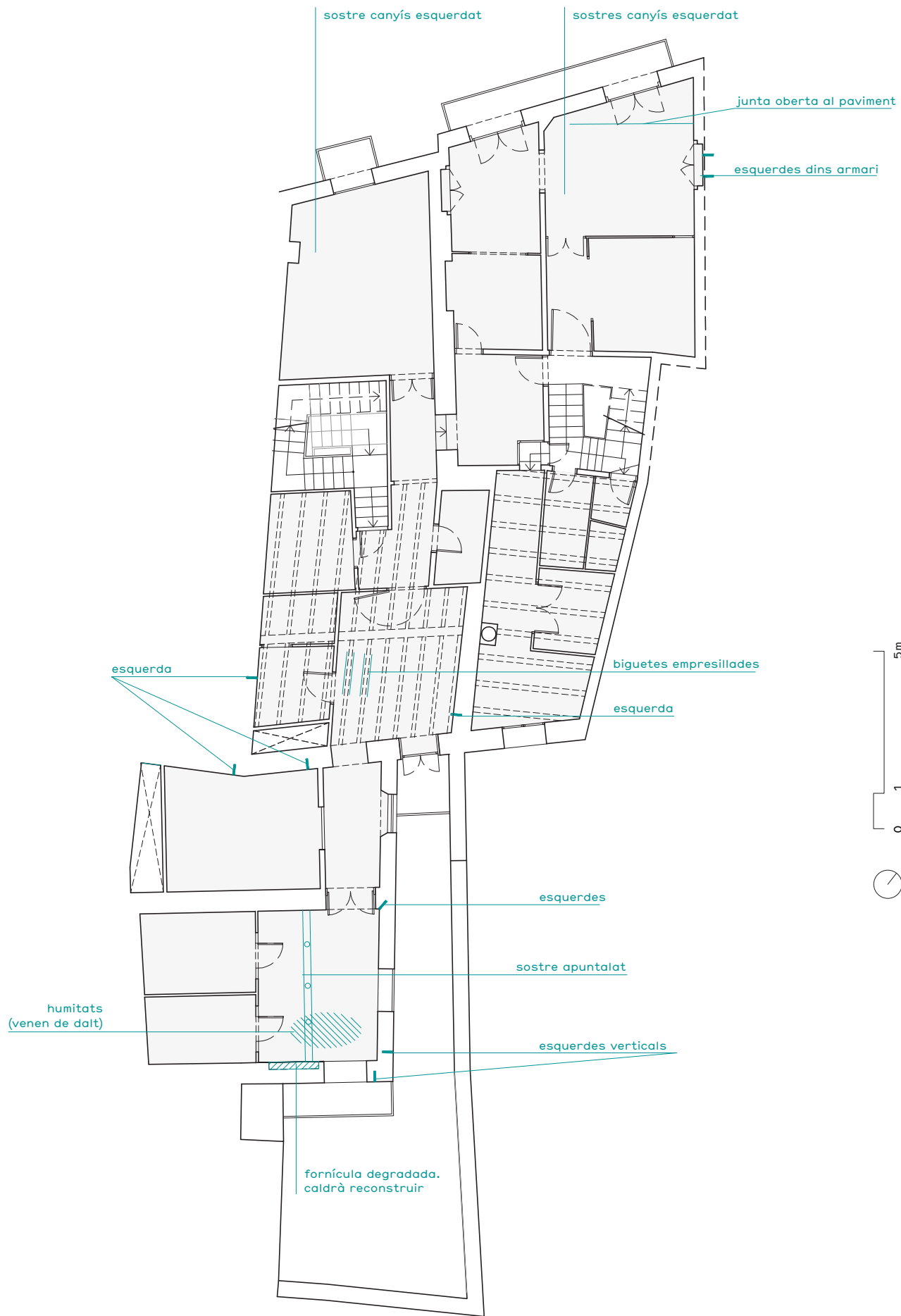
Pel que fa a les carpinteries d'exterior, estan en força mal estat, sobretot les de les parts menys viscudes. Algunes s'hauran de reconstruir, tot i que a priori sembla viable la reparació i ajust de la majoria d'elles, sobretot del cantó de la façana del carrer. En aquests casos caldrà modificar-les per a incorporar vidre doble, tot i mantenint el seu aspecte i materialitat lligada a la imatge d'època de l'edifici.

Treballs a tot l'edifici:

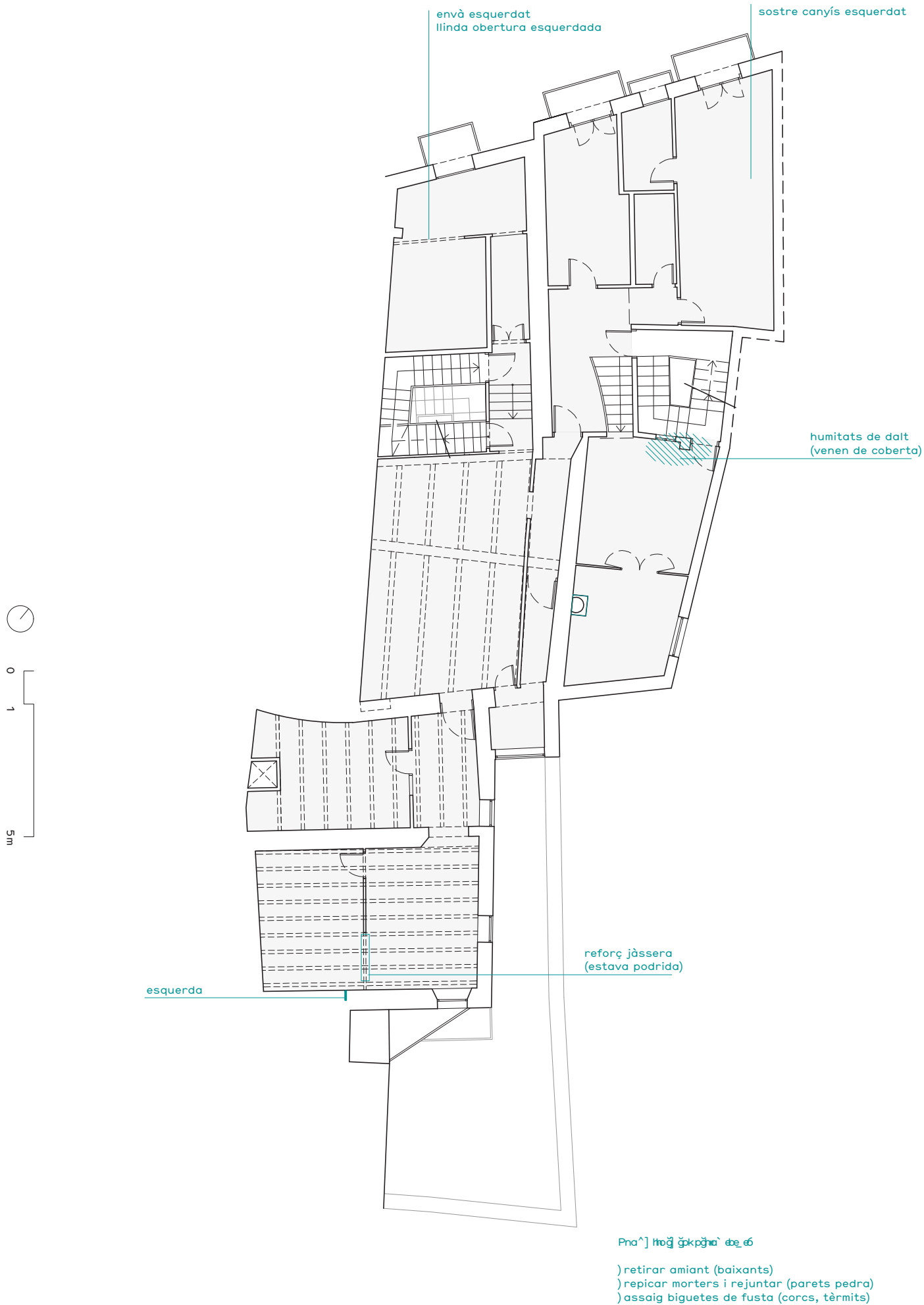
- retirar amiant (baixants)
- repicar morters i rejuntar (parets pedra)
- assaig biguetes de fusta (corcs, tèrmites)

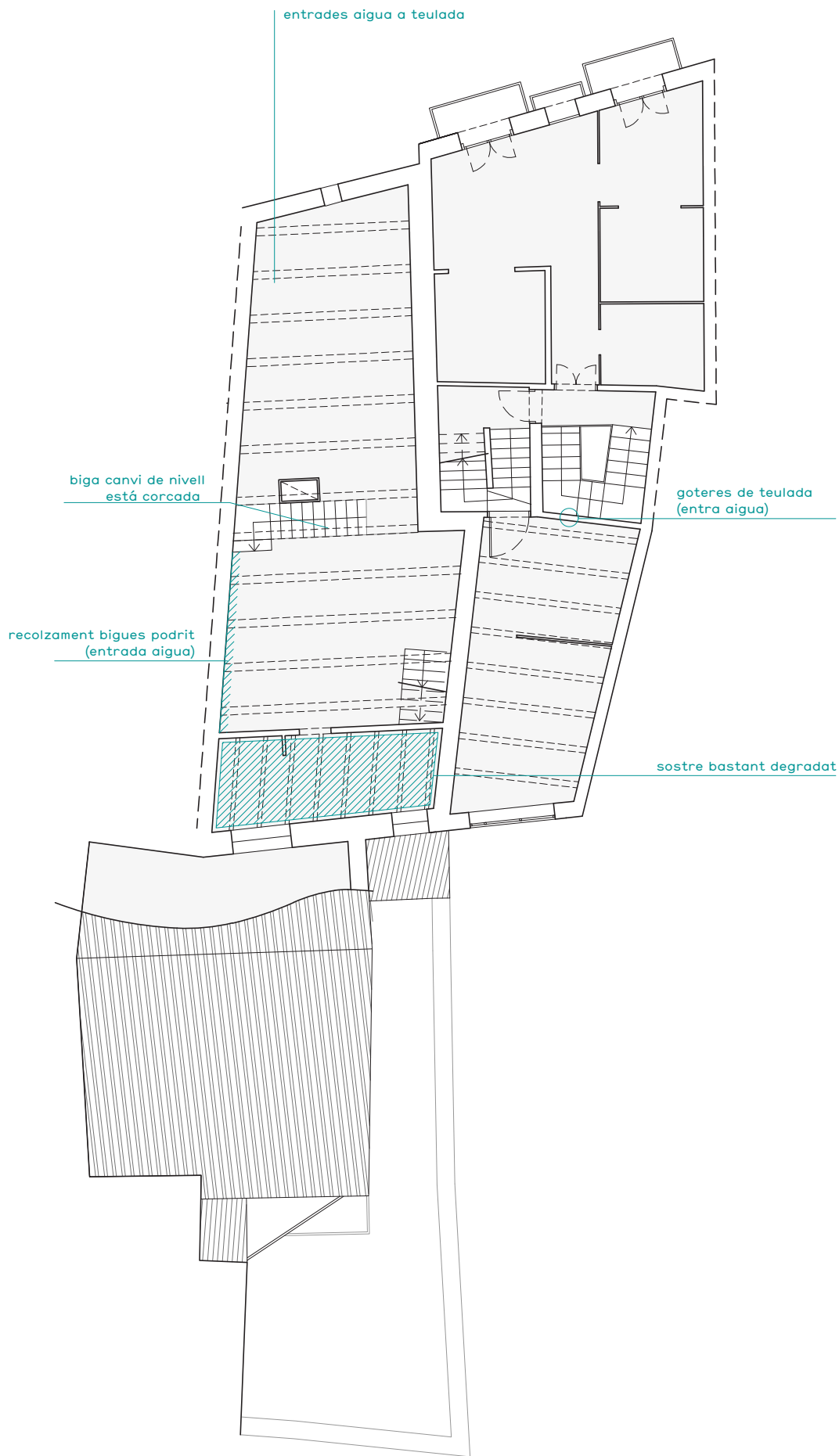

Treballs a tot l'edifici:

- retirar amiant (baixants)
- repicar morters i rejuntar (parets pedra)
- assaig biguetes de fusta (corcs, tèrmits)

Pna^] lltóĝ ġkpĝne` dē dē

-) retirar amiant (baixants)
-) repicar morters i rejuntar (parets pedra)
-) assaig biguetes de fusta (corcs, tèrmits)

1.5. Valoració “patrimonial” dels espais

Les dues cases són de valor històric-artístic relatiu. No es tracta de grans palaus, però tampoc de cases únicament funcionals, ni banals. Els valors històric-artístics es concentren en alguns espais concrets.

Al número 5, els següents espais:

El soterrani i el seu sostre amb arcs de pedra i maó. La sala de la planta primera, que acumula més valor històric (paper de paret, obres artístiques a les parets, mobiliari d'època...). Les escales i els revestiments treballats a les parets. La cuina de la planta segona (part posterior), humil però especialment bonica.

Al número 7, els següents espais:

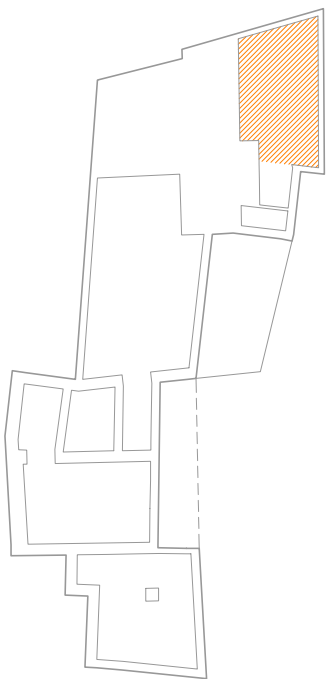
La part posterior de la planta primera, amb les habitacions amb alcova del pare. L'espai del menjador, també a la planta primera.

1.6. Condicionants d'instal·lacions

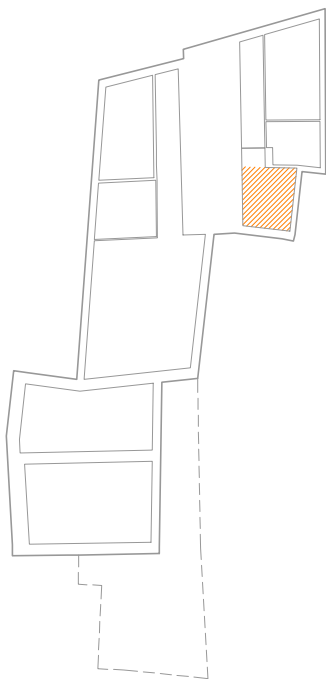
Les instal·lacions de l'edifici s'hauran de renovar de manera integral. El sanejament s'haurà de fer de nou, per a connectar nous espais sanitaris, i resoldre de manera convenient l'evacuació de les aigües de pluja.

La instal·lació d'aigua s'haurà de refer en els espais que siguin reformats i amb canvi d'ús, alimentant els espais de serveis nous.

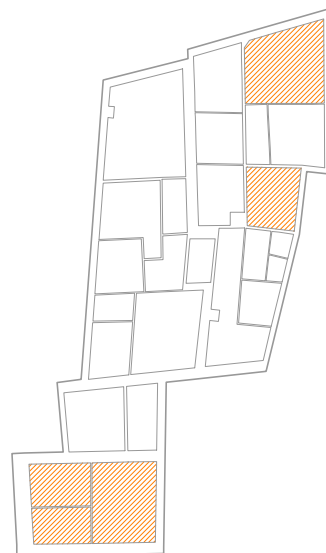
La instal·lació d'electricitat s'haurà de fer tota nova, per a adequació normativa. En les parts viscudes i museïtzades, es mantindran els elements terminals (làmpares, interruptors, cables trenats, etc...), però sense funcionar. Tota la il·luminació (també el sistema d'àudio) es proposa resoldre amb trípod, connectats a xarxa de manera oculta sense afectar els revestiments interiors dels paraments (parets, principalment).

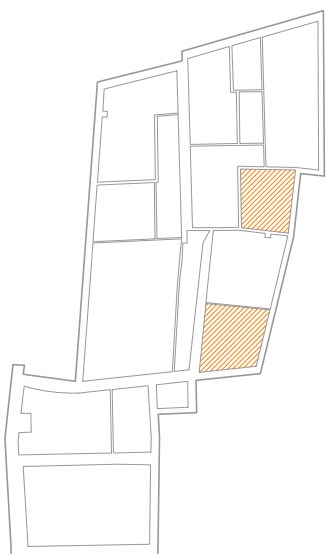
P-1

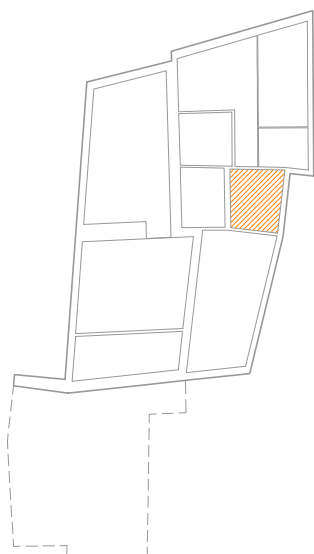
P0

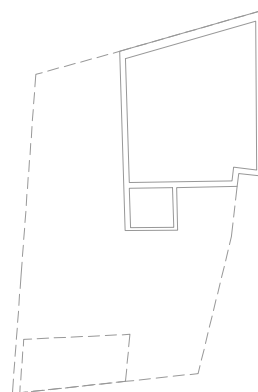
P1

P2

P3

P4

1.7. Compliment d'Incendis

Les cases, donat que han funcionat com un sol habitatge, a nivell d'incendis es considera que tenen una ocupació relativament baixa i una evacuació en cas d'incendis computable a partir de la porta de sortida, de manera que complirien aquest requeriment en tant que edifici residencial.

Per al cas que ens ocupa, que implica un canvi d'ús, caldrà re calcular l'ocupació de l'edifici per a un ús expositiu, i els recorreguts d'evacuació s'hauran de comptabilitzar des dels orígens d'evacuació (almenys per als espais de pública concurrència). Aquest canvi té una transcendència important, doncs implicarà que les escales hagin de complir sectorització d'incendis (que seria excessivament transformador), o comptar amb una nova escala ubicada en l'edifici del número 9, que és el que es proposa.

1.8. Accessibilitat

Pel que fa a les cases, en el cas de canvi d'ús no complirien normativa d'accessibilitat per a un edifici de pública concurrència, en cap cas.

-L'edifici del número 5 no disposa d'ascensor, i els nivells estan decalats mitja planta entre el cantó carrer i el cantó interior.

-L'edifici del número 7 tampoc disposa d'ascensor, i els nivells en aquest cas són continus en cada planta, excepte en la planta segona que hi ha una diferència de 80 cm aprox, entre la part de carrer i la part d'interior.

En la relació entre els dos edificis, també hi ha barreres arquitectòniques, encara que es podrien fer adequacions mitjançant rampes en la relació entre les plantes primeres dels dos edificis (cantó carrer en el cas del número 5), i també en la relació entre les plantes segones (cantó carrer del número 5, cantó interior del número 7), doncs hi ha poca diferència de cota.

A les plantes de les golfes, hi ha plataformes a nivells diversos. En aquest cas, la comunicació accessible entre ells només serà viable mitjançant escales amb elevadors pujaescales integrats.

Pel que fa a l'accessibilitat en conjunt, es requeriria la introducció d'un petit elevador en algun punt entre els dos edificis, amb portes en més d'una cara, per tal de connectar tots els nivells visitables de les dues cases. Aquesta solució sembla viable per a connectar entre elles les plantes superiors dels dos edificis, tot i que caldria avaluar-ne la seva viabilitat pel que fa a adequació completa a requeriments normatius d'accessibilitat (tamany de cabina, espais de maniobra davant de portes, etc...).

Altrament, aquest ascensor també es podria ubicar en l'edifici número 9, i resoldre l'accessibilitat entre nivells propers mitjançant elevadors pujaescales integrats, amb major

2. Pedrolo. L'escriptor. El personatge. Els llinatges

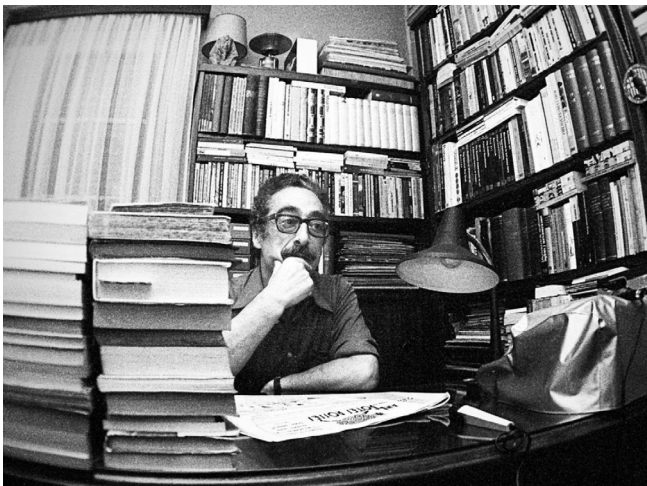
Manuel de Pedrolo va néixer al castell de l'Aranyó per voluntat del seu pare, tot i que aquest residia a Tàrrrega. L'escriptor a Cal Molina (carrer major 5 i 7) en la seva infantesa, breument en l'edat adulta, i hi passà els estius la major part de la seva vida adulta, fins i tot de gran.

Els avis de Pedrolo, per part de mare, foren don Pío Sánchez de Molina i Sánchez de Molina (militar arribat de Brazatortas-La Manxa durant l'última carlinada), que mai va parlar català, i la pubilla de cal Puntaire (carrer Major número 5) (família Vidal Quer, que fou important a la Tàrrrega del segle XIX) Concepció Vidal i Quer. La família va adquirir l'edifici del número 7. La mare de Pedrolo es deia Clotilde Sánchez de Molina i Vidal, i tenia una germana, Daria, que en morir Clotilde (en néixer el germà de Manuel) va cuidar de la família, sense arribar a casar-se mai.

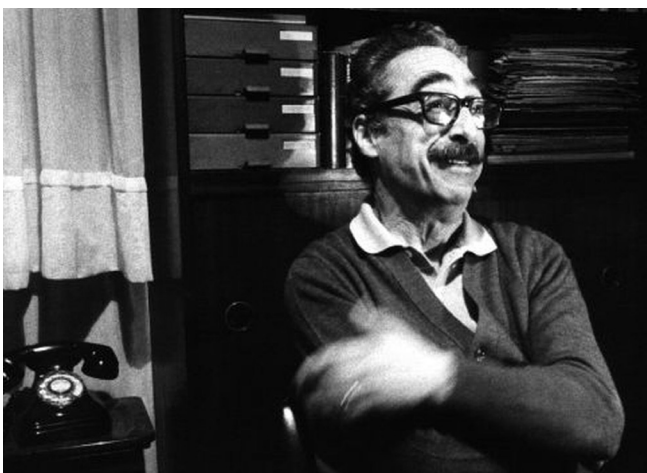
Els avis per part de pare foren Joaquim de Pedrolo i de Nuix (1846-1916) i Lluïsa d'Espona. Era un llinatge noble, que posseïa el castell de l'Aranyó i diverses propietats agrícoles. El pare de Pedrolo es deia Manuel de Pedrolo i d'Espona i va ser un personatge influent en la política i la vida cultural targarina.

Amb la mort de la mare, el pare i els fills van instal·lar-se amb la Daria als edificis del Carrer Major, a la planta noble.

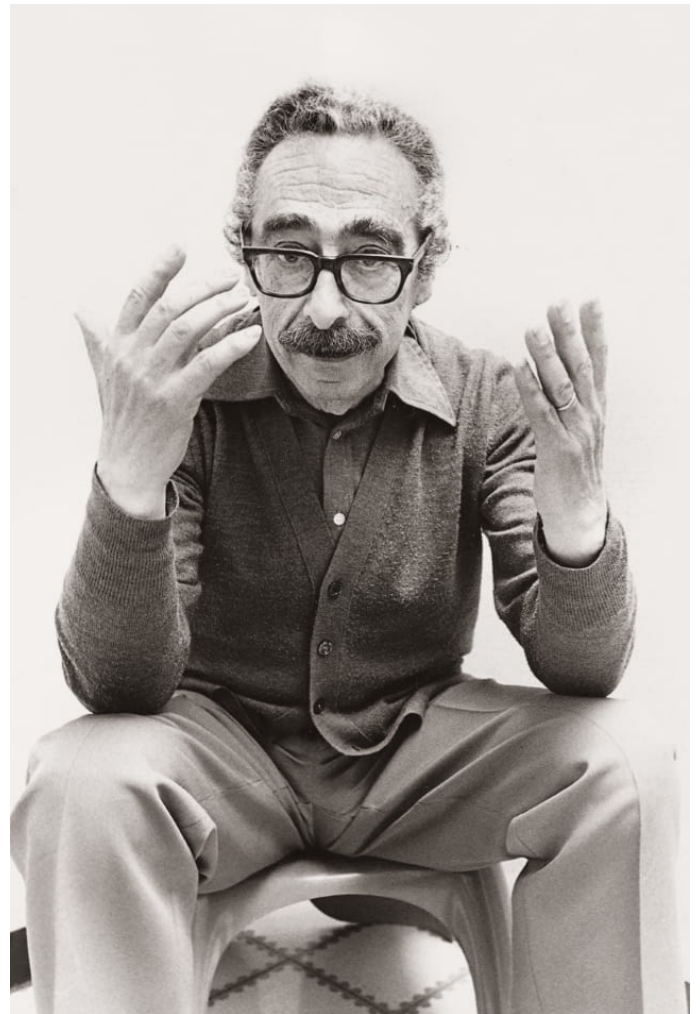
Veure annex 'Llinatges i cases'

(9)

(10)

(11)

3. Les vides a la casa

Manuel de Pedrolo va viure a la casa en fases diferents de la seva vida, de manera contínua i també discontinua (estiuatge), i va viure-la de maneres diferents segons l'època de la seva vida. La casa, de fet, en són dues, unides interiorment per dos passos de porta, un a la planta primera i un a la planta segona. En ser una agregació de dues cases, alguns espais domèstics estan repetits, i es van utilitzar o deixar d'utilitzar al llarg dels anys.

3.1. Els espais “viscuts” i els espais “extra”

Les dues cases són molt grans, amb molts espais. Els que han estat viscuts per Pedrolo i els seus antecessors n'ocupen només una part, bàsicament en la planta primera dels dos números i en la segona del número 5.

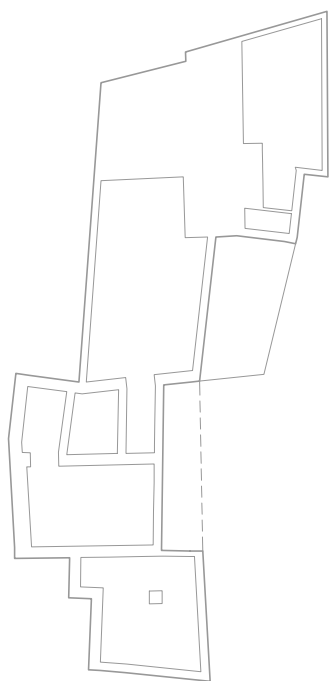
La resta, són espais que no incorporen directament elements de la vida quotidiana de l'escriptor. Alguns són espais “de servei” de la casa (els soterranis, la bugaderia del número 5, les golfes...), altres van tenir altres vides (la botiga i la rere botiga del número 7, la planta segona del número 7, on va viure un capellà rellogat i que els últims anys ha estat la seu de la Fundació Manuel de Pedrolo).

3.2 Etapes viscudes a la casa

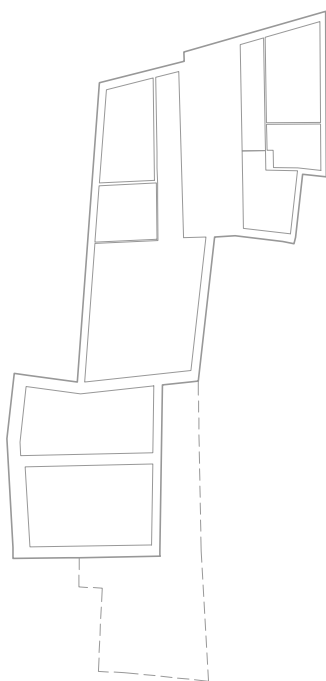
Les vides de Pedrolo a la casa les podríem estructurar en dues fases vitals principals:

Infantesa i vida amb el pare i la tia. La vida és a la planta primera, principalment. El pare dorm al dormitori més noble (dues estances amb alcova), la tia a l'habitació del costat, a la part posterior del número 7. La cuina i el menjador estan en el número 7, a la part central, al cantó de les habitacions de la tia i el pare. La sala d'estar es situa al número 5, al cantó del carrer, amb una sèrie d'estances annexes que actualment són biblioteca. Acumula molts elements de mobiliari i decoració associats a la família del pare i de la mare. Segons explica la seva filla Adelais, Manuel i el seu germà, en la infantesa dormien en els espais que actualment són biblioteca, lluny de l'habitació del pare. Al costat de la porta d'accés original al pis, hi havia un espai de recepció, se suposa que un petit despatx, que en una època posterior, amb la filla Adelais ja adulta, es va adequar com a habitació per a ella. El pare tenia un despatx al número 7, al cantó del carrer.

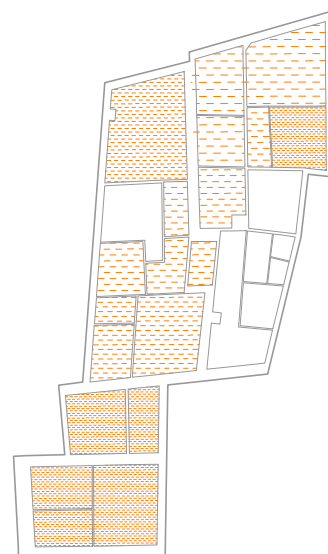
Vida adulta en família. La vida de Pedrolo es desenvolupa més en la segona planta del número 5, de manera més continguda. La cuina i la sala-menjador es situen a la part posterior del número 5. Les habitacions i el despatx del Manuel es situen al número 5, del cantó del carrer. L'habitació de matrimoni disposa d'un lavabo propi, que de fet és el de tota la planta. L'habitació de la filla és petita i interior. La zona de dormitoris i despatx, i la d'estar i cuina estan unides per una escala interior que connecta aquesta mitja planta de diferència d'altura. El vestíbul té una porta de connexió cap al número 7, però aquesta segona planta del número 7 no va ser viscuda per l'escriptor.

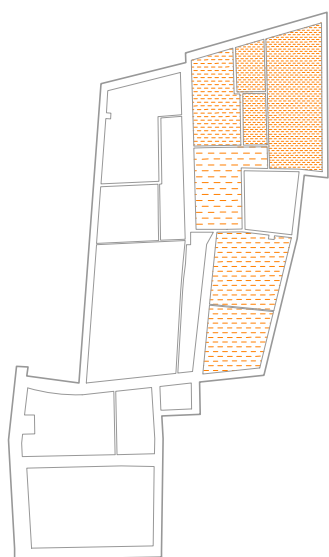
P-1

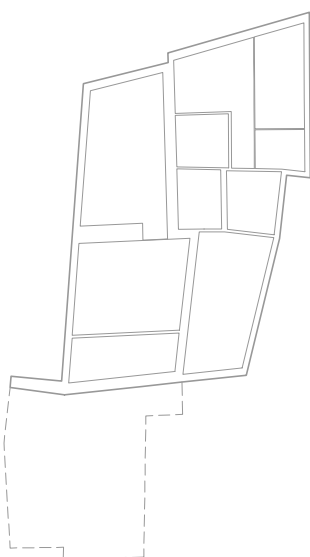
P0

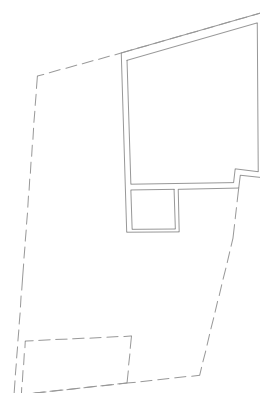
P1

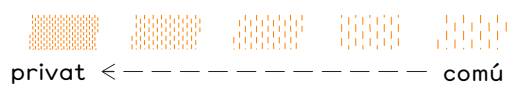
P2

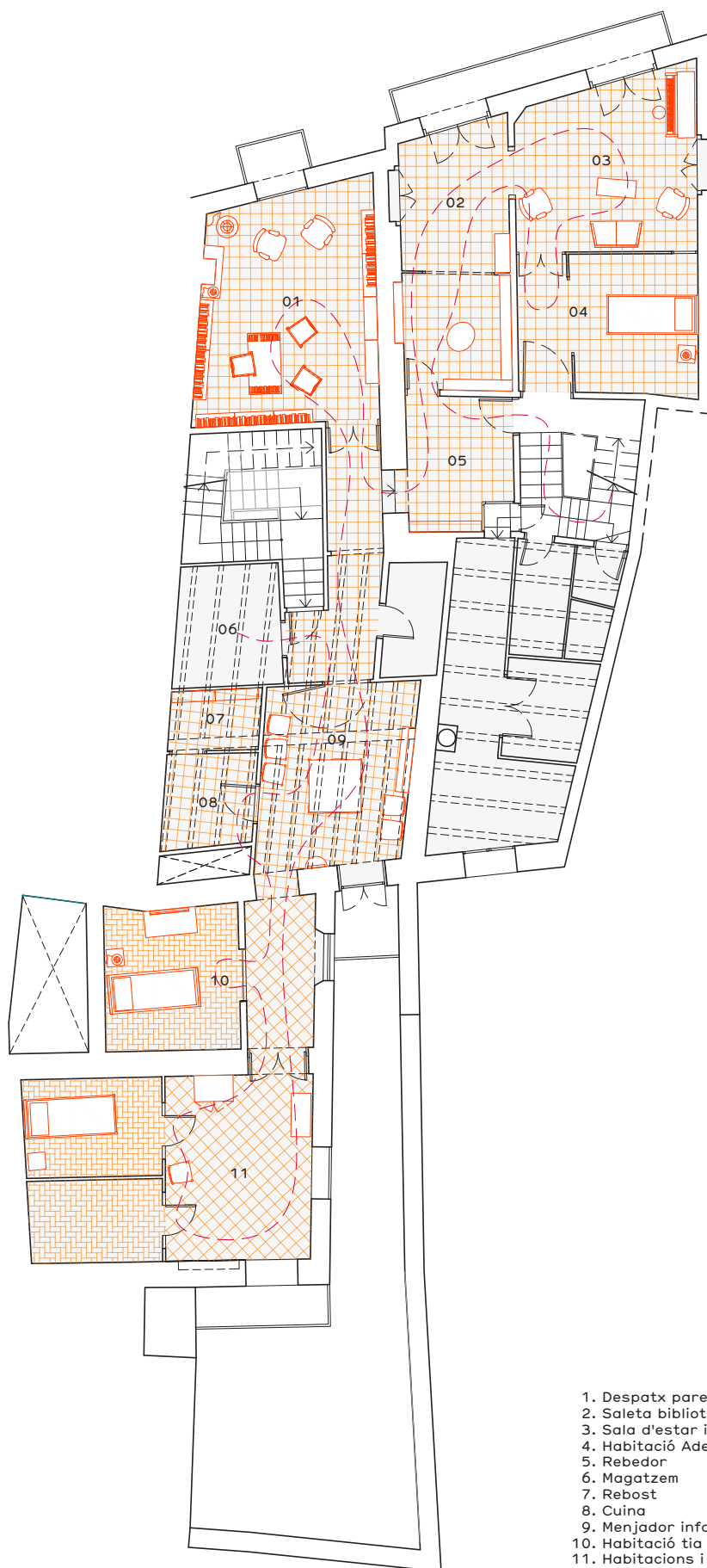
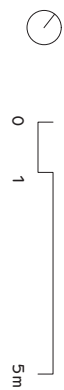

P3

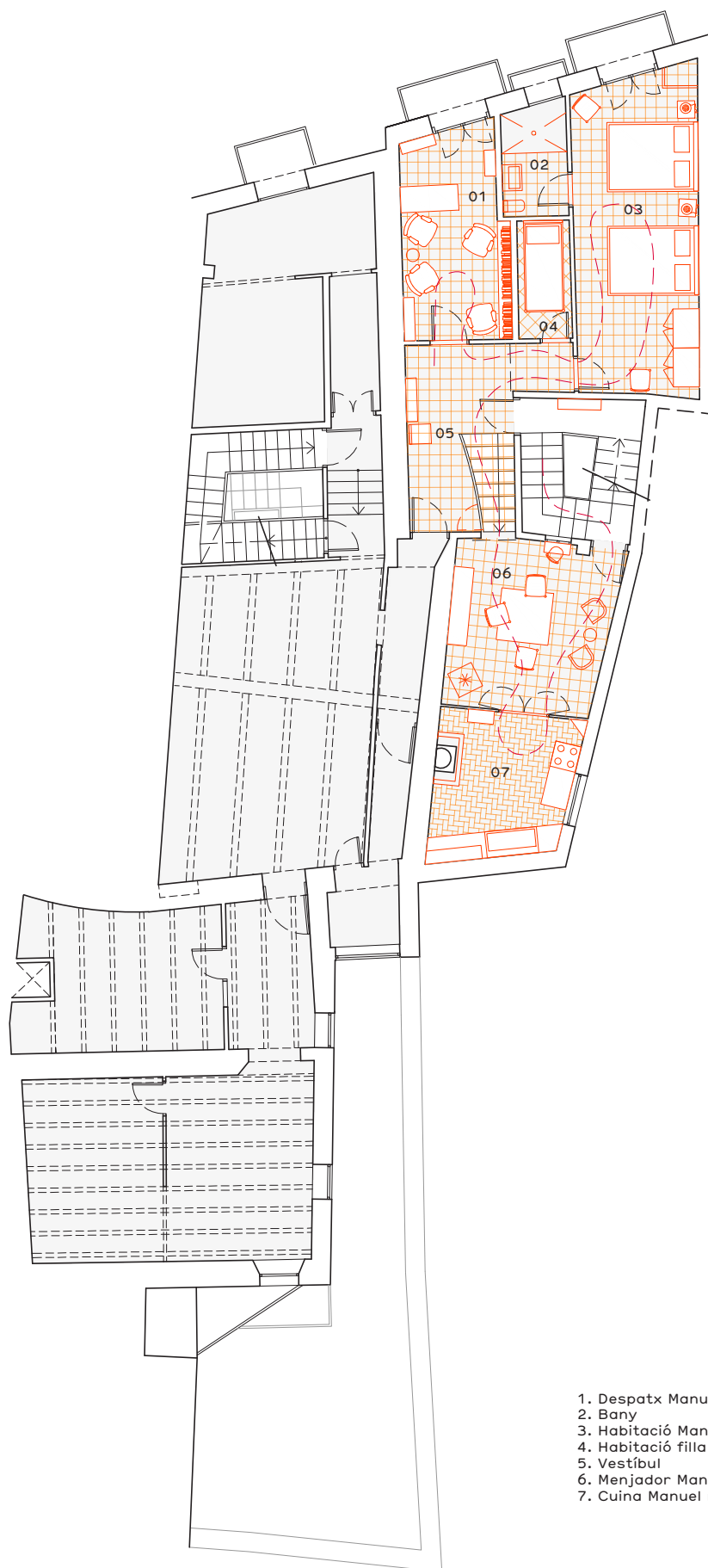

P4

1. Despatx pare
2. Sala biblioteca (hab. Manuel infant)
3. Sala d'estar infantesa
4. Habitació Adelais jove (orig. despatx)
5. Rebedor
6. Magatzem
7. Rebost
8. Cuina
9. Menjador infantesa
10. Habitació tia Dària
11. Habitacions i alcova del pare

1. Despatx Manuel escriptor
2. Bany
3. Habitació Manuel matrimoni
4. Habitació filla (de nena)
5. Vestíbul
6. Menjador Manuel matrimoni
7. Cuina Manuel matrimoni

4. El museu. Estat actual. Diagnosi

4.1. Introducció

El museu (imatges 12 i 13) és un casal de valor històric-artístic (casa Perelló), protegit, que va ser adequat els anys 80 com a museu comarcal de l'Urgell. Té unes dimensions aproximades 21 m d'amplada, 21 m de profunditat en el costat curt i 28 m de profunditat en el costat llarg (planta trapezoidal). Consta de planta baixa + 2, amb algunes plantes intermitges per la part posterior. A la part posterior, patis a dos nivells.

Al llarg dels anys ha tingut algunes obres d'adequació parcial posteriors a l'adequació inicial, per a posar-lo al dia a nivell d'accessibilitat, i reformular alguns espais expositius (a planta baixa).

4.2. Descripció constructiva

El museu és un edifici senyorial, amb espais de dimensions generoses, tant en altura com amplada. La construcció és sòlida, formada per una estructura de murs de càrrega de pedra i forjats formats per bigues de fusta i revoltons. Algunes parts de l'edifici són de nova construcció a l'interior de l'edifici, amb forjats de formigó armat.

4.3. Condicionants d'instal·lacions

En el cas d'unir el museu amb les dues cases a nivell funcional, caldrà estudiar amb deteniment la unió de xarxes, principalment pel que fa a aigua, dades i electricitat, per a unificar escomeses. Pel que fa a incendis (detecció i alarmes), també caldrà centralitzar. Pel que fa a la resta, museu i casa Pedrolo poden funcionar autònomament (climatització, sanejament).

4.4. Compliment d'incendis

El museu té el seu pla d'evacuació en vigor. Donem per suposat que la distribució actual compleix els requeriments d'evacuació en cas d'incendis.

El museu té menys de 2.500 m², per la qual cosa es considera un únic sector d'incendis.

En el cas que l'edifici es reordeni interiorment (canvi d'usos en alguns espais, modificació d'escaleres, etc...) s'haurà de fer donant compliment a aquests requeriments.

En el cas que l'edifici es connecti a les cases del número 9, 7 i 5, caldria fer un estudi detallat del compliment de l'evacuació d'incendis. Per començar, caldria veure si han de funcionar com a sectors d'incendis independents o un sector únic. La suma de superfícies del museu i els números 5 i 7 són superiors a 2.500m²

(12)

(13)

4.5. Accessibilitat

El museu té una configuració difícil pel que fa a l'accessibilitat, amb espais contigus a diversos nivells. Pel que s'explica al Pla Director del Museu, s'hi estan fent actuacions a partir d'un projecte d'adequació a l'accessibilitat.

L'accés entre plantes està resolt amb un ascensor, i per a resoldre desnivells contigus s'han habilitat rampes accessibles.

De tota manera, tot i que a nivell funcional l'accessibilitat està majoritàriament resolta, alguns espais tenen uns recorreguts d'accessibilitat poc visibles o molt laberíntics, i l'accés a l'ascensor està molt amagat en els espais d'accés més públic.

Igualment, queda per resoldre l'accessibilitat en l'espai educatiu (esgraonat) i el magatzem d'accés logístic. L'accés des del pati posterior no té cap recorregut d'accés a l'interior que estigui adaptat.

diagrama accesibilitat | estat actual | E 1:400

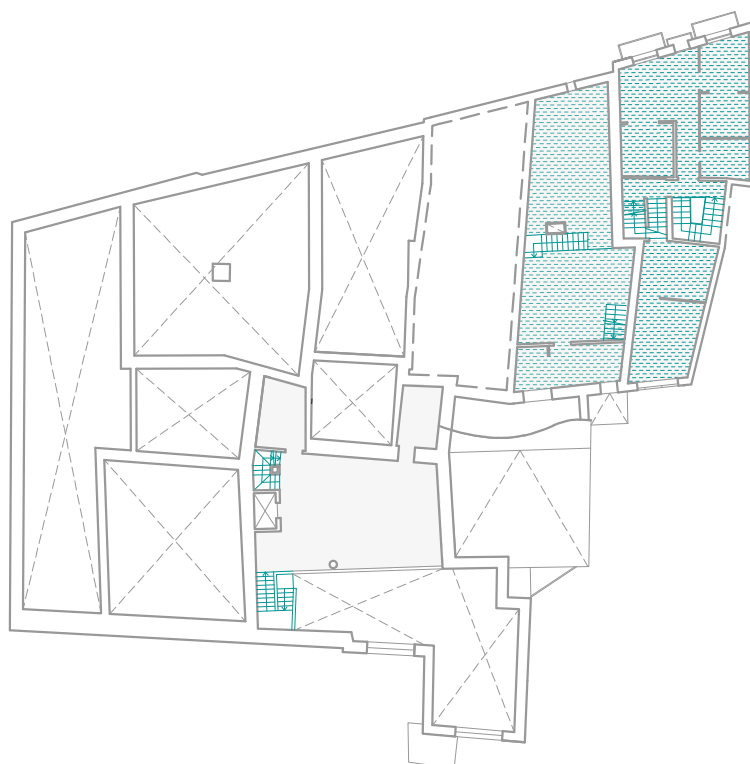
0
5
15m

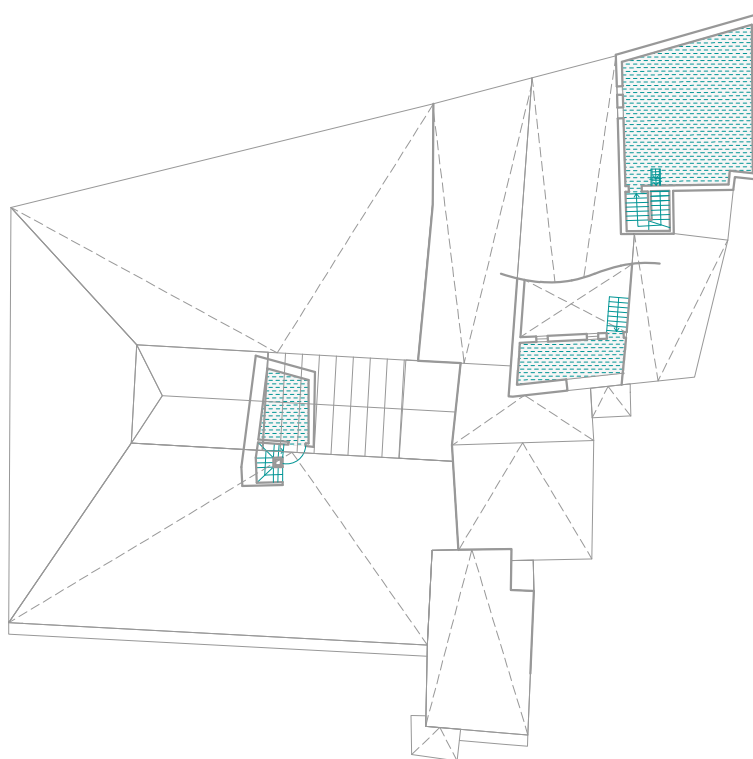
P1

P2

P3

P4

diagrama accesibilitat | estat actual | E 1:400

5. El museu. Programa d'usos

El museu s'estructura amb les següents categories d'espais:

- Accés
- Espai didàctic
- Magatzems (repartits per l'edifici)
- Espais expositius
- Espais administratius
- Espais tècnics
- Tallers (arqueologia, restauració)
- Serveis (sanitaris)
- Biblioteca / centre recerca.

En planta baixa, de manera escalonada, es situen els espais d'accés, espais expositius (exposicions temporals i exposició del call jueu), i per la part posterior els espais didàctics (actualment inutilitzats i ocupats com a magatzem). En una entreplanta, s'ubiquen els serveis sanitaris públics, amb accés des de l'escala, però també per una porta des d'espais d'accés restringit.

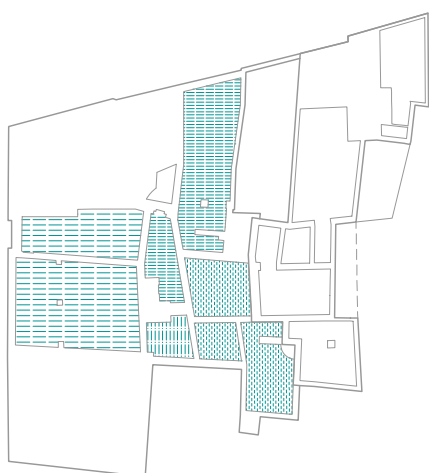
A la primera planta, els espais expositius permanents (arqueologia) i les sales nobles del palau, museïtzades, amb accés al jardí posterior. A la part posterior, amb accés des del vestíbul d'arribada de l'escala noble, també els espais administratius i la biblioteca.

A la planta segona, amb accés des d'una escala nova en la zona d'exposicions, es situen els espais expositius dedicats a la pintura d'autors targarins, a la banda carrer, i els espais de taller a la banda posterior, amb accés per escala des de la zona administrativa de planta primera. Els tallers estan poc practicables, ocupats per emmagatzematge de peces diverses.

A la tercera planta, sobre els tallers, un segon taller en mezzanine, amb un doble espai sobre l'anterior i amb connexió directa per escala oberta.

funció	superfície total (m2)	P-1	P0	P1	P2	P3	P4
administració	46,00			46,00			
magatzem	166,45	16,20	38,95	53,90	57,40		
taller	197,85				137,35	60,50	
educació	96,70	79,75	16,95				
Pedrolo	57,40			57,40			
sala polivalent	687,15	141,70	118,30	187,85	239,30		
exposició	162,15	32,40	61,40	49,55	18,80		
zones públiques	49,30	4,00	29,35	15,95			
biblioteca	37,55			37,55			
sumatori	1.500,55	274,05	264,95	448,20	452,85	60,50	
exterior	268,05	118,95		149,10			

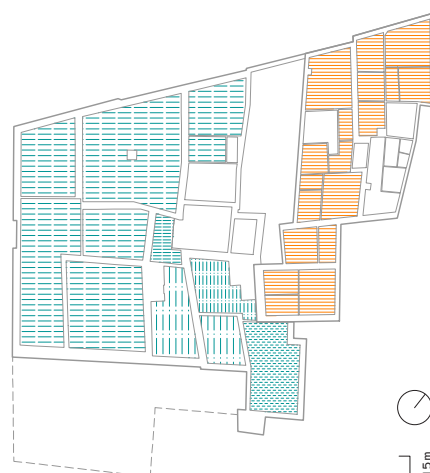
*espais que estan ocupats per magatzem (usos previstos no funcionen)

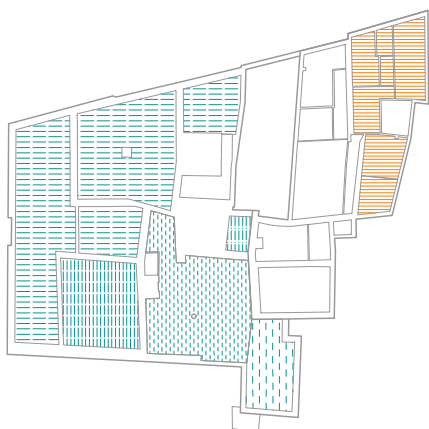
P-1

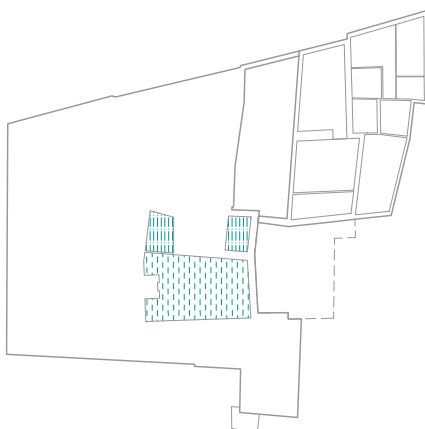
P0

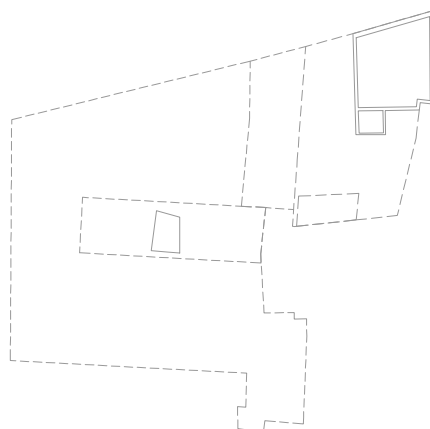
P1

P2

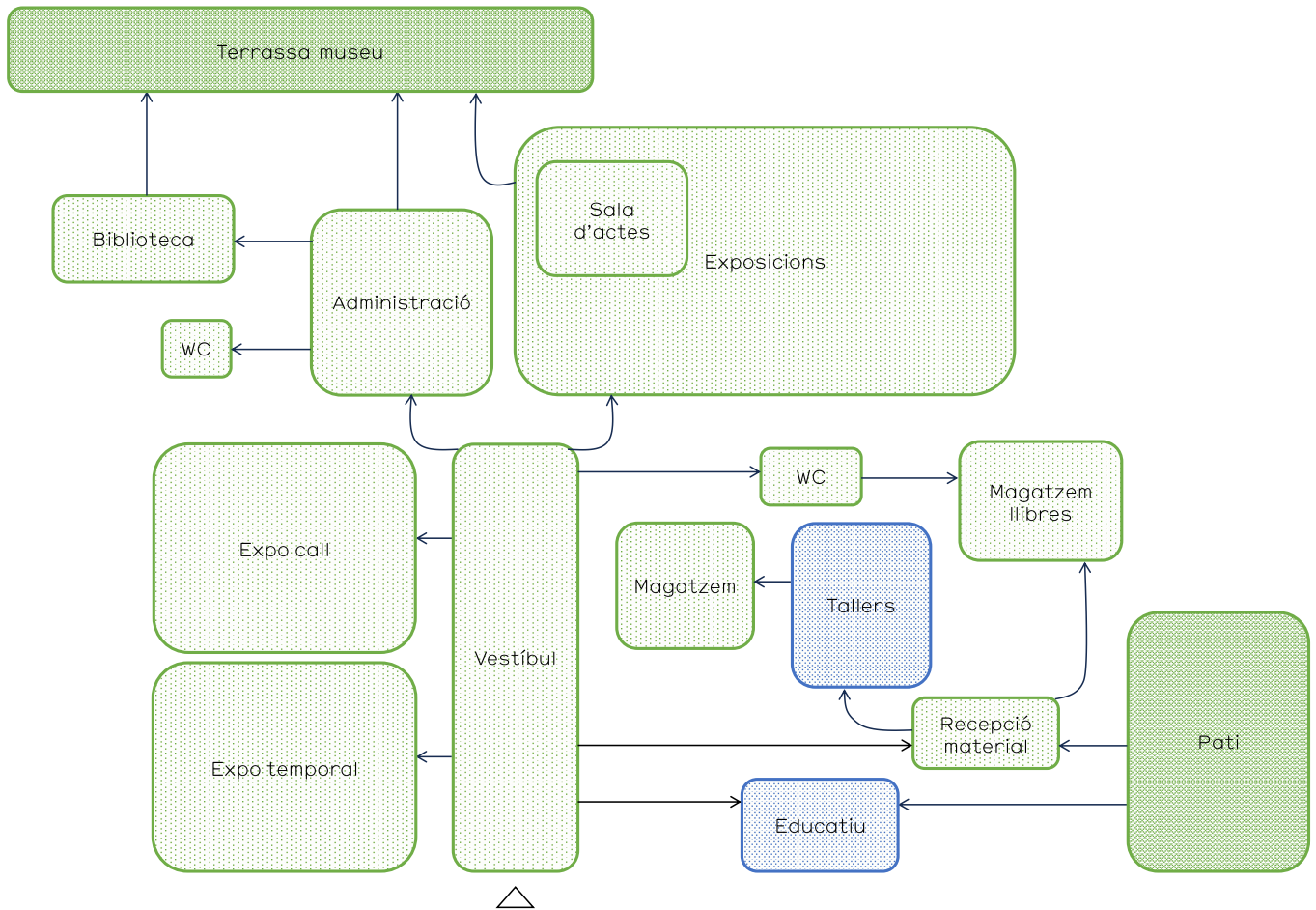

P3

P4

 ús actual: magatzem (ús previst no és possible)

6. El número 9

L'edifici del número 9, que queda entremig de la casa de Pedroló i el Museu Comarcal, està deshabitat però amb el local de planta baixa en funcionament (antiquari, en liquidació), i en negociació la seva adquisició per part de l'Ajuntament de Tàrraga.

Té unes dimensions aproximades de 6 m d'amplada per 16 m de profunditat. Consta de planta baixa + 3, més golfes. L'edifici té façana únicament al carrer, queda "envoltat" per la part exterior per l'edifici del número 7 i el museu.

7. Connectivitat

Donat que es tracta d'edificis diferents, amb lògiques internes pròpies, s'ha estudiat la viabilitat de connexions entre ells i també amb els espais exteriors associats. Connectivitat des del punt de vista de factibilitat física (proximitat de nivells), però també condicionada a la preservació d'espais museïtzables.

Així, sobre planimetries del conjunt d'edificis, s'han indicat els nivells de paviment de cada espai, principalment en els àmbits de contacte entre edificis, i s'han superposat gràficament les escales i longitud de rampa que caldrien per a establir les connexions entre edificis amb compliment de normativa d'accessibilitat. Aquest dibuix és indicatiu, tan sols per a reconèixer de manera gràfica l'afectació que tindria cada possible connexió.

En el cas dels espais de valor visitable, no s'han considerat connexions que malmetrien la preservació dels espais.

En el cas d'integració de les cases i el museu en un conjunt expositiu, caldria aprofitar l'avinentsa d'integrar el número 9 per tal de col·locar un ascensor en una posició més visible des de l'accés a l'equipament i resoldre les connexions a diferents cotes del museu i l'edifici del número 7.

1. Concepte de conjunt

1.1. Models de referència

Casa Museu Verdaguer:

Es tracta de la casa natal del poeta, un immoble de superfície total limitada situat a Folgueroles (Osona). La Planta baixa allotja una sala expositiva i també la zona d'atenció al públic, on hi ha una "Butaca de llegir" que convida el públic a llegir L'Atlàntida. La sala expositiva d'aquesta planta està plantejada com a sala d'exposicions estàndard, amb recursos de plafó, text, fotografia i vitrina.

La P1 mostra les cambres museïtzades, conserven l'interiorisme original, i alguns extractes dels llibres vinilats a les parets evocuen l'obra de l'autor. Aquesta planta també allotja les oficines del Museu.

Al costat del fons etnogràfic, destaca la inclusió d'obra artística relacionada amb l'obra del poeta i realitzada per artistes contemporanis (Perejaume, Duran Camps, Jaume Pahissa, Vicor Moya, Oller i Pinell).

La Casa forma part de la Fundació Verdaguer, dins de la seva proposta "Descobreix", que conviu amb "Llegeix" (activitat d'edició) i "Crea" (amb accions que promouen la creació).

Casa Museu Verdaguer

Museu Joan Fuster:

La zona expositiva del Museu ocupa la planta baixa de la Casa Joan Fuster, situada a Sueca (València), el lloc on va transcórrer la major part de la vida de l'escriptor i s'organitza entorn de tres àmbits, "Vida", "Obra" i "Treball". Tot i que l'estructura i la distribució arquitectònica es conserven –amb elements originals com les portes, per exemple–, es tracta d'un model més tradicional d'exposició, instal·lada a la casa on va viure.

El Museu Joan Fuster forma part de l'anomenat Espai Fuster, que integra també un Centre de Documentació i una Aula Didàctica de Cultura Contemporània. Ofereix una Ruta literària i una programació, i està vinculat a la Càtedra Joan Fuster.

Els espais de les plantes superiors de la casa va viure Joan Fuster i que integra el Museu, tenen altres usos de l'Espai Fuster, que ocupa igualment la casa contigua.

Aquest model és també el de la Fundació Josep Pla.

Museu Joan Fuster

Shakespeare's Birth Place:

Aquesta casa museu a Stratford-upon-Avon (Gran Bretanya) integra a la planta baixa la zona d'atenció al públic i un audiovisual de presentació d'aquest escriptor universal. A les plantes superiors el visitant pot recórrer les diverses dependències de la casa, amb mobiliari evocatiu de l'època, ja que en realitat es tracta d'un fals històric.

El lloc compta amb un jardí on hi ha una segona construcció d'època, de dimensions més reduïdes que la principal, i que allotja la botiga del museu.

L'interessant d'aquest model és que consisteix en un sistema de "cases museu", totes vinculades a l'escriptor, on, a més del lloc on va néixer, hi ha "Anne Hathaway's Cottage" (on es va enamorar) i "Shakespeare's New Place", el lloc on va esdevenir una llegenda literària. La "Shakespeare's Birth Place" exerceix de punt d'informació i de distribució dels públics envers la resta de llocs.

Shakespeare's Birth Place

Al marge de les particularitats intrínseques de la cada casa museu, és important considerar la creació de relació amb institucions equiparables, amb qui compartir iniciatives, interessos, estratègies de difusió, etc. L'existència d'estructures de treball conjunt de cases museu i de llocs dedicats a posar en valor el patrimoni literari té una tradició al nostre país i a l'estranger, començant per **Espais Escrits**, una "xarxa del patrimoni literari català" constituïda el 2003 però gestada ja des dels anys 90.

En paral·lel, la casa museu conviurà amb altres llocs i propostes dedicats a la figura de Manuel de Pedrolo, un ecosistema en el qual la nova casa museu hauria d'acabar assumint una posició de lideratge natural, a través de la promoció de col·laboracions i de l'exercici d'una coordinació mínima i necessària que ordeni les propostes existents de cara al públic interessat.

1.2. Concepte museogràfic

Els museus d'escriptors són llocs que exerceixen la mediació entre la literatura i els seus públics, la casa-museu té la capacitat de connectar amb el visitant i d'evocar les memòries que el vinculen amb el personatge escriptor –els llibres que ha llegit de l'autor, els moments en què va llegir o descobrir l'autor, etc.

En aquest sentit, és important el manteniment de “l'esperit del lloc”, l'atmosfera que s'hi respira té potencial per transmetre quelcom immaterial però ple de sentit i de significats. Com a tal, és imperatiu no modificar especialment els espais que conserven millor aquest “esperit”, ni en la seva estructura arquitectònica ni en l'interiorisme que s'hi ha conservat.

Es tracta d'un model de casa-museu en què es conserva no només el continent, sinó gran part del contingut, que cal considerar com a “objectes patrimonials” i col·lecció. Són objectes expositius per la gran capacitat de transmissió del relat que tenen, i han de ser objecte de les mesures de conservació preventiva i seguretat degudes.

La casa transmet una sèrie de relats com a escenari de vida de l'escriptor, però cal transmetre al visitant una sèrie de continguts que en queden al marge. Per a això, la casa-museu com a tal s'ha de complementar amb estratègies expositives estàndard que contribueixin a aportar al visitant una experiència i coneixement de Manuel de Pedrolo al més complets possible.

La casa-museu de Tàrraga és un dels espais del paisatge vital de l'escriptor, però és només un d'aquests espais. Per tant, pot i ha d'establir lligams amb altres escenaris que han mantingut un “significat” de la seva vida i trajectòria, promovent aliances i col·laboracions, creant itineraris de visita a llocs que formen part de la biografia de l'autor i fins que apareixen en la seva obra –siguin a Tàrraga o no-, etc. Les possibilitats són múltiples. Els públics poden ser molt diversos: des de públics turístics i escolars als amants de la literatura –el turisme literari- i el públic especialitzat. El lloc ha de donar resposta als interessos de tots ells i per tant serà necessari treballar amb diferents nivells de continguts.

La casa museu és com un objecte en sí mateixa, i té el poder que tenen els objectes d'evocar memòries, despertar inquietuds, d'exercir de detonadors cap a accions que hi estan vinculades. En aquest sentit, el poder de la casa museu de Pedrolo ha de ser el de despertar el gust per la lectura, per la creació literària i per l'escriptura en el sentit més ampli.

És fonamental concebre que la casa museu s'inscriu en el que podríem anomenar “univers Pedrolo”, i que hi pot conviure amb altres equipaments o iniciatives entorn del personatge i/o l'obra de Manuel de Pedrolo. Serà important teixir xarxes de relació amb la resta d'aquest “univers”, que tanmateix la casa museu de Tàrraga podria liderar. En un altre sentit, serà igualment fonamental establir ponts amb altres equipaments dedicats a posar en valor el patrimoni literari, començant per la xarxa Espais Escrits.

1.3. Casa-museu integrada al conjunt

Per una qüestió de gestió i optimització de recursos, i també per ser una oportunitat per a resoldre algunes mancances del Museu a nivell d'espai, i donat que la proximitat d'ambdós edificis ho permetria, es considera adequat integrar la casa de Pedrolo en el Museu.

Això implica un accés únic, amb control d'accés, i una gestió i manteniment conjunt. La casa es beneficia del potencial d'atracció del museu, i alhora dels recursos i espais auxiliars dels que disposa.

Igualment, la casa no ha de perdre la lectura autònoma com a espai museïtzat específic i amb la seva personalitat i caràcter.

El museu ja és una “col·lecció” d'exposicions de temàtiques diverses, per tant no és complicat incorporar la casa de Pedrolo en la seva narrativa.

1.4. Obertura del museu

La intervenció en la casa va acompanyada de la possible incorporació de la finca del número 9. Aquesta agregació del museu i les tres finques del carrer major obre la possibilitat de millorar el museu en els seus punts més flacs, que són la manca d'obertura al carrer (és un equipament força tancat) i millorar la llegibilitat de l'accessibilitat interior.

1.5. Concepte de visita dels espais Pedrolo

Els espais de vida de l'escriptor es miraran de deixar el més inalterats possible, amb reordenació d'alguns elements per tal d'acompanyar el fil narratiu de la visita. Els elements accessoris necessaris per a fer practicable la visita (principalment instal·lacions noves, i proteccions per a evitar robatoris) seran elements lleugers, clarament identificables com a afegits, i que per la seva lleugeresa no interferiran en la percepció del que era l'espai originalment i la vida que s'hi produïa.

Igualment, en altres espais annexos (no viscuts) s'incorporaran recursos expositius per a situar l'escriptor en diversos marcs conceptuals (la ciutat i el paisatge, la literatura, els orígens...) i contextualitzar la visita de la casa, així com recursos expositius per a exposicions temporals relacionades amb l'escriptor o les qüestions que la seva figura hi estigui relacionada.

Altres espais (ubicats en el número 9), entremig del museu i els espais viscuts de la casa Pedrolo, podran habilitar-se com a espais expositius d'extensió del museu, o complementaris a la visita de la casa, segons es consideri convenient.

1.6. Programes i usos lligats a la casa Pedrolo

Per a que la casa-museu sigui un equipament viu, interessant, i que atregui visitants, cal que tingui una gestió dinàmica i vagi més enllà de la visita dels espais “embalsamats”. Es proposa la incorporació d'altres usos, mitjançant l'adequació d'espais dels dos edificis que no formen part pròpiament de la vida de l'escriptor. Aquests espais poden tenir usos compartits amb el museu.

Concretament, enumerem els següents:

- Centre d'estudis, amb biblioteca / arxiu i espai de consulta
- Aula d'escriptura
- Residència d'artistes / escriptors (amb la part domèstica en altres edificis del municipi)

2. Demandes i necessitats

2.1. Adequació normativa

Els requeriments normatius que més poden condicionar la distribució dels espais són el d'accessibilitat i el de protecció a incendis.

Donat que el Museu té un funcionament adequat a la normativa d'incendis, en adossar-li més espais caldrà revisar aquest funcionament. A priori, entenem que el museu i els altres edificis funcionaran com a sectors d'incendis independents, i per tant amb comportes de sectorització entre si en els passos de connexió.

Pel que fa a les cases, caldrà fer un estudi detallat, que passa per la consideració d'espai de pública concurrència i la revisió de les recorreguts d'evacuació. Cal dir que es disposa de l'espai del número 9 per a facilitar aquesta adequació, possiblement amb la ubicació d'una escala protegida per no haver d'alterar significativament els espais viscuts de les cases.

Pel que fa a l'accessibilitat, s'han estudiat tots els punts de possible connexió entre les dues cases, i entre aquestes i el museu, així com la resolució dels desnivells interns tant en les cases com en el museu (que té el Pla d'Accessibilitat pendent de completar, estudi MUSA 2019). L'objectiu és fer accessible el màxim d'espais possibles, i alhora fer els itineraris fàcils, directes i llegibles.

2.2. Programa funcional

El museu té algunes mancances i/o reptes a nivell d'organització dels espais. N'extraïem algunes del Pla Estratègic, i d'altres de la nostra visió.

- El repte principal és la saturació d'espais (i la seva inutilització) per l'acumulació de materials, de magatzem, més enllà dels espais de magatzem disponibles. En aquest moment no és practicable l'espai educatiu, i tampoc els tallers.
- No disposa d'un espai d'auditori ben estructurat, funcionant com a tal una de les sales nobles, amb una capacitat de 50 persones.
- Cal actualització museogràfica d'alguns espais expositius (part d'arqueologia), i també una ampliació d'aquests, a mitjà termini.
- Els tallers de conservació de peces del museu no està funcionant (ocupat per magatzem).
- El laboratori de restauració no està funcionant (ocupat per magatzem).
- Els espais educatius no estan funcionant (ocupat per magatzem).
- Manca una sala polivalent, per a actes culturals, alternativa a la sala noble que es fa servir actualment i amb accés més directe al vestíbul, per a poder funcionar en horari en que el museu estigui tancat.
- D'altra banda, es preveu la recepció propera del fons pictòric i biblioteca de pintura mural del pintor Josep Minguell. Aquesta s'haurà d'ubicar en un lloc adequat del museu.

En el cas de les cases, per una banda, faran falta espais associats a la visita, per a fer-la possible (locals per a instal·lacions tècniques, serveis higiènics, possibles escales o ascensors adaptats). D'altra banda, espais expositius complementaris als espais visitables, necessaris per a poder establir fils narratius coherents, dotar d'elements d'interpretació, etc... i contextualitzar el que seria la visita als espais "estricament" viscuts

Igualment, una casa d'escriptor hauria de ser el més viva i activa possible, i per tant convindria donar "gruix" al contingut i als espais que ho fan possible, amb espais que permetin activitats múltiples i paral·leles.

3. Potencials i reptes

3.1 Espais exteriors propis

El museu té un jardí a la part posterior, amb bona orientació, que té un alt potencial com a espai agradable i bonic. Aquest no està incorporat en el recorregut públic dels visitants del museu, ni té activitats associades que el puguin fer servir, més enllà d'actes culturals puntuals a la sala noble, que pot obrir-s'hi, o de la sortida dels treballadors del museu des dels espais de gestió.

La casa de Pedrolo, en l'edifici número 7, té un pati a la part posterior, a una cota propera al replà superior de les grades de la plaça dels comedians. Aquest pati té un potencial d'ús i d'accés, i d'altra banda possibilita una permeabilitat de l'equipament per la part posterior.

3.2 Necessitat d'obertura i permeabilització

El museu està força tancat, i situat en un carrer que queda una mica als marges dels recorreguts urbans actuals, encara que sigui el carrer Major. Creiem que el museu, tot i el seu contingut, activa poc aquests recorreguts urbans, i és llàstima, doncs reverteix en la mateixa poca capacitat d'atracció.

És necessària una configuració de l'accés diferent, més generosa, amb major visibilitat i seducció de l'interior, potser amb més permeabilitats cap a altres espais oberts. El valor patrimonial de l'edifici actual ho dificulta, doncs no és convenient l'eixamplament de les obertures actuals.

La incorporació del número 9 i les dues cases de Pedrolo, que tenen menys valor patrimonial i per tant es poden "perforar" més en planta baixa, permeten "obrir" més el conjunt al Carrer Major, així com eixamplar l'espai d'accés i vestíbul, incorporar nous usos més "actius" (cafeteria, per exemple) i establir relacions visuals amb els espais exteriors posteriors, són una oportunitat i potencial de millora significativa en aquest aspecte.

3.3 Connectivitat entre edificis

La connectivitat entre edificis (casa i museu) és viable en alguns punts de la part posterior, tot i que a la planta primera no és convenient doncs seria a través d'espais de valor visitable (els dormitoris amb alcova) de la casa.

Sense comptar amb l'edifici del número 9 es poden establir connexions, a nivell de planta baixa i soterrani, entre el museu i espais sense ús de les cases, i també en la planta segona entre els tallers i els espais que actualment ocupa la Fundació al número 7.

També seria possible connectar els patis posteriors de la casa i del museu mitjançant unes escales, per l'exterior o a través de l'actual biblioteca, tot i que aquesta opció no es considera desitjable doncs reduiria espai per a l'administració del museu.

és clau, doncs, comptar amb la integració de l'edifici del número 9, doncs les possibilitats d'interconnexions s'amplien significativament. Es podria connectar el vestíbul del museu amb la planta baixa del número 7, ampliant-lo i afegint usos públics. A les plantes superiors també es podria connectar els espais d'exposició del museu amb la casa Pedrolo, integrant-la com un àmbit temàtic més en el recorregut.

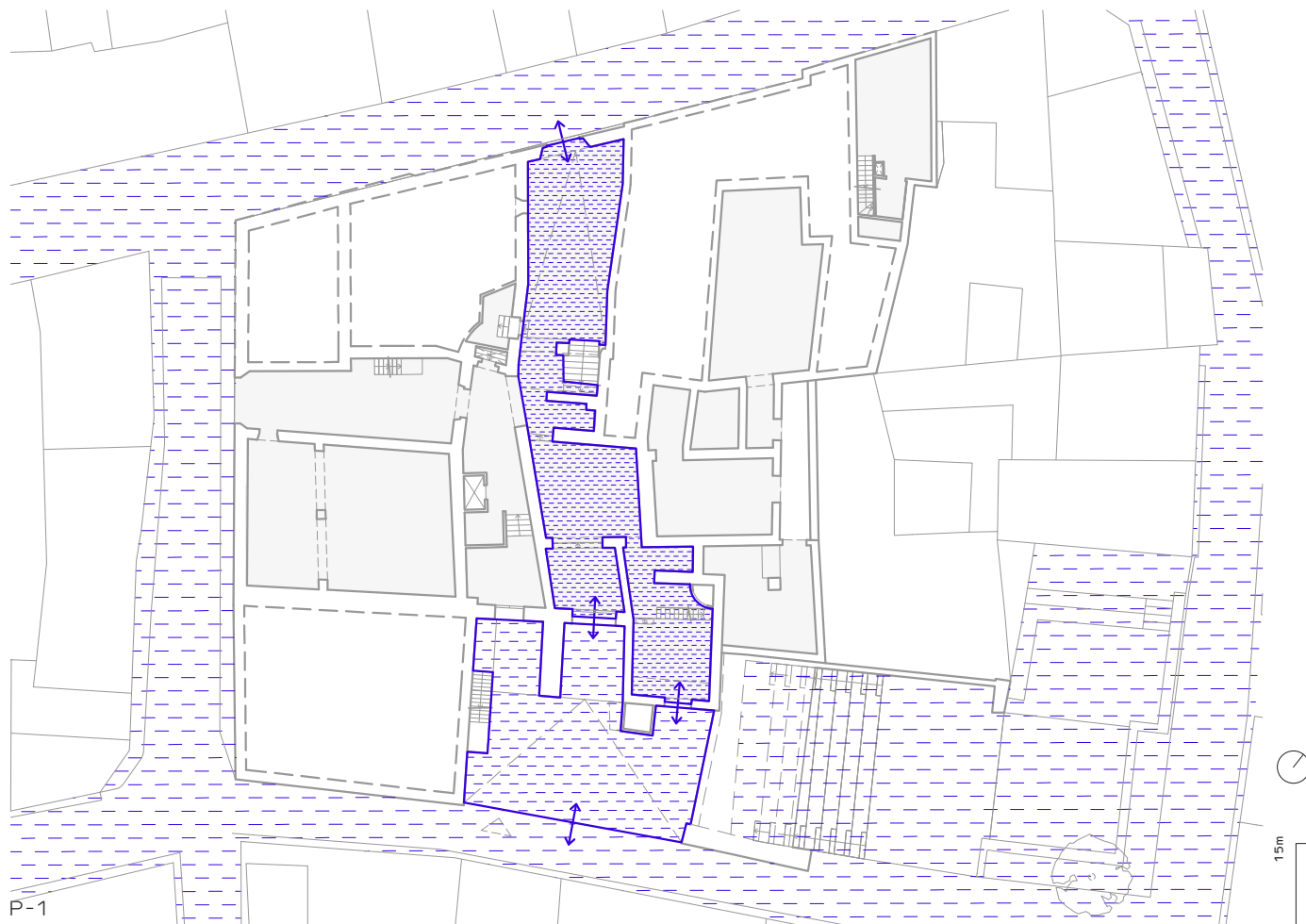

diagrama permeabilitats | potencials en la relació amb els espais exteriors i accessos | E 1:400

0
5
15m

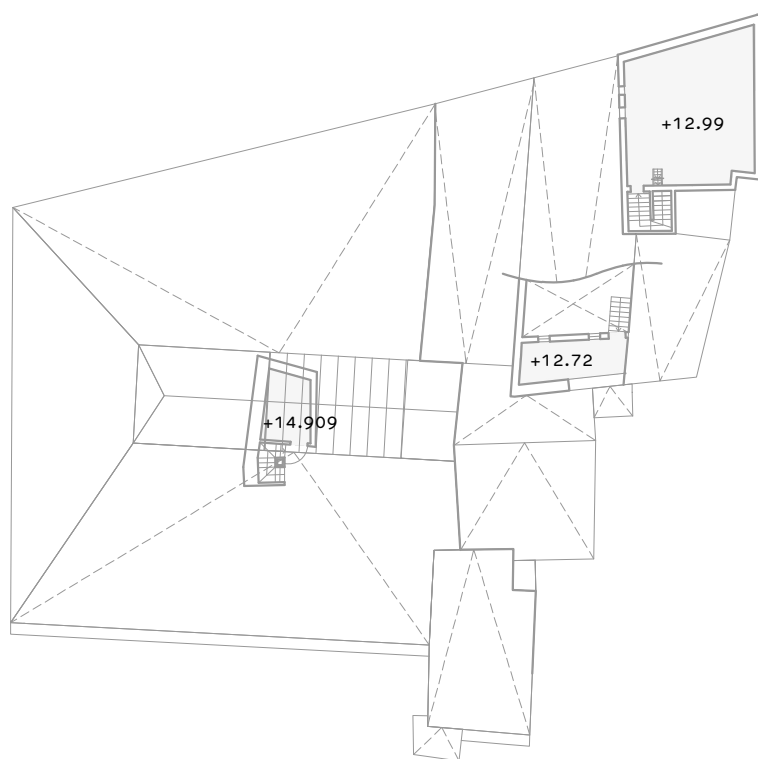
P1

diagrama connexions longitud necessària de rampa adaptada per a connexió entre espais contigus a diferent nivell | E 1:400

P4

P5

diagrama connexions longitud necessària de rampa adaptada per a connexió entre espais contigus a diferent nivell | E 1:400

CASA - MUSEU MANUEL DE PEDROLO

PLA DIRECTOR | Març 2024

E
PROPOSTA

1. Proposta

1.1 Línies mestres

Les línies principals de proposta del Pla Director parteixen de la necessitat d'incorporar les cases de l'escriptor al relat cultural de la ciutat, obrint els seus espais personals i literaris a la ciutadania. L'elaboració del Pla ens ha portat a una proposta integrada entre la casa i el museu comarcal, i alhora a exprémer tots els potencials d'ambdós equipaments i els seus espais, de manera sinèrgica.

Així, les idees principals que guien tot el pla les podem resumir i llistar com segueixen:

- Obertura al carrer i eixamplament dels espais públics de la planta baixa, incorporant la planta baixa del número 9 i 7. S'hi pot habilitar espai de botiga i cafè, visible des del carrer i amb espai de terrassa al pati posterior.
- La terrassa-jardí del museu també es podria connectar a aquest pati mitjançant escales.
- El pati inferior posterior del museu també es podria activar, com a extensió dels espais educatius un cop aquests recuperats.
- Integrar la casa Pedroló a la narració del museu, com una línia temàtica més. Accés des del vestíbul comú.
- La casa Pedroló ha de permetre una visió polièdrica de l'escriptor, i interpretar-ne les seves relacions amb Tàrraga i el seu territori. Els espais visitables s'han de mantenir el màxim d'intactes possible, amb la reordenació d'elements necessària per a facilitar una lectura coherent, i alhora s'ha de complementar aquests espais amb altres espais expositius convencionals per a guiar la visita, ajudar a interpretar-la, establir marcs narratius i/o complementar amb visions més riques.
- La casa Pedroló no ha de ser únicament un espai de "visita", fixada i petrificada en un moment del passat. Es concep com un motor d'activació cultural al voltant de la identitat de l'escriptor. Des de centre de documentació i arxiu de la seva obra, a nucli d'intercanvi cultural literari, mitjançant la creació d'espais que potenciïn una gestió dinàmica. Un centre d'estudis al voltant de la seva obra i interessos, una aula d'escriptura, una residència literària...

1.2 Relats i continguts expositius

La Casa-Museu presenta una sèrie de relats que expliquen diverses vessants del personatge Manuel de Pedrolo, però s'estructuren entorn d'un eix vertebrador, i és la relació que l'escriptor va tenir amb la seva ciutat, Tàrrrega, i la forma en què això va determinar no només la seva literatura, sinó la seva vida en general.

El relat, que es presenta tant a través de les parts viscudes de la casa-museu com mitjançant les exposicions convencionals, porta el títol "Pedrolo contra Pedrolo", i penetra en la part més íntima de la seva personalitat: com els seus orígens i l'educació durant la infància i joventut van determinar una consciència de classe que va marcar la seva vida i fins la seva obra. La literatura i la seva producció artística es revelen aquí com una autèntica via d'escapada envers uns valors que sent com a constrictius.

En aquest sentit, la Casa-Museu Manuel de Pedrolo a Tàrrrega descobreix l'home més que l'escriptor, la personalitat més que no pas la persona pública, i aporta una faceta poc coneguda del prolífic autor. Descobreix al visitant un Pedrolo amb contradiccions internes, una persona amb una complexitat interior que havia restat a l'ombra fins ara, oculta per la rotunditat del seu posicionament. Es tracta de posar en valor la lluita interna que va superar a través de la literatura, vertadera 'arma' contra el pes de la consciència de classe a la qual pertanyia per filiació familiar.

Amb aquest Pedrolo com a rerefons, els relats i subrelats que es presenten són els que es detallen tot seguit. A la pàgina següent es representen i expliquen breument a través d'un esquema gràfic

Pedrolo contra Pedrolo

- Pedrolo, les arrels

- Els Sánchez de Molina
- Els Vidal Quer
- El matrimoni Pedrolo-Sánchez de Molina
- Manuel de Pedrolo i d'Espona
- La tia Daria

- Pedrolo, escriptor targarí

- Lector incontinente
- Tàrrrega com a escenari i motiu literari
- L'ofici d'escriure
- Incorruptible

- Pedrolo, història de vida

- L'infant
- El jove adult
- Espòs i pare
- Estius a Tàrrrega

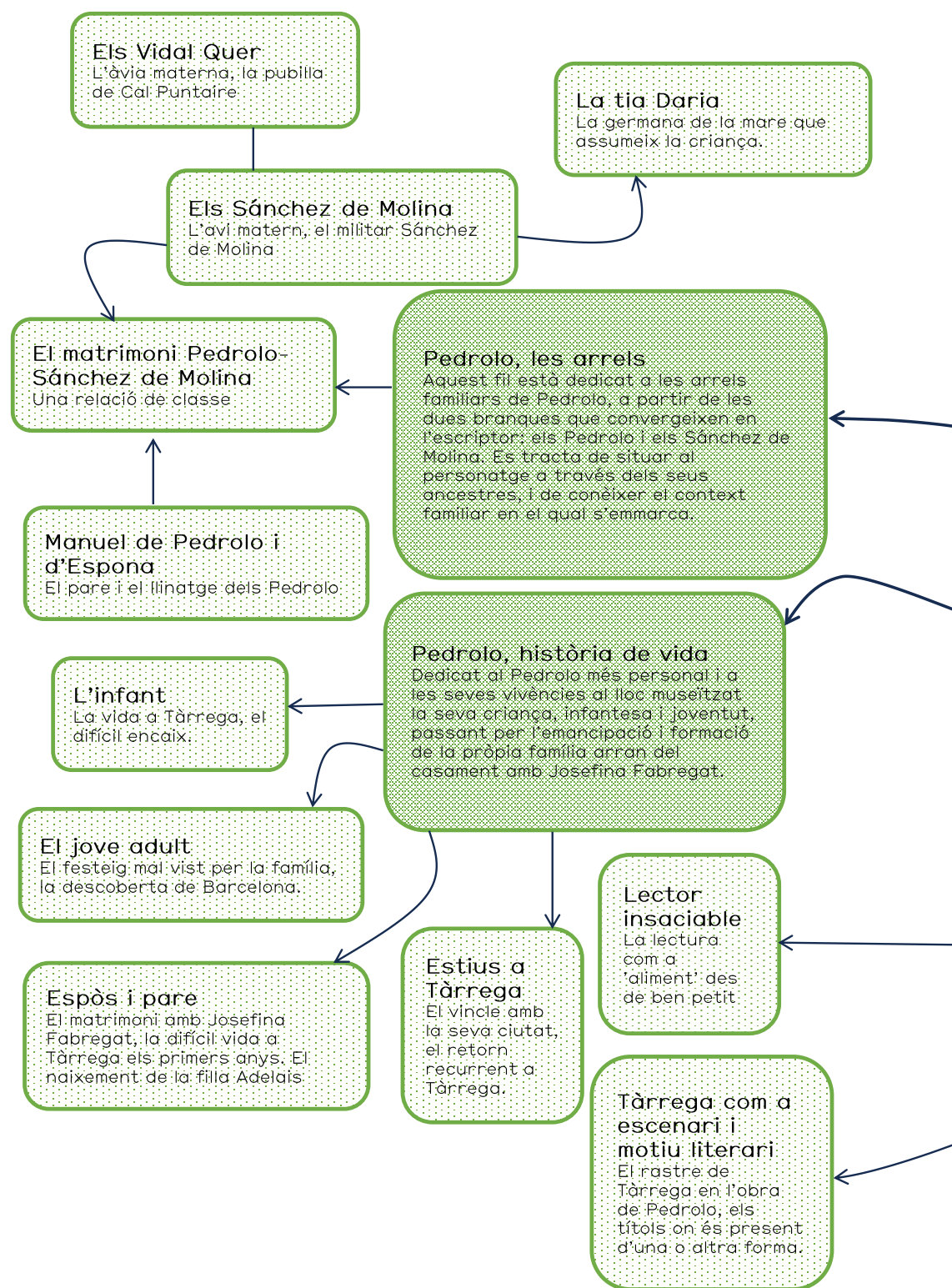
- Pedrolo Secret

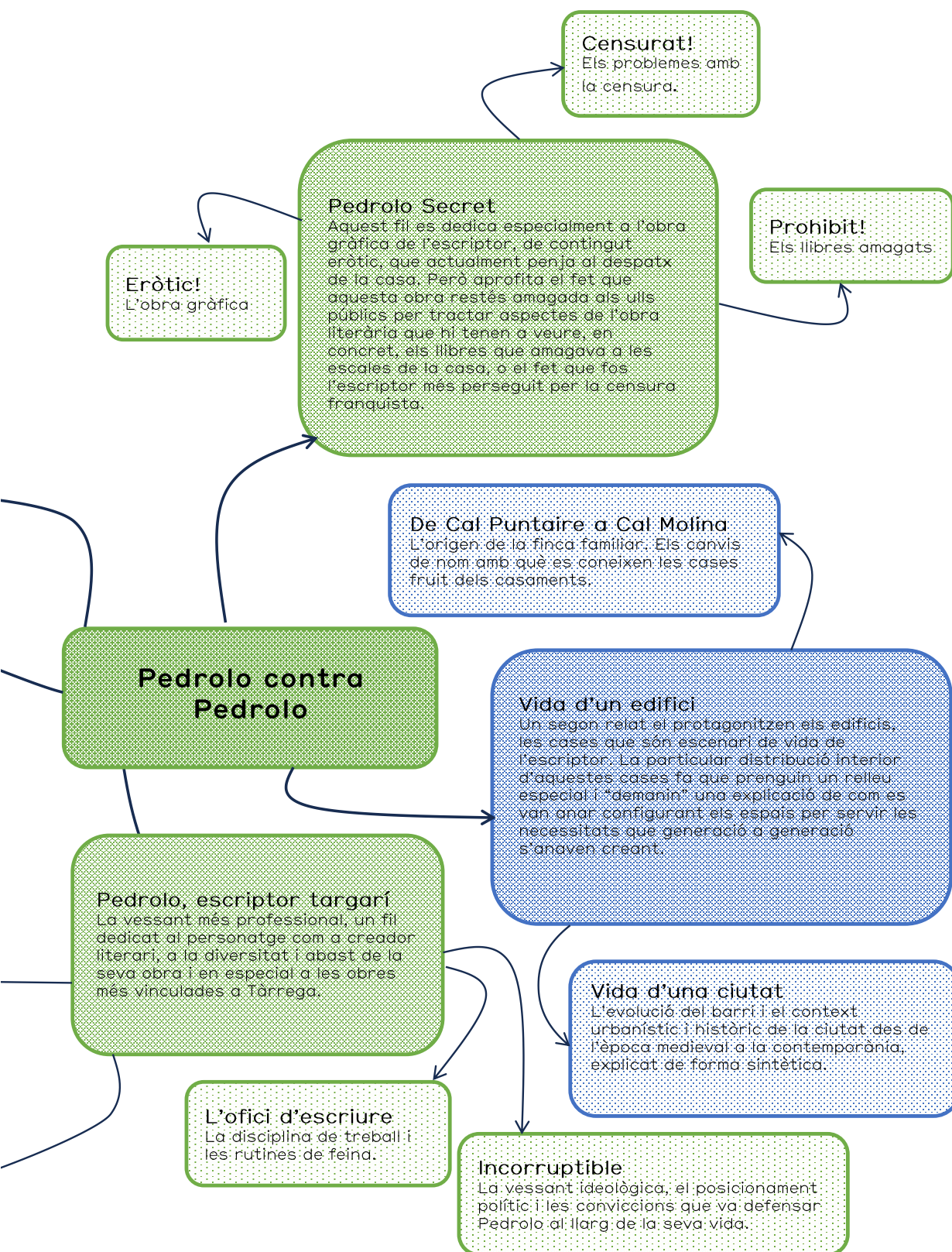
- Eròtic!
- Censurat!
- Prohibit!

La singularitat de la distribució interior de la casa dona peu a l'existència d'un segon relat principal, "Vida d'un edifici", que no està totalment al marge del primer en tant que és l'escenari principal del primer relat, i que, al seu torn, se'n deriven dos subrelats:

- Vida d'un edifici

- De Cal Puntaire a Cal Molina
- Vida d'una ciutat

1.3 Recursos museogràfics

En tractar-se d'una Casa-Museu, el principal recurs museogràfic són òbviament els espais viscuts pel personatge. Aquests espais i l'interiorisme original vehiculen la major part dels relats i conceptes descrits en l'apartat anterior.

Tanmateix, l'equipament utilitza altres recursos museogràfics que completen els espais viscuts, o vehiculen continguts als espais expositius convencionals i demés àrees de l'edifici que funcionen per traslladar informació al visitant. L'objectiu és compondre un llenguatge expositiu dinàmic, àgil i amè, molt per a tots els públics.

Espais viscuts de la casa-museu.

Les cambres de la casa que mantenen un caràcter més inalterat en relació al temps en què Manuel de Pedrolo hi va viure esdevenen espais museístics, pràcticament sense canvis, ja que és el mobiliari original i l'interiorisme que contribueix a transmetre "l'esperit" del lloc. Cadascuna d'aquestes cambres es vincula a un determinat contingut narratiu. En aquests espais, es mantindrà, sempre que sigui possible, els revestiments i acabats de parets i sostres, les instal·lacions elèctriques i els llums originals, els paviments i els bastiments de portes i finestres.

Àudios.

El caràcter que transmeten per sí sols els espais viscuts de la casa-museu es completa amb l'audició de gravacions relatives a les vivències de cadascun dels espais. Es tracta de talls de veu amb interpretacions teatrals que evocuen els personatges de la casa i les vivències de cada part de relat que es transmet en una determinada habitació. Les interpretacions poden anar a càrrec d'actors amateurs de Tàrraga.

Audiovisual de síntesi.

A l'espai expositiu estàndard que funciona com a introducció al personatge, s'hi projecta un audiovisual d'uns 10 minuts que és una síntesi dels aspectes que el visitant anirà descobrint després a través de la visita als espais viscuts, o que pot completar allà mateix amb la resta d'elements museogràfics.

Objectes.

El mobiliari original dels espais viscuts és una part fonamental de la museografia d'aquests espais, però a més, una selecció acurada d'objectes es mostren en el muntatge expositiu convencional per il·lustrar diferents parts del relat (el cavall de cartró o la bata d'escola per a l'àmbit de la infància, per exemple). Alguns dels llibres originals i fins i tot escrits poden ser considerats i tenir el tractament d'objecte a nivell expositiu.

Pel què fa als objectes presents als espais viscuts, la selecció es realitzarà tenint en compte els criteris següents:

- La significació per als relats, la capacitat de transmissió d'un determinat contingut o d'evocació d'un fet o un concepte.
- En el cas dels mobles, el caràcter original, la presència a l'espai on estan ubicats en temps de vida de l'escriptor o dels seus ancestres.

En els espais viscuts on hi ha llibres, es retiraran i es conservaran al Centre d'Estudis les primeres edicions dels llibres de Manuel de Pedrolo i tots aquells que es consideri que tenen un valor patrimonial com a objecte. En aquests casos, i per tal de mantenir la imatge d'aquests espais plens de llibres, els buits restants s'ompliran amb llibres ficticis o fins i tot amb un mateix llibre de Pedrolo actual. Com a alternativa, es valorarà la possibilitat de protegir les prestatgeries amb llibres amb l'aplicació d'estors o pantalles transparents.

Textos.

Als espais expositius convencionals, el relat es vehicula també amb l'ajuda de text, que tanmateix procurarà ser breu i redactat en registre divulgatiu i amb bona legibilitat i lecturabilitat. A més a més, es pot facilitar al visitant una versió en lectura fàcil, així com les corresponents traduccions a idiomes i estratègies adaptades a la discapacitat visual. En un altre sentit, es pot recórrer també a frases o breus originals de Manuel de Pedrolo que facin referència a un determinat contingut, que podrien ser projectats a paret en el cas dels espais viscuts de la casa-museu, o aplicats a paret en vinil en murs sense interès històric o de nova construcció.

En aquest sentit, es tindran en compte els aforismes de l'escriptor, un registre específic de la seva obra.

Fotografies.

La fotografia s'utilitzarà majoritàriament en els muntatges expositius convencionals, però puntualment podria incorporar-se en dispositius digitals integrats al mobiliari d'algun dels espais viscuts de la casa (per exemple, a la part interior de les portes dels armaris), que permetessin mostrar imatges relacionades amb la part del relat que es transmet. Per altra banda, la fotografia també és un recurs per al relat 'Vida d'un edifici'.

Infografies.

La infografia s'utilitza especialment en el relat 'Vida d'un edifici' i els subrelats associats, la capacitat de vehicular continguts d'una forma sintètica i gràfica pot ser un recurs excel·lent per explicar de forma efectiva i ràpida l'evolució de la ciutat de Tàrraga amb dades concretes –volum de població, economia d'una època determinada, etc.-. També pot ser un recurs per plasmar gràficament la vida i obra de Pedrolo, a través d'una línia del temps on se situïn els fets de la vida personal i la publicació de les obres escrites o que versen sobre Tàrraga.

Plànols.

La part del relat dedicat a explicar el context en què l'edifici de la casa-museu es transforma, l'ús de plànols esquemàtics serà un recurs efectiu per captar, a cop d'ull, el creixement i l'evolució urbanística de Tàrraga.

A continuació es detallen els recursos museogràfics a utilitzar per a cadascun dels relats.

1.4 Exposició de síntesi: ‘Pedrolo contra Pedrolo’

La visita a la Casa-Museu Manuel de Pedrolo s’inicia a través d’una exposició que funciona com a introducció al que el visitant descobrirà durant la visita als espais viscuts de la Casa. Es tracta d’un muntatge convencional que presenta a grans trets els continguts que després s’aniran desgranant a través de cadascuna de les cambres de la Casa-Museu.

El muntatge porta el nom ‘Pedrolo contra Pedrolo’, que sintetitza la relació ambivalent que va tenir l’escriptor amb les seves arrels: el sentit de lleialtat als seus orígens xocava frontalment contra les seves conviccions ideològiques. La ciutat de Tàrraga representa el vincle amb aquests orígens, marcats per la pertinença a l’estrat privilegiat d’una societat de comarques en què tothom es coneix. Un perfil que contrasta amb el posicionament públic del personatge Pedrolo, conegut pel seu incondicional suport al socialisme més radical. Tot i això, Tàrraga serà la ciutat a la que tornarà sempre.

L’exposició, per tant, posa la relació Pedrolo-Tàrraga en primer pla, i entén l’obra literària de l’escriptor com l’estratègia de superació d’aquesta contradicció que roman en el més profund del personatge.

A nivell museogràfic, el muntatge compta amb tres parts diferenciades que es complementen:

a. Un audiovisual d’uns 10-15 minuts que presenta el relat ‘Pedrolo contra Pedrolo’. És una peça sintètica que trasllada al visitant l’essencial de la figura i de l’obra.

b. L’exposició d’una sèrie d’objectes seleccionats, que tenen una significació especial, així com documents –manuscrits, mecanoscrits originals, edicions destacades, etc.– que es presenten en vitrina, i s’acompanyen de textos breus de presentació d’àmbit i cartel·les explicatives dels objectes i documentació exposats, tot amb caràcter molt sintètic. Aquesta part, s’estructura entorn de 3 àmbits:

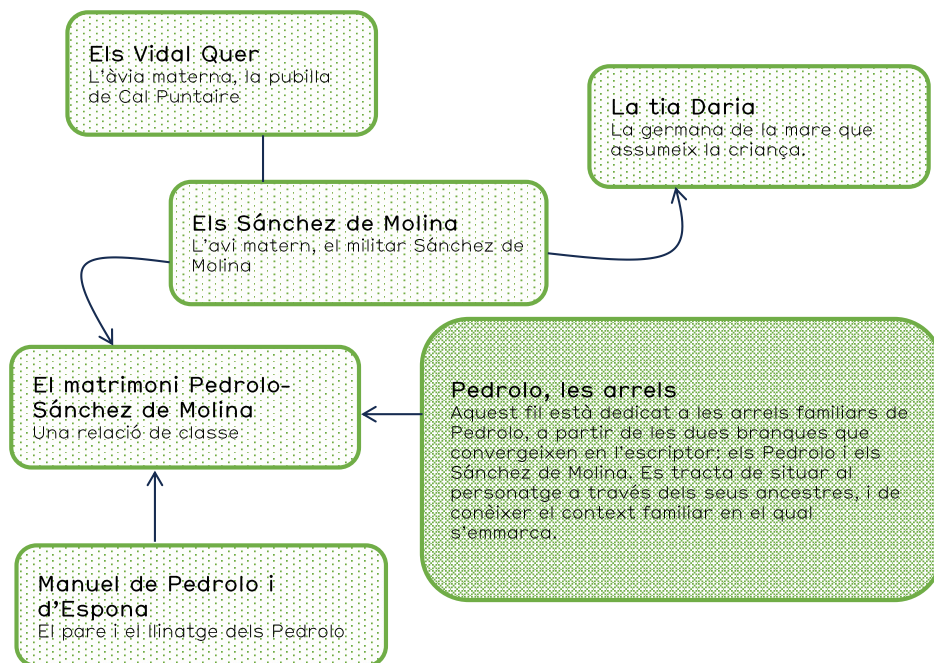
b.1. Família i vinculació a Tàrraga: orígens i arrels familiars, infància i joventut viscuda a la ciutat, el retorn d’adult.

b.2. Posicionament ideològic: intel·lectual de referència de l’esquerra independentista.

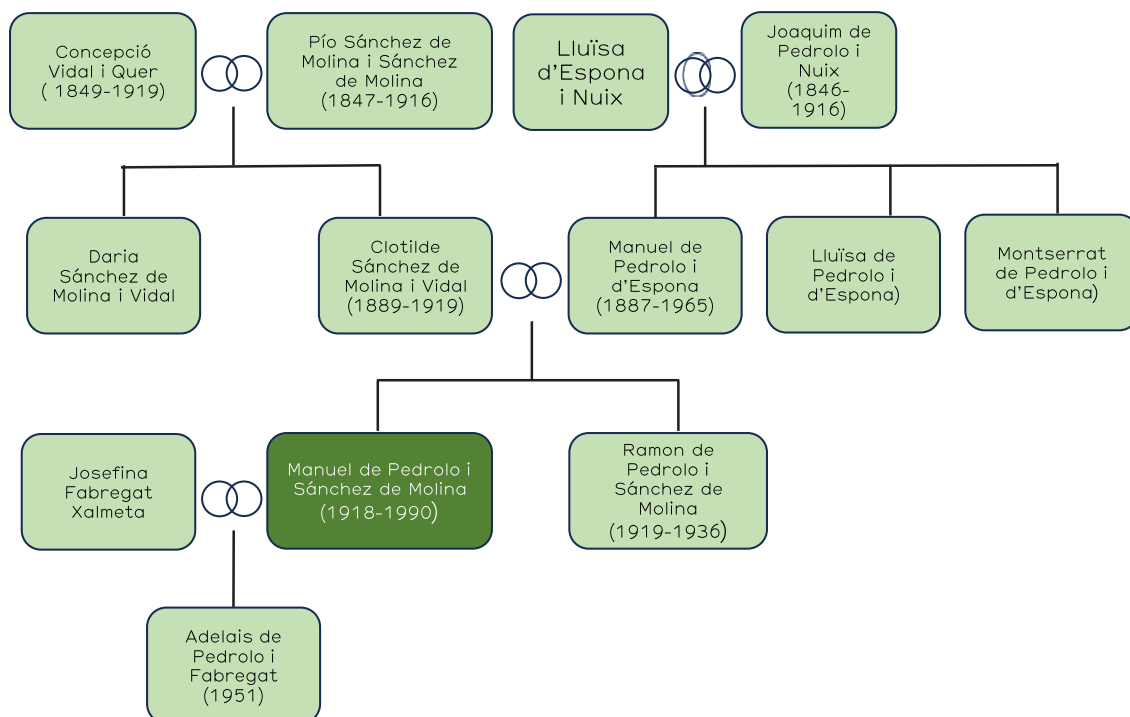
b.3. Obra literària: dedicat a les obres més vinculades a Tàrraga, ja sigui perquè van ser escrites a la ciutat, o bé perquè la ciutat és present en l’obra.

c. A la paret de la sala s’hi aplica una cronologia de la trajectòria vital de l’autor en relació al context històric i social en què va viure, amb menció de la seva obra més vinculada a la ciutat de Tàrraga i fins amb la literatura catalana coetània més significativa.

1.4.1 Pedrolo, les arrels

Un dels continguts més propis de la biografia d'una persona és la resta d'individus que han format part de la seva vida. L'interès rau en la capacitat que tenen d'incidir en la seva personalitat, a través de l'educació –formal i informal–, de la influència i la diferent relació que hi ha tingut. A la casa-museu Manuel de Pedrolo de Tàrraga, aquest és un concepte rellevant perquè és l'espai on l'escriptor va conviure i relacionar-se amb totes aquestes persones. L'arbre genealògic que mostra aquesta pàgina integra les persones que conformen la seva nissaga familiar més immediata, on hi ha algunes de les persones que van condicionar més fortament la vida de l'escriptor. Els ancestres es descobreixen al visitant a través del relat 'Pedrolo, les arrels'.

a. Els Vidal Quer

L'àvia materna, la pubilla de Cal Puntaire

- Espais viscuts: El vestíbul (imatge 14)

Presentació general de la casa-museu i contextualització dels espais a visitar. La finca, propietat originària dels Vidal Quer, 'Cal Puntaire'.

- Espais viscuts: El despatx d'entrada (ara habitació) (imatge 20)

La finca, per tant, és una propietat familiar de l'àvia de Pedrolo per part de mare, Concepció Vidal Quer, la pubilla de 'Cal Puntaire'. Es tracta d'una família important a la Tàrrrega del segle XIX. El matrimoni viu a la finca amb les seves dues filles, Clotilde (mare de Pedrolo) i Daria. Aquesta estança conserva armaris encastats del s. XVIII.

b. Els Sánchez de Molina

L'avi matern, el militar Sánchez de Molina

- Espais viscuts: La sala d'estar (imatge 16)

L'avi de Pedrolo, Pío Sánchez de Molina i Sánchez de Molina, és un militar de carrera amb el rang de Coronel, arribat de Brazatortas (La Manxa) durant la tercera carlinada, un home que mai va parlar català i que emparenta amb una família benestant de la zona a través del matrimoni amb la pubilla de Cal Puntaire. La sala conserva els armaris encastats del s. XVIII, i mobiliari divers del s. XIX.

c. El matrimoni Pedrolo-Sánchez de Molina

Una relació de classe

- Espais viscuts: Les alcoves d'estil barroc (imatge 17)

A la part posterior de la finca, la sala noble a la qual s'obren les dues alcoves acull el relat sobre la relació dels pares de l'escriptor. Aquesta sala presenta elements propis de les cases benestants de finals del XVIII i principis del XIX, com les guixeries d'estil barroc. El casament de Manuel de Pedrolo i d'Espona i Clotilde Sánchez de Molina és un matrimoni entre persones d'un estatus social similar. Després del seu casament el 1917, el jove matrimoni s'instal·larà al carrer de La Popular, vora l'Ateneu targarí. El 1919, Clotilde mor durant el part de Ramon –germà petit de l'escriptor–, i serà arran d'aquest fet que Manuel de Pedrolo i d'Espona es traslladarà a la casa del C. Major, 7, on vivia la seva cunyada Daria, que es faria càrrec de la criança dels petits Manuel i Ramon. En aquell moment, els avis materns de Pedrolo ja eren morts.

d. La tia Daria

La germana de la mare que assumeix la criança.

- Espais viscuts: L'habitació de la tia Daria (imatge 18)

Arran de la mort de la seva germana Clotilde, Daria assumirà la criança dels seus nebots, Manuel i Ramon, després d'un acord amb Manuel de Pedrolo i d'Espona pel qual el pare dels nens no es tornaria a casar. La personalitat de Daria Sánchez de Molina i Quer –seca, austera i religiosa–, incideix en l'educació de Manuel i Ramon de Pedrolo. La tia Daria mor el 1957 a Tàrrrega

Exposició de síntesi: Audiovisual

e. Manuel de Pedrolo i d'Espona

El pare i el llinatge dels Pedrolo

- Espais viscuts: El despatx de Manuel de Pedrolo i d'Espona (imatge 19)

El pare de l'escriptor, Manuel de Pedrolo i d'Espona (1887-1965) és d'origen aristocràtic. Fill de Joaquim de Pedrolo i de Nuix (1846-1916), el llinatge es remunta al s. XV i està vinculat a les armes. A finals del s. XVII, Antoni de Pedrolo i Ratera es casa amb Jerònia de Folcràs; els Folcràs són propietaris del Castell de l'Aranyó (la Segarra), on naixerà Manuel de Pedrolo per tradició familiar. la vida del pare, d'origen noble, el vincle amb el Castell de l'Aranyó (la Segarra). Ciril de Pedrolo serà el primer Pedrolo que és senyor del Castell de l'Aranyó. Al s. XVIII els Pedrolo comencen a perdre patrimoni i començaran a dedicar-se a les lleis (Joaquim de Pedrolo i Nuix, avi de l'escriptor, és notari). Al s. XIX emparenten amb els Nuix, aristòcrates de Cervera. Els pares de Manuel de Pedrolo i d'Espona arribaren a residir al Castell de l'Aranyó, però ell va passar la joventut a Cervera i estudià dret a Barcelona, tot i que mai exercí. Lliurepensador, però guarda les aparences. Sever, geniüt i intransigent. Casat el 1917 amb Clotilde Sánchez de Molina i Quer. A partir de la mort de la cunyada Daria, anirà a viure a Barcelona amb el fill i la nora. Morirà el 1965.

La influència de Manuel de Pedrolo i d'Espona sobre l'escriptor. El posicionament polític (president a Tàrrrega d'Acció Catalana, els comentaris amb el noi Pedrolo de les publicacions del partit). La influència en l'àmbit literari (subscriber de la Nouvelle Revue Française, president del centenari de la mort de Goethe per la UB, conferenciant sobre literatura) les recomanacions literàries al fill, el finançament de la primera publicació de Pedrolo fill i els efectes que té.

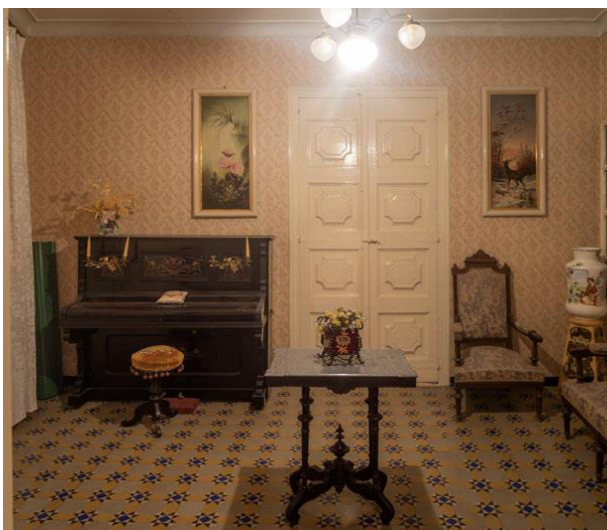
Exposició de síntesi: Audiovisual

(14)

(15)

(16)

(17)

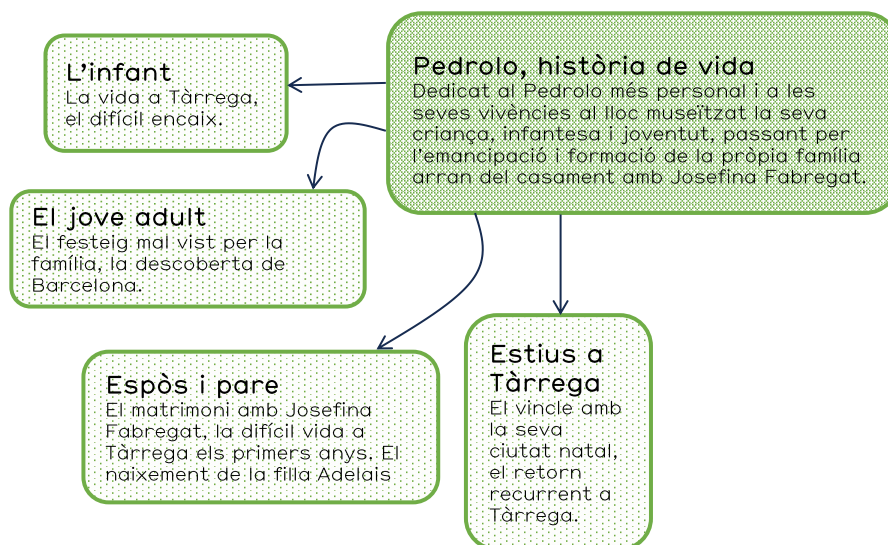

(19)

(18)

1.4.2 Pedrolo, història de vida

a. L'infant

La vida a Tàrrrega, el difícil encaix.

- Espais viscuts: La primera habitacio de Manuel (ara biblioteca) (imatge 15)

El petit Manuel va néixer el 1918 al Castell de l'Aranyó per tradició familiar de la família paterna, que així ho establia per als nens primogènits de la família. Tanmateix, en aquell moment els seus pares residien al carrer de La Popular de Tàrrrega. Arran de la mort de la seva mare, durant el part del germà de Manuel, el pare es traslladarà amb els dos nens petits a la casa familiar del C. Major 7 propietat dels Sánchez de Molina, on vivia Daria, germana de Clotilde, que es farà càrrec de la criança dels nens; en aquesta casa viurà l'escriptor fins als 17 anys, quan marxa a Barcelona just abans de la guerra. L'habitació de l'infant Manuel estava situada lluny de la del seu pare, i ocupava el què actualment és una petita biblioteca, prop de la sala d'estar del número 5.

Exposició de síntesi: Objectes + text + fotografia + audiovisual + infografia

- Espais viscuts: El menjador de la primera planta (imatge 21)

Fins els 8 anys no va a l'escola, aprèn a llegir i escriure a casa. A l'escola és rebel i gandul però treu bones notes. Tant ell com el germà tenen consciència de ser diferents de la resta de nens, sobretot a causa de l'aspecte (cabells llargs i vestits com senyorets), són objecte d'humiliacions. Accentua el seu sentit de soledat. Estiu al Castell de l'Aranyó, on viuen les germanes del pare; és un espai excitant per al nen Pedrolo (llibre: Infant dels grans). El pes del llinatge i dels ancestres, induït de forma subliminal a casa, especialment per part del pare, contra el qual desenvoluparà el desig de rebel·lia. El futur professional del jove Pedrolo un cop acabat el servei militar després de la guerra: la voluntat del pare (ocupar-se de les terres), l'oposició del fill.

b. El jove adult

El festeig mal vist per la família, la descoberta de Barcelona.

- Espais viscuts: La cuina (imatge 22)

La partida a Barcelona per estudiar, la descoberta de la ciutat. El llarg festeig amb Josefina Fabregat, durant 7 anys (1939-1946), l'oposició de les famílies respectives, que fins i tot arriben a prohibir-lo. Malgrat tot, el festeig segueix, i quan Pedrolo és a la mili, s'escriuen dos cops al dia: aquestes cartes les cremaran després a la llarg de foc de la casa de Tàrraga.

Exposició de síntesi: Fotografia + Audiovisual + infografia

c. Espòs i pare

El matrimoni amb Josefina Fabregat, la difícil vida a Tàrraga els primers anys. El naixement de la filla Adelaïs

- Espais viscuts: L'habitació de matrimoni (imatge 23)

La figura de Josefina Fabregat i la influència sobre el personatge (l'empenta definitiva per a la seva tasca d'escriptor). El casament el 1946 i l'arranjament de Cal Molina per acollir-hi la jove parella. La vida del matrimoni durant els 5 anys que viuen a Tàrraga (1946-1951): Pedrolo es troba engabiat després d'haver viscut a Barcelona i la Pei segueix sentint-se poc estimada per la seva família política. La decisió de tornar a Barcelona i el naixement de l'Adelaïs (1951).

Exposició de síntesi: Audiovisual

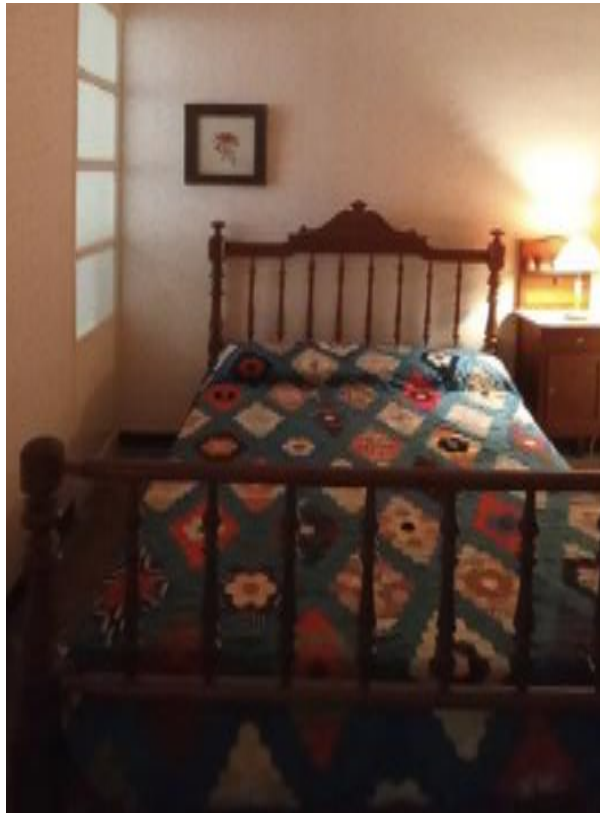
d. Estius a Tàrraga

El vincle amb la seva ciutat, el retorn recurrent a Tàrraga.

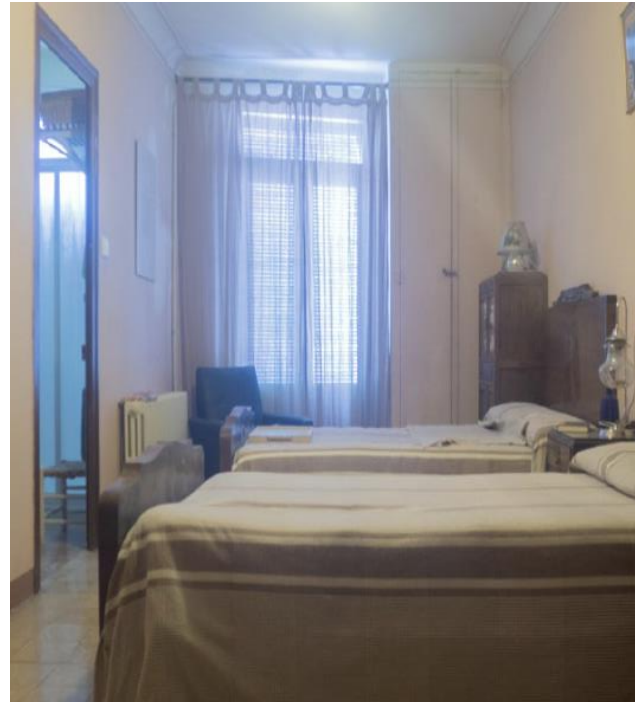
- Espais viscuts: El menjador de la segona planta (imatge 24)

Malgrat el retorn a Barcelona, Pedrolo i la seva família seguiran fent estades periòdiques temporals a Tàrraga tota la vida. Els estius a Tàrraga, des de finals de juny fins a primers de setembre. L'arribada amb el cotxe de línia de la Hispano Igualadina, amb les maletes. Els masovers de les terres d'Aranyó els preparen la casa de Can Molina i deixen el sopar a punt.

Exposició de síntesi: Audiovisual

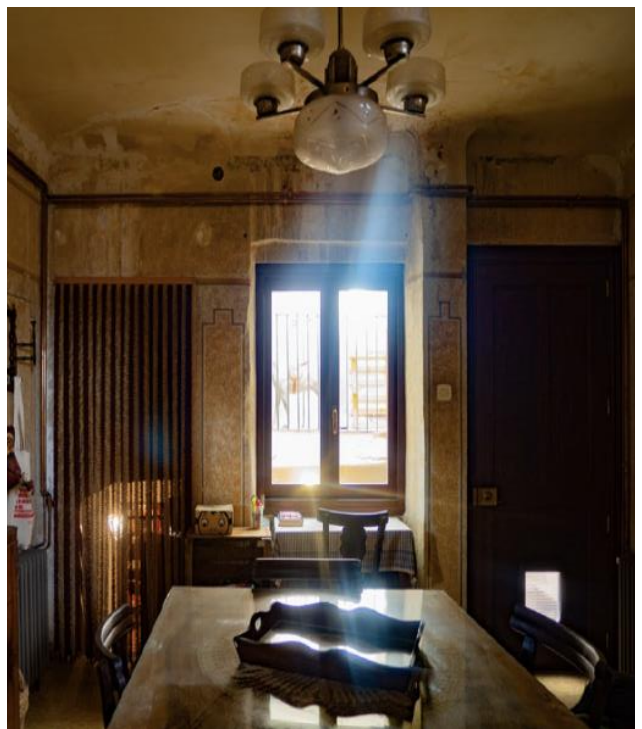
(20)

(23)

(21)

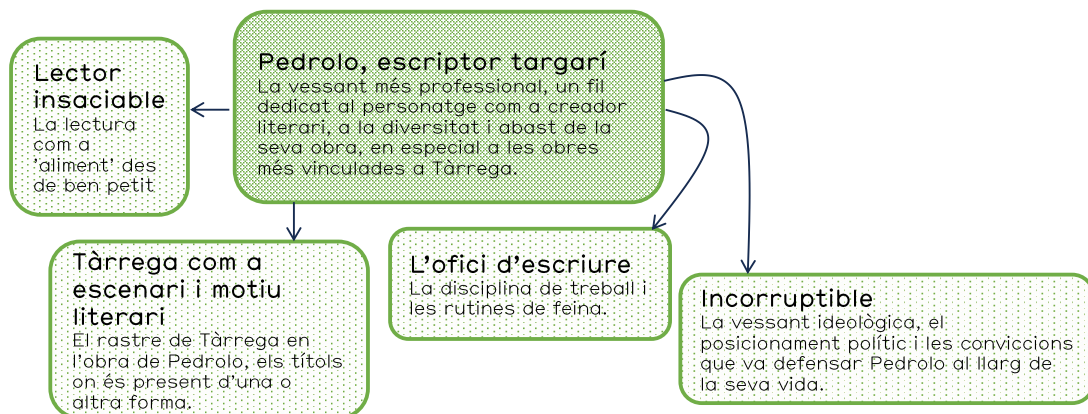

(24)

(22)

1.4.3 Pedroló, escriptor targarí

a. Lector insaciable

La lectura com a 'aliment' des de ben petit

- Espais viscuts: El despatx (imatge 25 i 26)

La lectura com a passió incontenible des de ben petit i al llarg de tota la vida, i els aprenentatges a través de la lectura: a llegir i escriure abans d'anar a l'escola; els idiomes que després va traduir a nivell professional. El despatx, ple de llibres de totes les èpoques i el lloc on passava hores llegint de gran, és l'espai on es vehicula aquesta part del relat.

b. Tàrrega com a escenari i motiu literari

El rastre de Tàrrega en l'obra de Pedroló, els títols on és present d'una o altra forma

- Espais viscuts: El despatx (imatge 25 i 26)

El despatx on treballava Pedroló és el lloc on es presenta la faceta professional de l'escriptor, centrada especialment en les obres escrites i/o ambientades a la seva ciutat natal. Despatx de Manuel de Pedroló a la P2. Aquest àmbit està dedicat a la faceta professional de l'escriptor, però se centra en l'obra escrita i/o ambientada a la seva ciutat natal, començant per les primeres incursions al món de la literatura (la primera obra teatral, escrita al 1934 quan tenia 16, que es representa als Escolapis i acaba de forma abrupta; l'intent infructuós de publicar un article a la revista "Petit Liceu", editada per un grup d'estudiants de Tàrrega), però fent un repàs a tota la seva trajectòria a través de les obres que mantenen una relació amb la ciutat (Avui es parla de mi; L'ordenació dels maons; Mecanoscrit del segon origen; No hi fa res si el comte-duc no va caure del cavall a Tàrrega).

Exposició de síntesi: Objectes + text + audiovisual

c. L'ofici d'escriure

La disciplina de treball i les rutines de feina.

- Espais viscuts: El despatx (imatge 25 i 26)

En l'espai del despatx també s'exposa un fil narratiu que tracta sobre l'escriptura com a ofici: les rutines de feina de Pedroló estaven molt ben estructurades i la disciplina de treball era la base de la seva prolífica producció.

d. Incorruptible

La vessant ideològica, el posicionament polític i les conviccions que va defensar Pedroló al llarg de la seva vida.

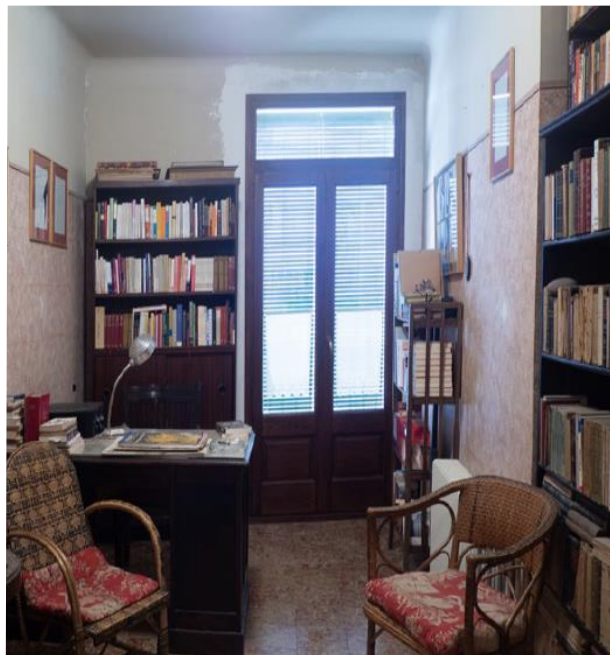
- Espais viscuts: El despatx (imatge 25 i 26)

La literatura va ser el principal vehicle d'expressió d'un home conegut pels seus posicionaments ideològics i polítics, i per tant el despatx on escrivia és també l'espai on es transmet aquest contingut. L'independentisme i la defensa de la llengua i la cultura catalanes; el socialisme i la reivindicació dels drets de les dones, etc., la fermesa de les seves conviccions.

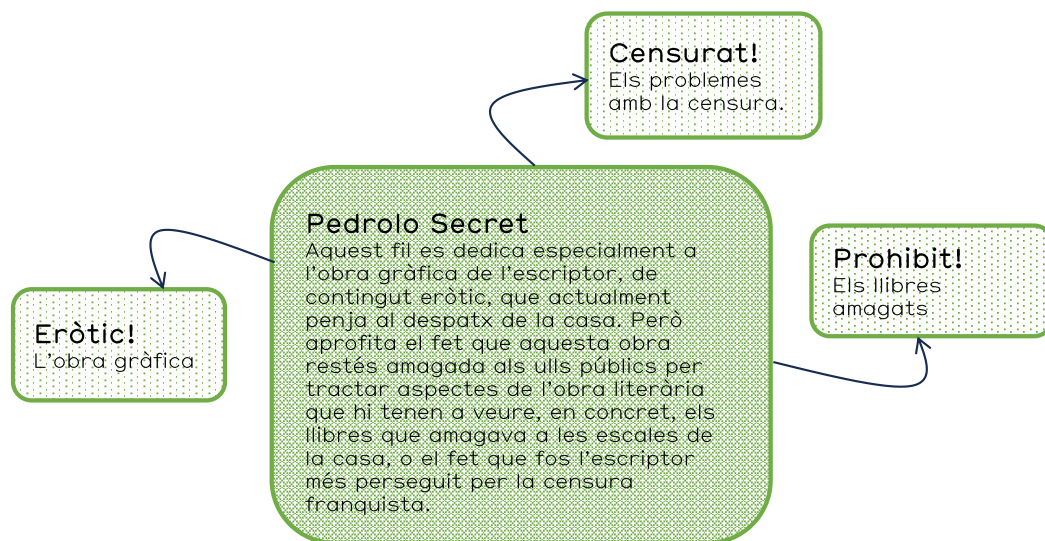
Exposició de síntesi: Objectes + text + audiovisual

(25)

(26)

1.4.4 Exposició Pedrolo Secret

La segona exposició convencional de la Casa-Museu s'ubica en un espai menys evident, juga amb el "Pedrolo Secret" del títol i el visitant no el troba en l'inici del recorregut, sinó més aviat al final. El muntatge mostra objectes i obra artística, també llibres i documentació, i s'acompanya de text i fotografia per vehicular els conceptes de cadascun dels àmbits. L'exposició s'estructura en tres àmbits temàtics:

a. Prohibit! Els llibres amagats

Centrat en els llibres i les publicacions que l'escriptor havia amagat a casa seva, tant obra pròpia com de tercers.

b. Censurat! Els problemes amb la censura.

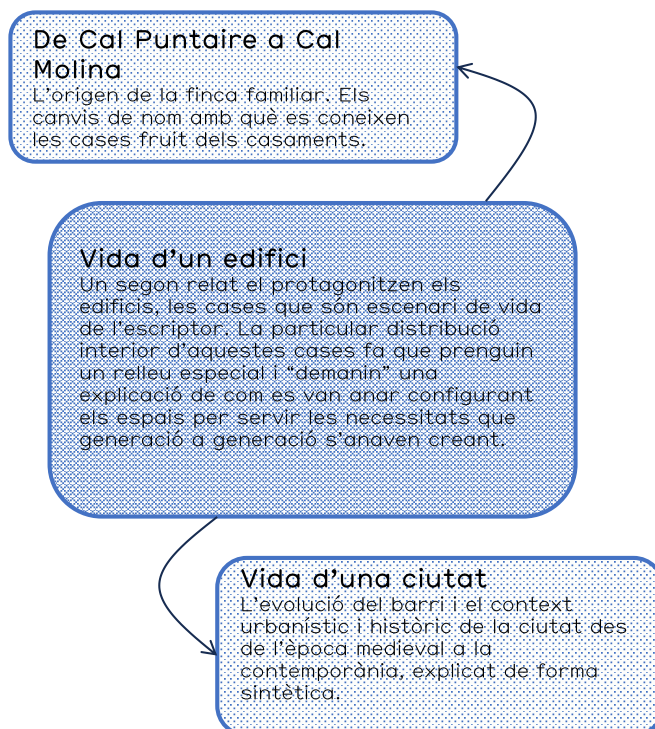
Dedicat als problemes que Pedrolo va tenir amb la censura franquista per a la publicació de les seves obres, les editorials que s'atrevien a publicar-lo, l'estratègia de presentar-se a premis literaris per aconseguir publicar –degut a l'obligatorietat de les editorials de publicar els premis–, etc.

c. Eròtic! L'obra gràfica

S'exposa en aquest cas l'obra gràfica de l'escriptor que actualment es mostra al despatx de la segona planta.

- Espais viscuts: l'amagatall

L'amagatall de l'escala on Pedrolo havia amagat llibres prohibits també forma part de les estratègies per vehicular aquesta part del relat.

1.5.1 De Cal Puntaire a Cal Molina

L'origen de la finca familiar. Els canvis de nom amb què es coneixen les cases fruit dels casaments

- Espais viscuts: El vestíbul

Durant la infància de Pedroló, la casa era coneguda com a 'Cal Molina', arran del casament del seu avi, Pío Sánchez de Molina, amb Concepció Vidal Quer. Però anteriorment la casa havia estat coneguda com 'Cal Puntaire', almenys fins a finals del s. XIX. Es tracta d'una casa benestant, d'aires senyorials, que manté alguns mobles de l'època. En origen, al s. XVIII, l'accés principal no era aquest sinó el vestíbul contigu, que posteriorment va ser convertit en alcova. El 1912, el matrimoni Sánchez de Molina – Vidal comprar la casa número 7 (que conservava part de l'estructura noble pròpia de segles anteriors), probablement amb la idea de deixar-ne en herència una per a cadascuna de les filles.

1.5.2 Vida d'una ciutat

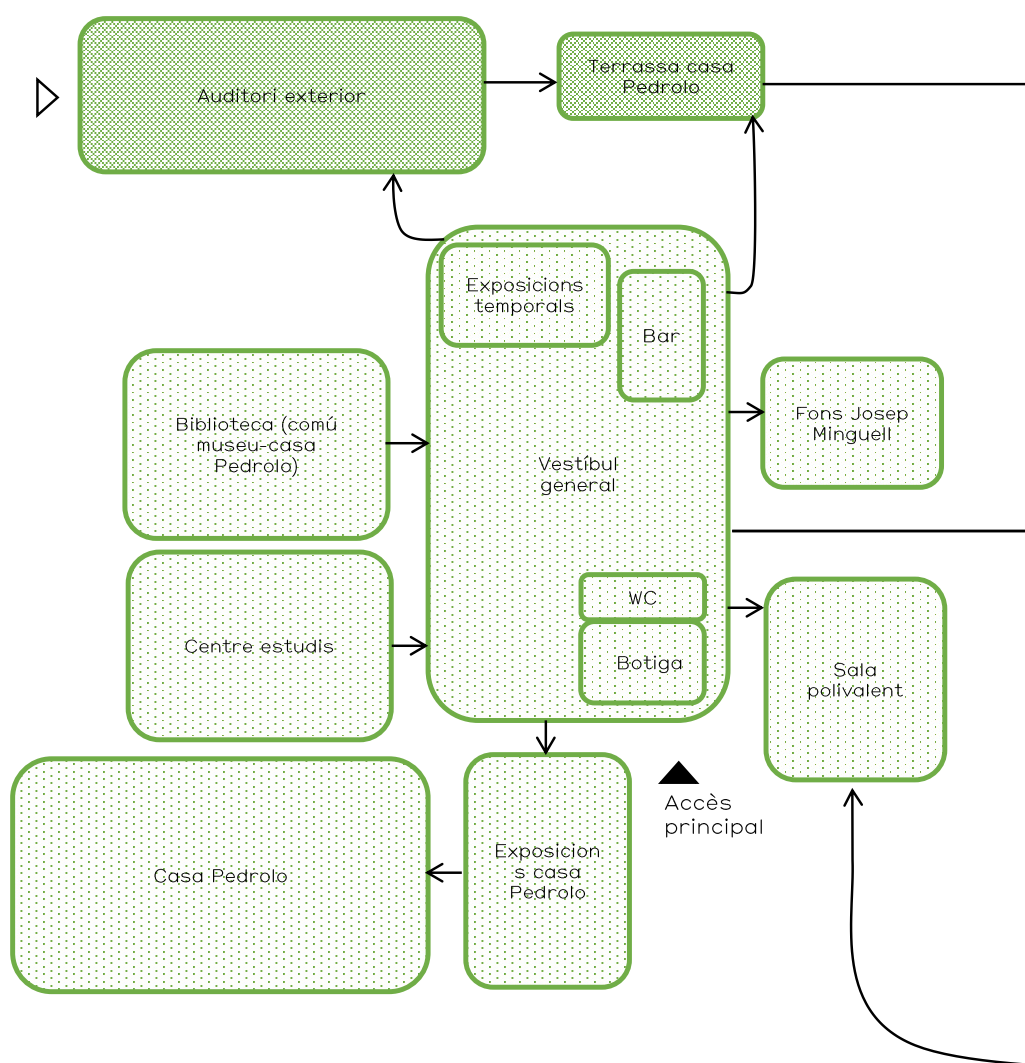
L'evolució del barri i el context urbanístic i històric de la ciutat des de l'època medieval a la contemporània, explicat de forma sintètica.

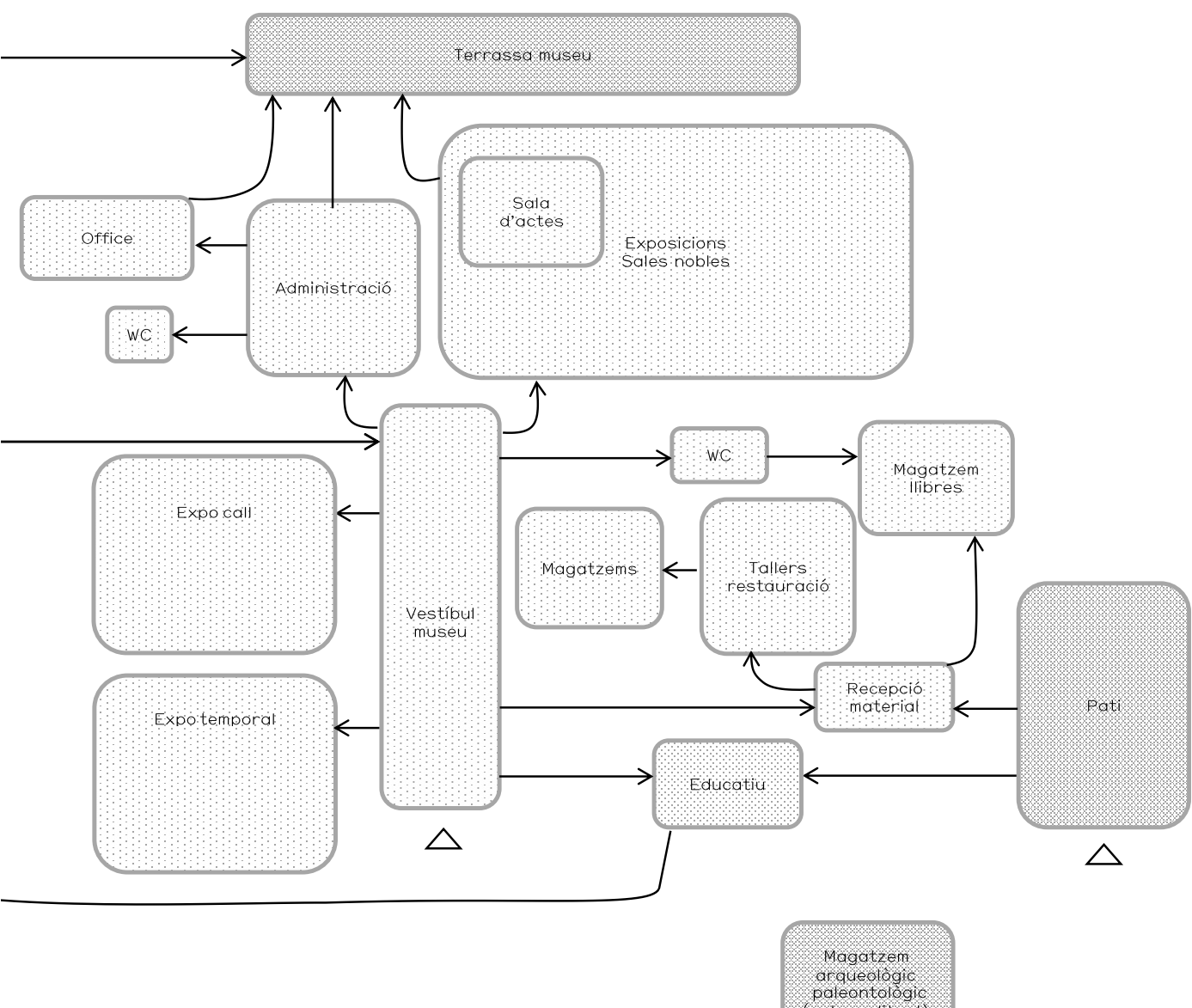
L'evolució de la ciutat es transmet al visitant en els murs de les àrees de circulació que donen pas a l'accés als espais visitables de la casa-museu, dividint el marc temporal d'aquesta narració en dues parts: la més reculada en el temps, es presenta en la planta 1, mentre que la més contemporània s'exposa en la planta 2.

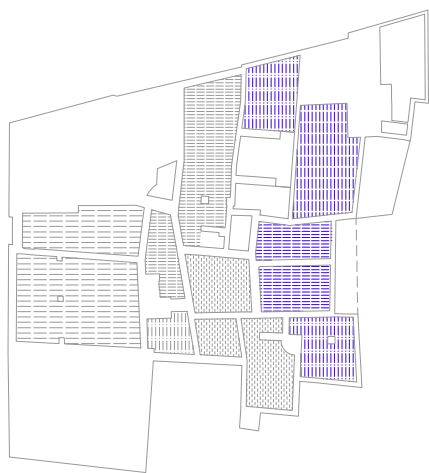
Infografies + fotografies + plànols

1.4 Programa i organització d'espais

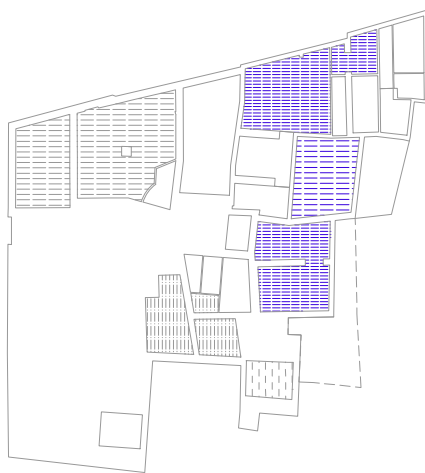
Es proposa la incorporació de nous programes i un seguit d'ajustos per una correcta organització d'espais i millora de les connexions tant interiors com exteriors:

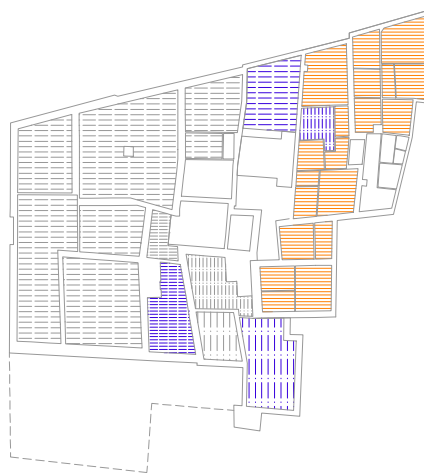

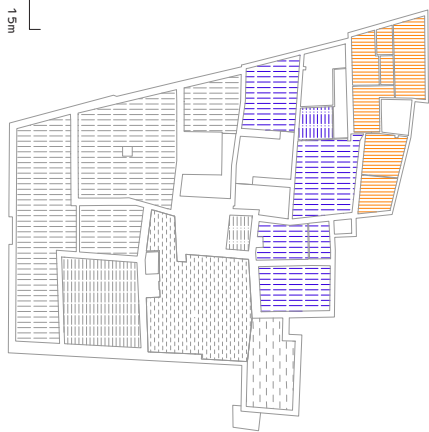
P-1

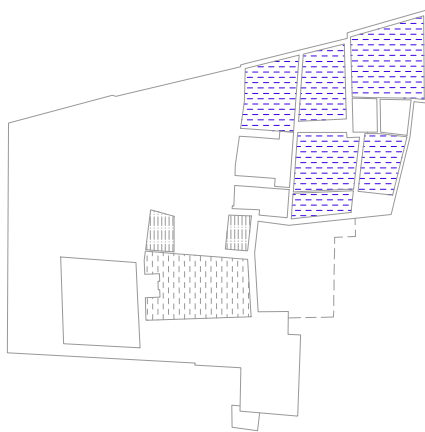
P0

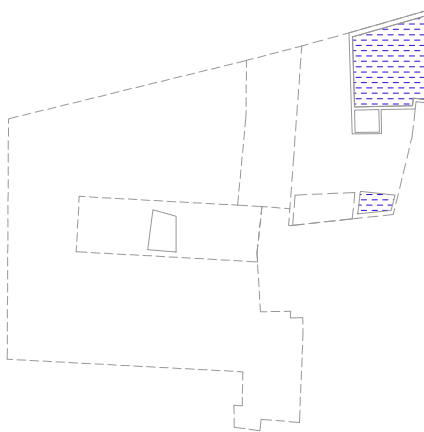
P1

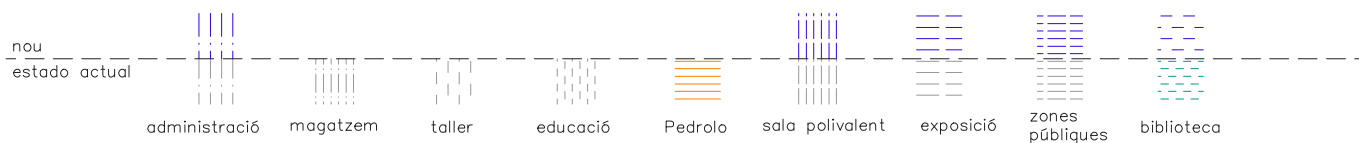
P2

P3

P4

Nous programes:

- Un **nou nucli d'accés i recepció** situat a la casa núm. 9, Cal Calçada, esdevé l'àrea d'acollida i recepció del conjunt format pel Museu de l'Urgell-Tàrraga i la Casa Pedrolo. Com a tal, disposa d'una gran àrea d'atenció al públic, amb mostrador accessible, una zona de socialització de públics, la botiga del Museu amb mobles expositors de la mercaderia i també un espai per allotjar apunts expositius. Integra una zona de serveis al públic, amb serveis sanitaris i sistemes de taquilles per desar objectes personals dels visitants. És un nucli de distribució de les circulacions, públiques (cap al museu de Cal Perelló i cap a la Casa Pedrolo) i internes (muntacàrregues i accés a àrees internes de treball).

- Una **sala convencional per a exposicions**. Es requereixen 2 espais, que poden estar situats en llocs diferents de la Casa-Museu –no és necessari que siguin contigus-. L'un acull una exposició de síntesi de la figura Pedrolo, amb una presentació de l'escriptor i la seva aportació a les lletres catalanes en format audiovisual, complementat per recursos museogràfics convencionals –vitrines amb objectes i documents seleccionats, alguna gràfica a paret, algun interactiu-. La segona sala està destinada a acollir l'exposició d'obra gràfica 'Pedrolo Clandestí', en aquest cas no és important la ubicació; donades les temàtiques que tracta, podria estar ubicada en un lloc remot o poc vistent, per incidir en el caràcter 'clandestí' de la temàtica.

- **Espais per a tallers pedagògics**. Es tracta d'una de les mancances de les instal·lacions actuals del Museu i per tant una necessitat bàsica, tant per acollir les activitats pedagògiques vinculades a la nova casa-museu com la resta del programa pedagògic del centre. S'habiliten els espais previstos en el projecte original del museu, resolent-ne l'accessibilitat i buidant-les del dipòsit que les omple actualment. Tenen bona bona accessibilitat, situades en planta baixa, pròximes a serveis sanitaris amb sortida al pati posterior. Estan connectades, també, amb el soterrani del número 7, on es poden ampliar els espais educatius i disposar de magatzem propi. Han de disposar de punt d'aigua.

- Una **sala polivalent** que allotgi usos puntuals com ara conferències, tallers de creació literària i escriptura, club de lectura, etc., o fins i tot presentacions de llibres, entregues de premis, etc. En tots els casos, es tracta d'aforaments acotats, no massius, i el públic és principalment adult. Aquest podria ser un espai ubicat a les golfes d'una de les cases, que conserva els caixons d'obra per a les gallines ponedores, vinculat al centre d'estudis. També podria ser viable l'espai de soterrani al número 7, que té un accés molt directe des del vestíbul i es pot desvincular dels horaris del museu. Ambdós espais son viables i convenients per a usos en circumstàncies i públics diferents. La sala noble de Cal Perelló que es fa servir actualment, pot seguir tenint aquesta funció, tot i que condiciona el fet d'haver de tenir un magatzem de mobiliari proper, que "ocupa" un espai previst per a usos expositius, doncs té la virtut de relacionar-se amb el jardí posterior del museu.

Tanmateix, cal considerar igualment la possibilitat de comptar amb un espai més ampli, per a aforaments superiors als 50 pax, que és el màxim que ofereix la sala noble de Cal Perelló i la sala polivalent al soterrani del número 7, i no hi ha cap espai amb les dimensions suficients a la Casa Pedrolo ni a Cal Perelló, per la qual cosa cal comptar amb espais municipals fora de l'edifici, o a les graderies de la Plaça dels Comediants en èpoques de bon temps, doncs seria una oportunitat per a l'organització d'actes més multitudinaris.

- És necessària l'existència d'una o més **àrees de magatzem** per desar-hi materials –no objectes patrimonials-; han de donar servei a tres espais: la llibreria-cafè, la sala polivalent i l'aula per a tallers pedagògics.

- És necessària l'existència d'una o més **àrees de magatzem** per desar-hi materials –no objectes patrimonials–; han de donar servei a tres espais: la llibreria-cafè, la sala polivalent i l'aula per a talles pedagògics.
- Reservar una de les cambres de la casa o un espai en la sala d'exposició de síntesi com a **àrea de lectura i descoberta de l'obra de Manuel de Pedrolo**. És un espai moblat com a saló de lectura, amb una màquina de cafès, on el visitant té al seu abast els llibres de l'escriptor i pot estar-hi una estona descansant, mentre fulleja i llegeix fragments d'aquests llibres. En definitiva, es tracta d'un espai que “convida” el visitant a llegir –o a visionar representacions teatrals de la seva obra–. Aquesta àrea pot estar ubicada o bé a prop de la zona d'accés o bé a prop de la sala on hi ha l'exposició de síntesi.
- Una àrea de **reserva documental, arxiu, mediateca i biblioteca**, que conté tant documents relatius a Manuel de Pedrolo com la resta d'arxiu del Museu, amb la idea de centralitzar serveis per optimitzar recursos i organització funcional dels edificis. Tot i això, l'espai està sectoritzat per mantenir l'arxiu Pedrolo junt i delimitat en front de la resta de documentació que conserva l'arxiu. Treballa en coordinació i col·laboració amb la biblioteca pública de Tàrrrega per oferir un programa d'activitats vinculades a la literatura –clubs de lectura, tallers d'escriptura creativa, etc.–, fonamentalment entorn de la figura de Pedrolo però també amb la comesa de divulgar i promoure la literatura de les terres de Ponent.
- Es rebutja condicionar espais com a **apartament per a escriptors** per a residències. L'ajuntament disposa d'altres espais condicionats a tal fi, compartits amb altres equipaments culturals de la ciutat, per la qual cosa la possibilitat de residències literàries es manté viable.
- Adequació d'un espai per al **fons pictòric i biblioteca de pintura mural del pintor Josep Minguell**. Aquest ha de tenir accés propi des del nucli d'escals, i s'hauria de vincular alhora amb el centre d'estudis i la biblioteca general, i amb accés des del museu.

Ajustos:

- Adequació d'espai extern (probablement en nau de Cal Trepal) per a **magatzem general d'elements arqueològics i paleontològics, etc...** Al museu, deixar espais de magatzem únicament per a material expositiu, fons d'arxiu de materials delicats, i peces amb necessitats de conservació específiques.
- **Ampliació dels espais públics a planta baixa**, per tota la planta baixa de l'edifici del número 9 i 7. Ampliació de vestíbul, amb botiga, bar, serveis higiènics. I espai d'exposicions temporals, petit.
- Obertura de pati a **auditori exterior de plaça comediants**, possible espai d'activitats del museu.
- **Connexió entre el pati posterior i la terrassa del museu**, per a vincular bar amb sala polivalent (sala noble) en el cas d'esdeveniments, sense necessitat de creuar el museu.
- Construcció de **nucli vertical nou** (amb ascensor i escala) dins del volum de l'edifici del número 9, visible des de la zona pública.
- Adequació a accessibilitat dels **espais educatius** al nivell de planta baixa posterior (museu). Vinculació directa d'aquests a la nova sala polivalent, al soterrani del número 7. Cal millorar la seva accessibilitat i la visibilitat des del vestíbul.
- Accés a espais expositius i casa Pedrolo des del nou nucli vertical.
- **Espais expositius complementaris** vora el nucli d'escals nou (número 9). Aquests espais poden incorporar ampliacions d'exposicions del museu (arqueologia, per exemple), o vincular-se als continguts de la casa Pedrolo, segons es consideri més adient.

- **Accés a casa Pedrolo** des de planta primera (espais pare i infantesa). Espai d'exposició previ a l'accés. Accés per magatzem, al vestíbul entre cuina i despatx pare.
- **Recorregut per la casa** de mode ascendent, per l'escala original del número 5. Primer planta 1, després planta 2 (visa Pedrolo escriptor), començant per sala-cuina. Final en despatx Pedrolo.
- **Programes complementaris a la casa Pedrolo** en les plantes superiors (espais de golfes sense ús), amb accés des de nucli vertical. Centre d'estudis, Arxiu i Biblioteca (comú amb el museu).
- Al museu, **desplaçament i ampliació dels espais administratius** cap a l'actual biblioteca, per a convertir la sala de reunions actual en un espai versàtil, alhora per a reunions "formals" i sortida a terrassa. Incorporació d'un espai d'office.
- **Trasllat del dipòsit de quadres** a la planta altell dels actuals tallers del museu.

funció	superfície total (m2)	P-1	P0	P1	P2	P3	P4
administració	103,35			103,35			
magatzem	346,00		38,95	33,95	57,40		
		133,90	20,80	51,55	9,45		
taller	197,85				137,35	60,50	
educació	96,70	79,75	16,95				
sala noble / actes	57,40			57,40			
sala polivalent	55,85	55,85					
exposició	750,05	141,70	118,30	187,85	239,30		
				31,45	31,45		
exposició pedrolo	139,45				139,45		
fons josep minguell	31,45					31,45	
pedrolo espais viscuts	256,11			168,05	88,06		
zones públiques	423,54	20,33	9,05	49,55	18,80		
		73,47	185,03	24,00	17,32	25,99	
serveis i instal	79,80		29,35	15,95			
			22,05			12,45	
bar	65,55		65,55				
botiga	13,90		13,90				
biblioteca / centre d'estudis	224,50					154,25	70,25
residència	51,00						
sumatori	2.841,50	505,00	519,93	723,10	738,58	284,64	70,25
exterior	312,10	118,95		149,10			
		14,05	30,00				

*espais modificats o afegits (requereixen obra)

1.5 Equipament

Funció: Nucli d'accés i recepció

Tipus d'espai: Públic sense col·lecció

Equipament:

- Mostrador accessible d'atenció al públic
- Armariets per desar objectes personals
- Lavabos públics accessibles
- Mobiliari de descans i socialització
- Connexió WiFi

Funció: Aula per a tallers pedagògics

Tipus d'espai: Públic sense col·lecció

Equipament:

- Mobiliari modular (taules i cadires per a grups de 30 pax)
- Sistema de projecció
- Connexió WiFi

Funció: Sala polivalent

Tipus d'espai: Públic sense col·lecció

Equipament:

- Mobiliari modular (cadires per a 50-80 pax)
- Tarima i mobiliari per a presentacions
- Sistema de projecció
- Sistema de so
- Equip per a vídeoconferència
- Connexió WiFi

Funció: Sala d'exposició 'Pedrolo contra Pedrolo'

Tipus d'espai: Públic sense col·lecció

Equipament:

- Smart TV per a projecció d'AV
- Vitrines i suports museogràfics per a gràfica
- Càmeres de seguretat i sistema d'alarmes
- Dispositius de control climàtic i correcció (si s'escau)
- Dispositius de detecció de fums
- Connexió WiFi

Funció: Sala d'exposició 'Pedrolo Secret'

Tipus d'espai: Públic sense col·lecció

Equipament:

- Sistema per a penjar quadres a paret
- Vitrines i suports museogràfics per a gràfica
- Càmeres de seguretat i sistema d'alarmes
- Dispositius de control climàtic i correcció (si s'escau)
- Dispositius de detecció de fums
- Connexió WiFi

Funció: Àrea de lectura i descoberta

Tipus d'espai: Públic sense col·lecció

Equipament:

- Mobiliari de descans i socialització
- Prestatges per a llibres
- Connexió WiFi

Funció: Magatzem de materials

Tipus d'espai: Intern sense col·lecció

Equipament:

- Mobiliari d'emmagatzematge de materials
- Presa d'aigua

Funció: Espai 'Lletraferits'

Tipus d'espai: Públic sense col·lecció

Equipament:

- Electrodomèstics i equips de cafeteria i cuina-office
- Presa d'aigua
- Mobiliari de cafeteria per a públic
- Lavabo públic accessible
- Connexió WiFi

Funció: Centre d'estudis Pedroló

Tipus d'espai: Públic amb col·lecció

Equipament:

- Mobiliari d'emmagatzematge de llibres i documentació
- Mobiliari modular (taules i cadires per a 10 pax)
- Equips d'oficina
- Lavabo públic accessible
- Connexió WiFi

1.6 Adequació a la normativa

Per a la reforma dels espais de la casa Pedroló s'hauran de tenir en compte els següents paràmetres normatius:

Urbanístic: Prèviament hi ha d'haver una figura de planejament derivat per tal de canviar la qualificació urbanística dels solars dels edificis del número 5, 7 i 9. Ens consta que aquesta modificació s'està portant a terme des dels serveis tècnics de l'ajuntament.

Pel que fa al projecte, haurà de justificar l'adequació a les limitacions d'altures d'edificació, i el manteniment dels paràmetres de protecció patrimonial (BCIL) dels edificis (que la proposta del Pla Director compleix). En el projecte s'haurà de justificar aquest compliment.

Prestacions: El projecte haurà de complir les prestacions adequades als usos previstos (condicions de funcionalitat, seguretat estructural, seguretat en cas d'incendi, seguretat d'utilització, accessibilitat, salubritat, protecció contra el soroll i estalvi d'energia).

En el present Pla Director i la proposta d'encaix del programa funcional s'han tingut en compte els aspectes més condicionants: Seguretat en cas d'incendis, accessibilitat, i condicions de funcionalitat (locals de pública concurrència).

1.7 Rehabilitació

Pel que fa a la rehabilitació de les dues cases, podem definir dues categories d'intervenció, segons la seva urgència:

Intervencions urgents:

Les primeres actuacions de salvaguarda i protecció, molt inicials, que estableixin els edificis i n'evitin la seva degradació si les obres de reforma triguen gaire temps a iniciar-se.

- Reforç estructural de la cantonada del pati posterior (número 7). Cal fer una actuació d'empresullat de les façanes, doncs en la cantonada s'estan obrint. Aquesta actuació és urgent.
- Reforç estructural del sostre del soterrani del número 5. Hi ha un arc que s'està "baixant", té mal recolzament, i una part del sostre amb bigues de fusta completament afectades per tèrmits.
- Cates en les bigues de fusta, i reforç o substitució d'aquelles (o aquelles parts) que estiguin més degradades. Algunes ja estan clarament identificades, però caldrà fer un pla de cates més acurat.
- Reparació de teulades. Hi ha punts d'entrada d'aigua en l'actualitat, cal reparar-los el més aviat possible i d'una manera el més estable en el temps possible. Que requereixi poc manteniment en la fase prèvia a la reforma integral.
- Reparació de carpinteries de façanes, segons un pla de reparacions, per a evitar entrades d'aigua per aquests punts.
- Reparació de canalons i baixants, tan exteriors com interiors. S'han detectat diversos trams dels baixants trencats i que estan abocant aigües dins de l'edifici o en la base dels fonaments. Caldrà fer una revisió general, reparar trencaments i perforacions, i segellar esquerdes.

Treballs de rehabilitació:

Pel que fa a la rehabilitació d'espais, podem considerar tres casos amb necessitats d'actuació diferent:

- Espais viscuts (en general). La majoria d'ells estan "envellits", però sense patologies constructives destacables. El repte principal serà actuar sense modificar els acabats, i que aquests mantinguin una certa "pàtina" del pas del temps. Caldrà fer cates de l'estat de les bigues, per la cara inferior, per la qual cosa cal enderrocar els sostres falsos de canyís enguixats, per a accedir-hi. De fet, ja és convenient fer-ho en molts casos, doncs molts d'aquests sostres tenen esquerdes i acostumen a trencar sense avisar. Es mantindran les motlures d'emmarcament de sostres existents.

En principi, es deixarà l'estructura de sostre existent sempre que les bigues estiguin en bon estat, tot i que caldrà fer verificació de càlcul, i si fos necessari es col·locaran perfils d'acer talla-llum per a reduir el fimbreg dels terres sense haver de reforçar per la cara superior.

Els paraments de paret i paviment no es modificaran. Els elements d'instal·lacions (cables trenats, làmpares) es deixaran desconnectats, sense ser alterats, almenys els originals. Els cablejats més recents es retiraran en tot cas. Per a infraestructurar els espais (il·luminació, audio, projeccions...) s'instal·laran elements tipus "faristol" mòbils, connectats a xarxa elèctrica que es passarà per sostres falsos i afectarà parets en punts estratègics que no en malmetin els acabats existents.

- Espais no viscuts (en general). Aquests espais canviaran d'ús i de distribució, per la qual cosa es modificaran completament pel seu interior. Tots els acabats seran nous, excepte carpintries de façanes, que es recuperaran en la mesura del possible, o es substituiran per carpinteries del mateix estil, composició i materialitat (de fusta), tot incorporant vidre doble.

Es faran cates de les bigues de fusta, per a substituir les que estiguin en mal estat, i igualment es farà reforç per la cara superior mitjançant capa de compressió de formigó, que ajuda a rigiditzar l'estructura global de l'edifici.

- Espais d'habitació i alcova del pare (número 7, planta primera, part posterior). Degut a les esquerdes de façana, que s'està obrint, i a la cadència d'algunes bigues, aquest espai, que és el més ornamentat i bonic de la casa, està molt degradat. A les parets hi ha esquerdes degut a moviments de l'edifici, que afecten a motlures d'escaiola en les vores del sostre, en els emmarcaments de portes de l'alcova i en la fornícula que hi ha a la paret del fons. En aquest cas caldrà un reforç més intens de forjats, per la qual cosa caldrà extreure i recol·locar paviments per sobre de la capa de compressió i anivellament, a banda dels sostres falsos de canyís. Pel que fa a paraments de paret i ornamentació, caldrà fer un treball de restauració i restitució, donat que estan molt esquerdats i partits. L'esperit de la rehabilitació pel que fa a instal·lacions serà el mateix que en el primer cas.

1.8 Estratègia d'aproximació als espais viscuts

Infraestructura lleugera i superposada i delimitació d'espais circulables

Els espais viscuts per Pedrolo es deixaran el més inalterats possible, com si l'escriptor els hagués abandonat el dia abans. En alguns casos, aquest objectiu implicarà una certa "producció" d'escenes "casuals", potser el canvi d'alguns elements de mobiliari que, encara que de manera fictícia, ajudin a transmetre millor aquesta idea. És important, en aquest sentit, entendre les fases temporals de vida en l'edifici (vida aturada a la infantesa de l'escriptor en la planta primera, els anys 30, i vida d'adult i familiar a la planta segona (anys 60), que és molt reconeixible en l'estil dels elements ornamentals (papers de paret, paviments) i el mobiliari.

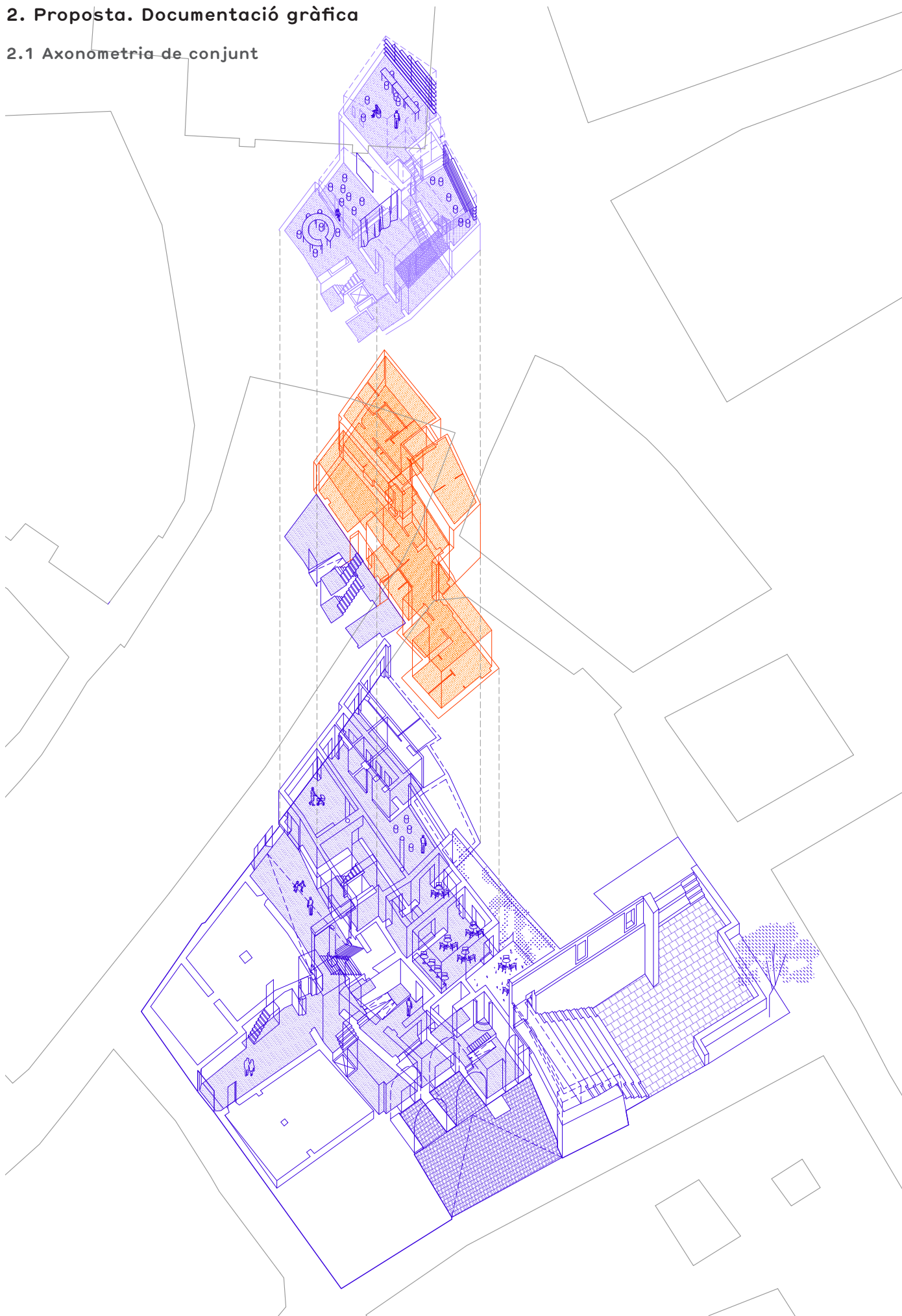
Per a assolir aquesta percepció, és important mantenir també els elements de detall i la instal·lació elèctrica (cables trenats, interruptors rotatius de porcellana, làmpares). Donat que són elements que no compleixen requeriments actuals, i per a evitar una substitució "cosmètica" en la que es perdria la pàtina del desgast. Es proposa inutilitzar la instal·lació elèctrica existent però deixar-la posada.

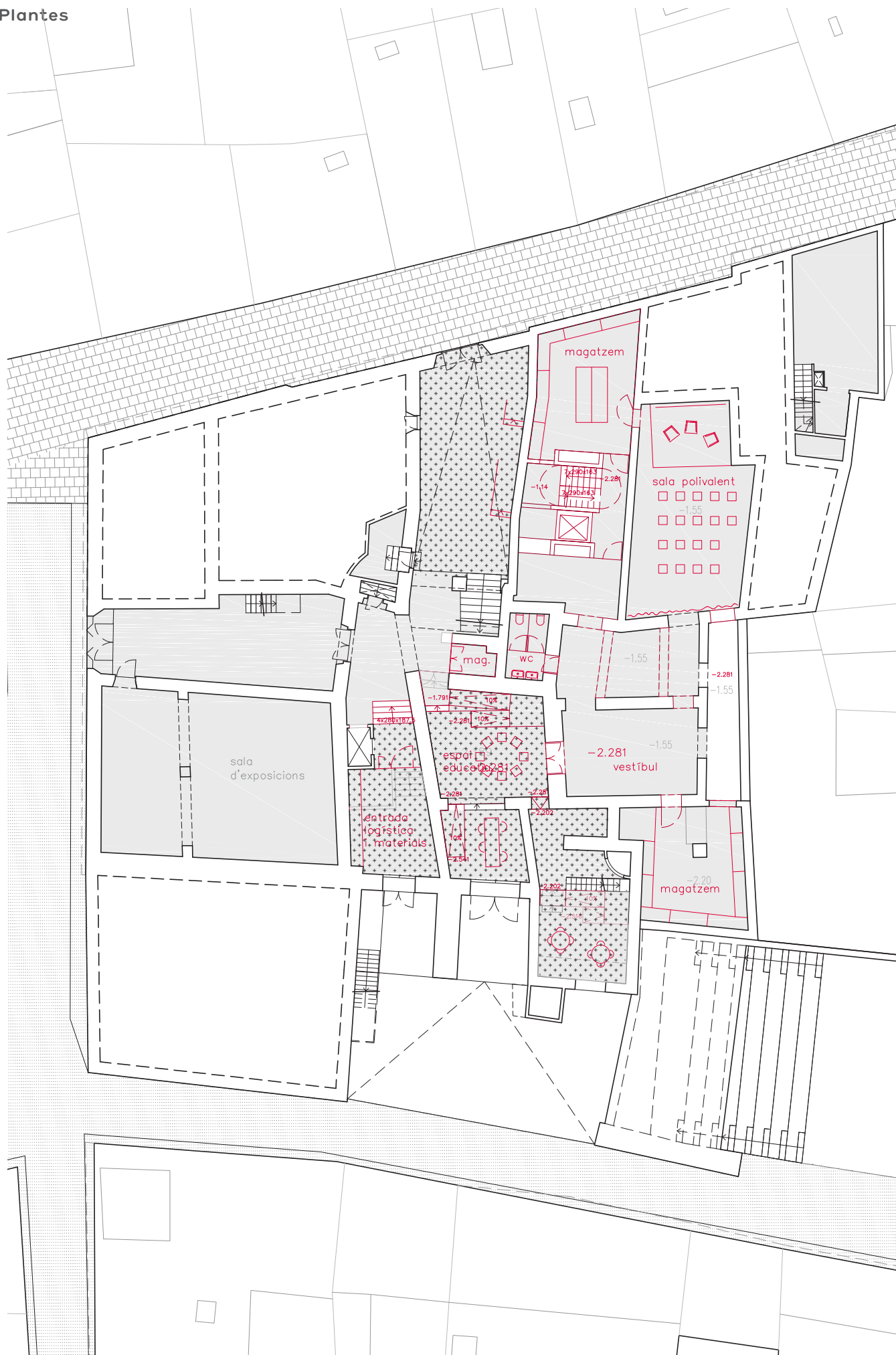
Aquesta es substituiria per una instal·lació penjada de caixes de connexió estratègicament ubicades, a les que connectar mitjançant cables vistos uns elements de suport (tipus faristol), mòbils, que concentrarien tota la infraestructura necessària per a il·luminació dels espais, així com projectors i audio si es considera en projecte de museografia.

Pel que fa a renovació i climatització, sempre que sigui possible, no es climatitzaran els espais. L'edifici té força inèrcia donat el gruix de murs i la poca amplada de façanes, i no es tracta d'espais d'estar sinó de visita, per tant amb requeriments de confort menors. Es tracta d'evitar aquestes instal·lacions doncs són aquelles que tenen més presència i impacte en el caràcter d'època dels espais viscuts.

2. Proposta. Documentació gràfica

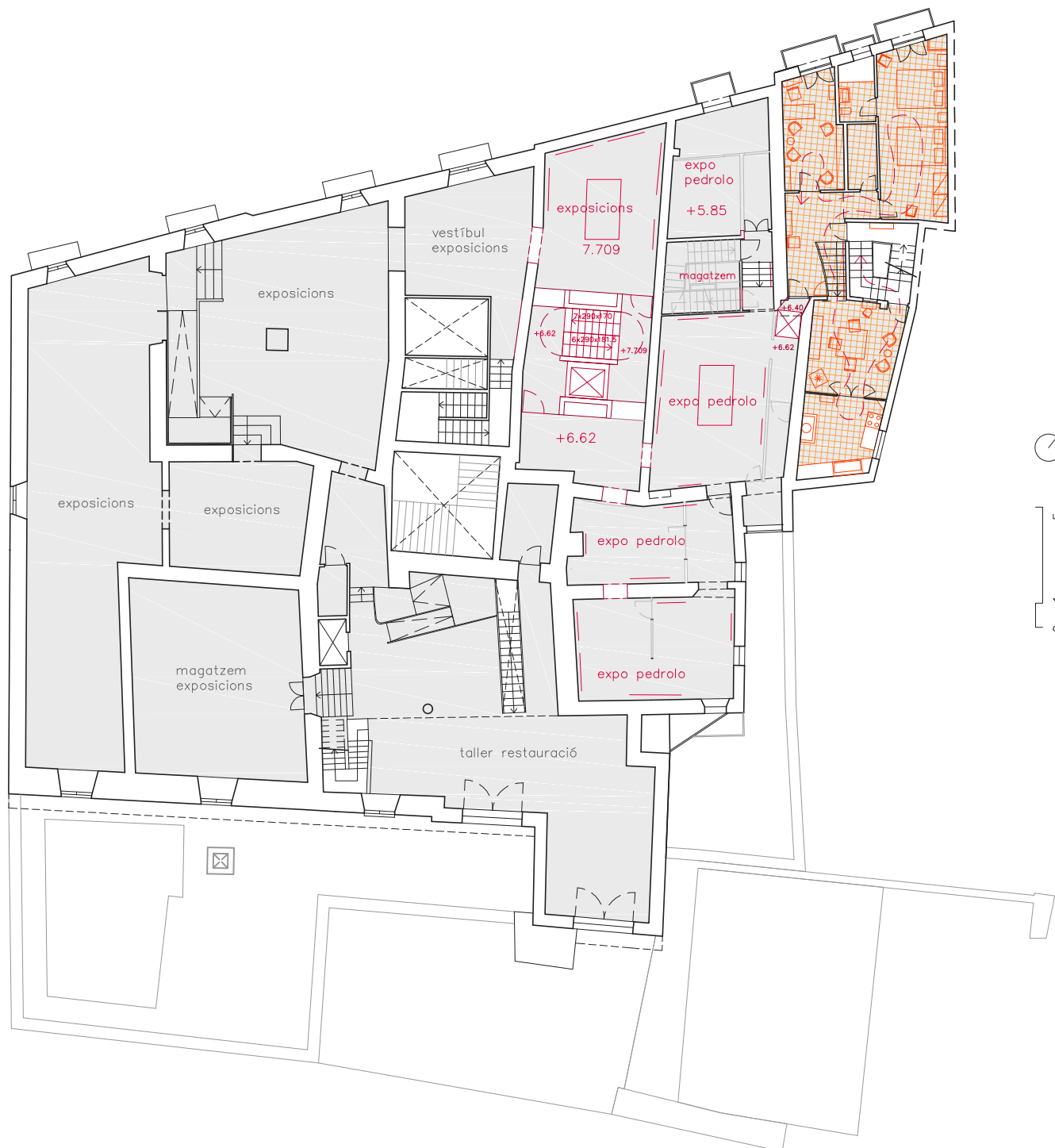
2.1 Axonometria de conjunt

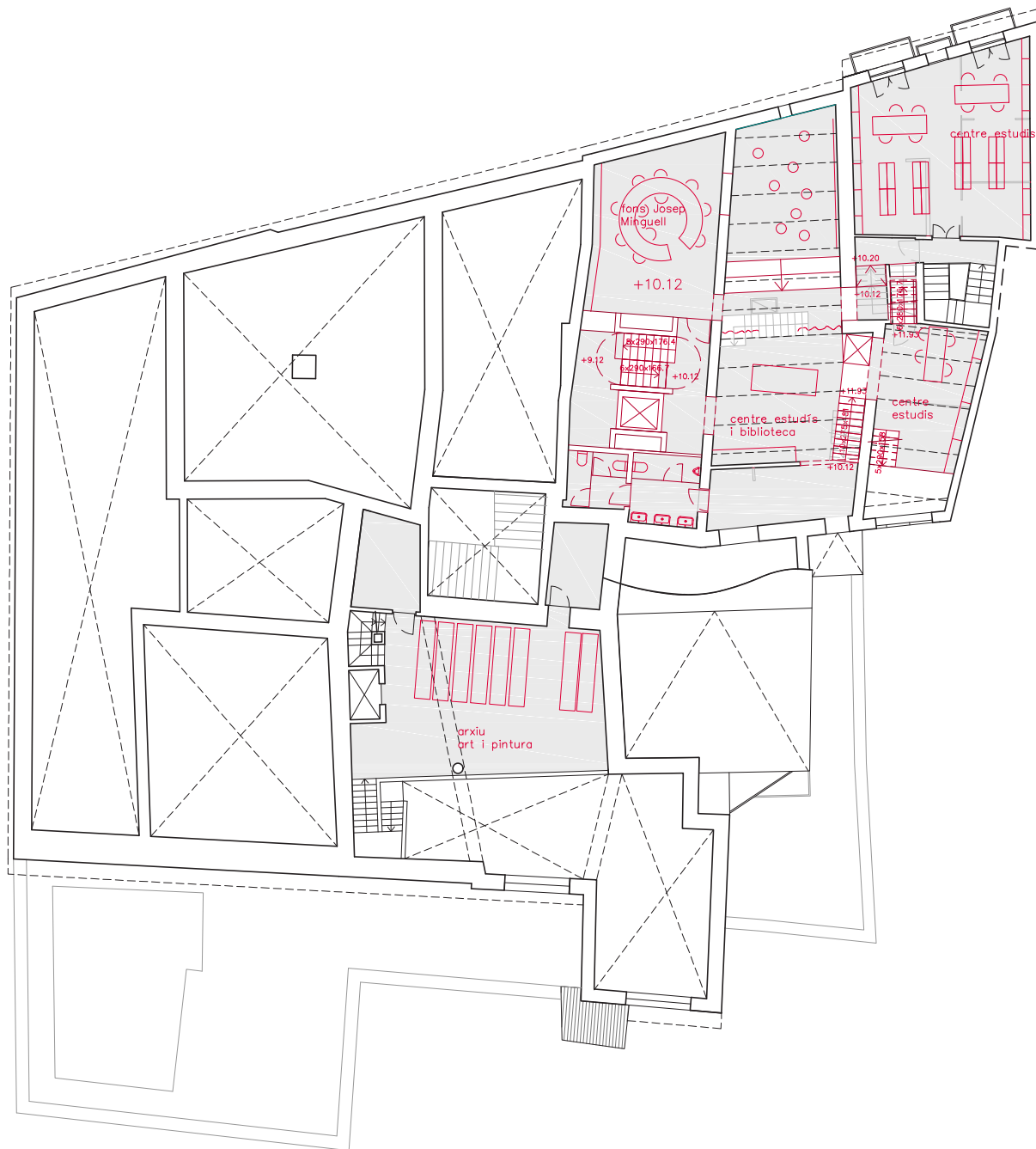

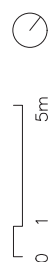
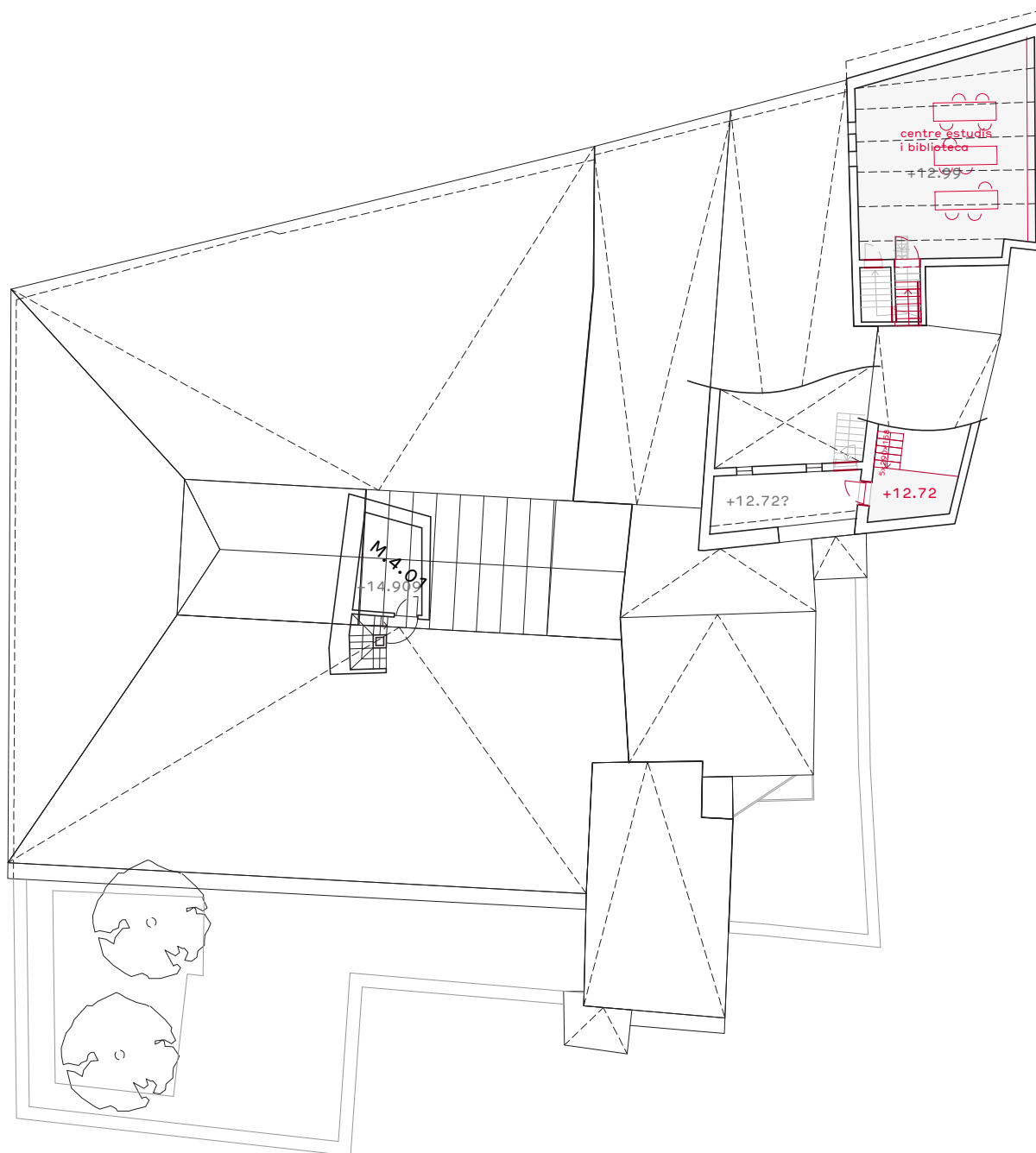

2.3 Vistes

Nova recepció (número 9), cap a l'esquerra, el recorregut públic s'allarga fins al pati posterior, on s'ubica un bar obert a la terrassa.

Bar al fons de planta baixa potencial l'entrada a l'edifici. Per la terrassa posterior es pot obrir accés a la plaça dels comediants.

Al fons del vestíbul, l'espai s'eixampla, generant un espai per a petites exposicions temporals i racó de lectura.

El nou accés (número 7 i 9) és més obert cap al carrer, Potenciant l'obertura del museu. El vestíbul actual està obert cap a aquest nou accés.

Les golfes s'habiliten per al centre d'estudis. Aquest té 4
ambients. A l'arribada des de l'ascensor, un espai diàfan,
obert i polivalent, per a petits esdeveniments, l'exposició de
peces escollides de l'arxiu...

En un segon nivell, un espai més íntim, pensat per a espai de treball i estudi per a investigadors.

A l'espai principal del centre d'estudis obre una aula per a tallers i seminaris.

Els espais viscuts de la casa de manuel de pedrolo es mantenen "as found". Són visitables en un recorregut circular.

Elements afegits, mòbils i contrastant amb els elements d'època que configuren les atmosferes, incorporen els elements d'infraestructura necessaris per a la visita (proteccions, llum, audio, suport informatiu, etc...).

El despatx on escrivia Manuel de Pedrolo és l'últim espai del recorregut visitable. Algunes cintes delimiten les distàncies d'aproximació a alguns continguts, per a seguretat i protecció.

3. Guia de treballs

Per a assolir els objectius de convertir la casa de Pedrolo e una casa-museu integrada al Museu Comarcal, i la seva posada en funcionament, cal tenir en compte les següents tasques:

3.1 En l'àmbit de l'arquitectura i construcció

Treballs previs de gestió:

- Adequació del planejament per a fer possible l'ús com a equipament de les cases (número 5, 7, 9), que actualment tenen qualificació d'habitatge.
- Expropiació del local comercial dels baixos (número 7) i de l'edifici complet (número 9).

En el moment d'entregar el Pla Director, l'equip redactor ignora els detalls de l'estat d'aquests treballs previs de gestió.

Treballs previs al projecte:

- Aixecament planimètric conjunt. Els aixecaments disponibles dels tres edificis (número 5, número 7 i museu) tenen poca precisió. En ajuntar-los en suport CAD no coincideixen les trobades entre ells. Cal actualitzar en conjunt.
- Estudi de patologies, inclòs pla de cates. Aquest estudi ha de determinar actuacions de conservació i estabilització urgents.
- Estudi d'estabilitat estructural i de fonamentació. Necessari per a definir en projecte arquitectònic les actuacions de reforç estructural que siguin necessàries per al canvi d'ús.

S'estima que els treballs previs poden tenir una durada de 15 dies (aixecament), 1 mes (estudi de patologies), 1 mes (estudi d'estabilitat estructural). Els treballs poden ser realitzats en simultani.

Treballs de projecte:

- Redacció de projecte de consolidació (si es considera necessari):

Projecte bàsic i executiu que ha d'incloure les accions de conservació i consolidació urgents.

- Redacció de projecte, que consta de tres fases:

Avantprojecte: Estableix els aspectes fonamentals de les característiques generals del projecte: funcionals, formals, constructives i econòmiques, per tal de proporcionar-ne una primera imatge global.

-Projecte bàsic: Es defineixen de manera precisa les característiques generals del projecte mitjançant l'adopció i justificació de solucions concretes i el compliment normatiu. El seu contingut és suficient per sol·licitar, la llicència municipal o altres autoritzacions administratives). Inclou l'Estudi de Seguretat i Salut.

-Projecte executiu: Desenvolupa el projecte bàsic, amb la determinació completa de detalls i especificacions de tots els materials, elements, sistemes constructius i equips, i serveix per a licitar l'obra. Inclou la Certificació Energètica, els plecs de condicions de l'obra, així com els amidaments i pressupost.

S'estima que els terminis per a la redacció de projecte poden ser, aproximadament:

2 mesos (avantprojecte) + 3 mesos (projecte bàsic) + 4 mesos (projecte executiu).

S'estima que la redacció del projecte de consolidació pot tenir una durada de 1 mes. Aquest pot tenir una redacció en simultani amb qualsevol de les fases del projecte (a convenir, el més aviat possible).

Treballs d'obra:

(comptant dues fases, una per a treballs urgents, l'altra per a la reforma i adequació)

- Licitació de l'obra

- Direcció d'obra: Hi participaran els tècnics definits per la Llei de l'Edificació. Arquitecte per a la Direcció d'obra, Aparellador per a la Direcció d'Execució. A banda, s'inclouran els treballs de Coordinació de Seguretat i Salut i Seguiment del Control de Qualitat.

- Modificar i adaptar el pla de seguretat del Museu Comarcal de l'Urgell per tal d'incorporar-hi els nous espais i equipaments.

S'estima que els terminis per a l'execució de l'obra poden estar al voltant de 3 mesos (obres urgents) i 18 mesos (obres reforma i adequació).

Treballs de mobiliari i senyalètica:

- Projecte de mobiliari i senyalètica

- Direcció d'obra de mobiliari i senyalètica

S'estima que els terminis de redacció de projecte de mobiliari poden ser, aproximadament, 2 mesos. Els terminis d'execució en obra poden ser de 2 mesos.

3.2 En l'àmbit de la museologia

Treballs previs:

- Inventari dels objectes mobles de les cases 5 i 7, detecció de problemes de conservació i identificació d'objectes amb necessitats de restauració.
- Identificació i selecció d'objectes en altres localitzacions susceptibles de ser integrats a la Casa – Museu, ja sigui als “espais viscuts” com a les sales expositives amb muntatges convencionals. Inventari i gestió de les adquisicions corresponents -si s'escau-, detecció d'objectes amb necessitats de restauració.
- Procés de Conservació-Restauració dels objectes que ho requereixin.
- Inventari dels llibres i documents de les cases 5 i 7; selecció dels que han de romandre als “espais viscuts” de la Casa – Museu, d'aquells que poden formar part de les exposicions convencionals i dels que han de conservar-se al Centre d'Estudis.
- Anàlisi de les condicions ambientals dels “espais viscuts” de les cases 5 i 7 per a la conservació preventiva dels objectes. Diagnosi i identificació de necessitats de correcció. La planificació de les instal·lacions i dispositius necessaris per al control i la correcció de les condicions ambientals per a la conservació preventiva serà incorporada al Projecte arquitectònic. Els dispositius de control i correcció que es requereixin s'incorporaran com a partides de pressupost d'obra.

Treballs projecte:

- Elaborar el projecte museogràfic executiu corresponent a les cases 5, 7 i 9.

Treballs execució:

- Executar la producció del projecte museogràfic executiu corresponent a les cases 5, 7 i 9.
- Modificar i adaptar el Registre del Museu Comarcal de l'Urgell (Registre de Museus de Catalunya del Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya), per tal d'incorporar-hi els nous espais i equipaments.

3.3 En l'àmbit de la comunicació

- Creació d'identitat corporativa de la Casa – Museu, que tingui en compte la pertinença en el conjunt del Museu Comarcal de l'Urgell.

4. Pressupost orientatiu

Pressupost obra i interiors

Obra	Superfície (m2)	€/m2	Cost (€)
cases pedrolo (adequació espais viscuts)	299,60	600	179.760,00
cases pedrolo (reforma, espais museogràfics)	69,750	1300	90.675,00
cases pedrolo (reforma, espais no museogràfics)	478,40	1200	574.080,00
cases pedrolo (reforma, amb afectació estructural)	143,20	1200	171.816,00
cases pedrolo, magatzems (reforma, amb afectació estructural)	39,00	800	31.200,00
cases pedrolo (espais exteriors terrasses)	29,00	400	11.600,00
casa núm. 9 (obra nova, mantenint façana)	351,75	1500	527.625,00
casa núm. 9, magatzems (obra nova, mantenint façana)	71,40	1100	78.540,00
museu (afectacions, petita reforma)	324,85	450	146.182,50
cost obra total (PEC)	1.807,00		1.811.478,50
Museografia i mobiliari	Superfície (m2)	€/m2	Cost (€)
cost museografia (espais pedrolo)	306,81	600	184.086,00
cost museografia (espais exposició)	264,25	900	237.825,00
cost mobiliari (espais no expositius)	596,10	450	268.245,00
cost interiors total (PEM)	1167,16		690.156,00
Total PEC			2.501.634,50
Total PCA (PEC+IVA)			3.026.977,75
Pressupost honoraris tècnics			
Àmbit arquitectura	coef. PEM	% de H	Honoraris (€)
<u>estudis i projectes preliminars</u>			
aixecament planimètric conjunt			2.000,00
estudi de patologies, inclòs pla de cates			3.000,00
estudi d'estabilitat estructural i de fonamentació			2.500,00

<u>projecte</u>			
avantprojecte	11,28%	20,00%	34.341,98
projecte bàsic + ess	11,28%	15,00%	25.756,48
projecte executiu + cert energètica	11,28%	30,00%	51.512,97
<u>obra</u>			
direcció d'obra + cert energètica	11,28%	35,00%	60.098,46
direcció d'execució (aparellador)	10,80%	30,00%	49.320,93
coordinació de seguretat i salut		10,00%	4.932,09
<u>Àmbit mobiliari</u>	coef. PEC Mob		Honoraris (€)
projecte de mobiliari	7,00%		18.777,15
direcció obra mobiliari	3,00%		8.047,35
Àmbit museografia			Honoraris (€)
<u>estudis i projectes preliminars</u>	Dedicació (h)	€/h	
treballs documentalista (estimació segons dedicació)	450	25,5	11.475,00
Inventari objectes mobles, detecció de problemes de conservació			
Selecció objectes altres localitzacions. Inventari i gestió adquisicions corresponents, detecció problemes de conservació			
Inventari llibres i documents i selecció			
treballs conservador-restaurador (estimació segons dedicació)	280	26,4	7.392,00
Inventari llibres i documents i selecció			
<u>Museografia</u>	coef. PEC Mob	% de H	
projecte de museografia * + identitat corporativa	8%		33.752,88
direcció obra museografia	4%		16.876,44
* no inclou el projecte museogràfic del museu actual			
Cost total Honoraris			329.783,73
Cost total honoraris (+ IVA)			399.038,32

Els pressupostos de l'obra i de museografia s'han calculat mitjançant ràtios, segons experiència en obres similars adaptades al cas específic de la casa-museu Pedrolo.

Els costos d'honoraris de tècnics (àmbit arquitectònic) s'han calculat a partir de barems de càlcul del COAC, com a referència, i els treballs previs a partir d'experiències similars.

ANNEXOS

Annex de plànols. Estat actual

Els plànols que il·lustren el Pla Director s'han elaborat a partir dels aixecaments disponibles dels tres edificis (museu, casa 5 i casa 7). En adjuntar els aixecaments, s'han detectat moltes incongruències, que caldria re-soldre amb un aixecament conjunt.

- M.1.01 distribuïdor
- M.1.02 vestibul
- M.1.03 sala museu
- M.1.04 sala museu
- M.1.05 sala museu
- M.1.06 sales audiovisuals
- M.1.07 sala museu
- M.1.08 sala museu
- M.1.09 capella
- M.1.10 escala
- M.1.11 sala calefacció
- M.1.12 sala reunions
- M.1.13 administració
- M.1.14 magatzem art
- M.1.15 biblioteca
- M.1.16 escala
- M.1.17 serveis
- M.1.18 terrassa
- M.1.19 terrassa

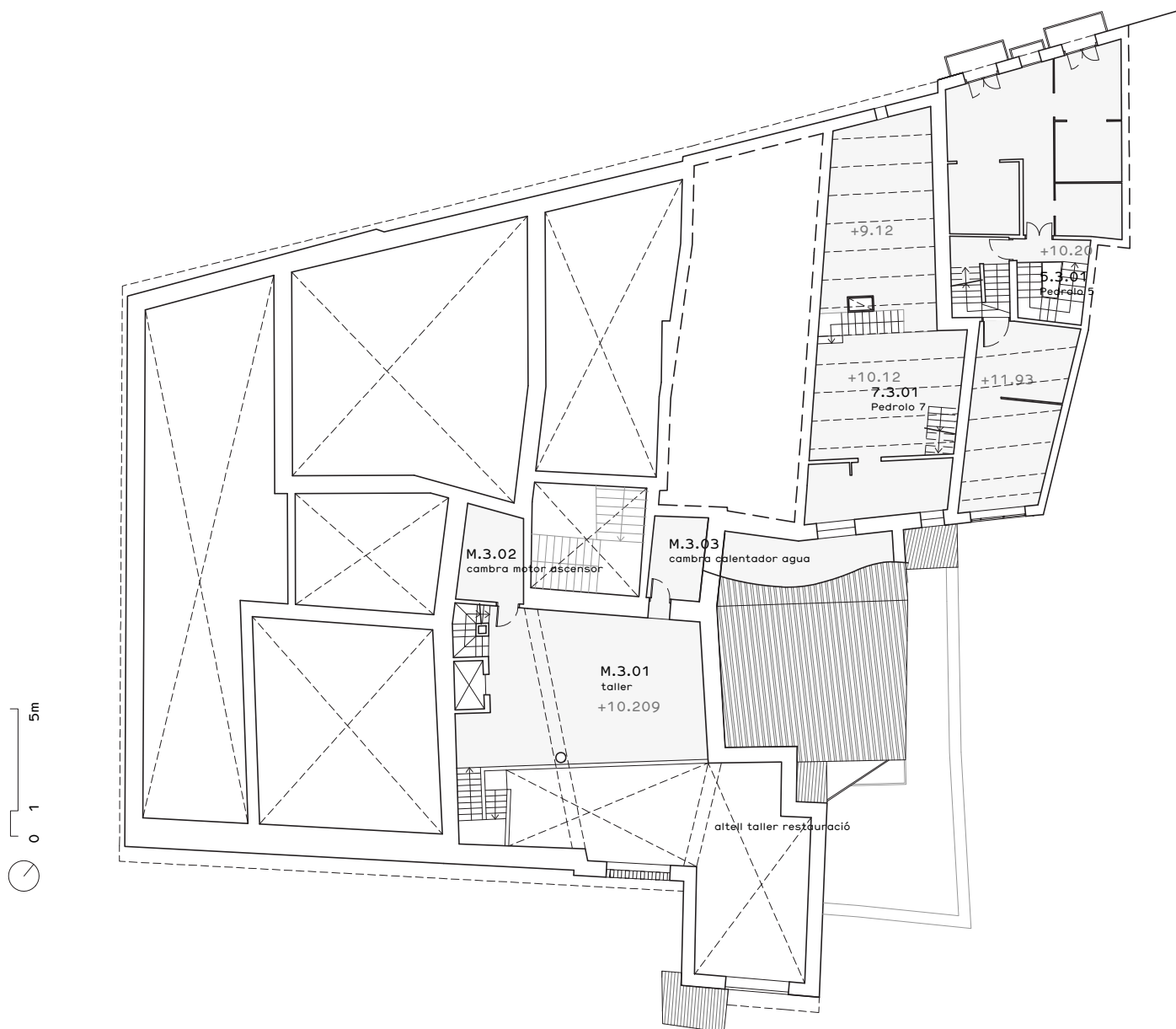
5.-1.1 Pedrolo 5

7.-1.1 Pedrolo 7

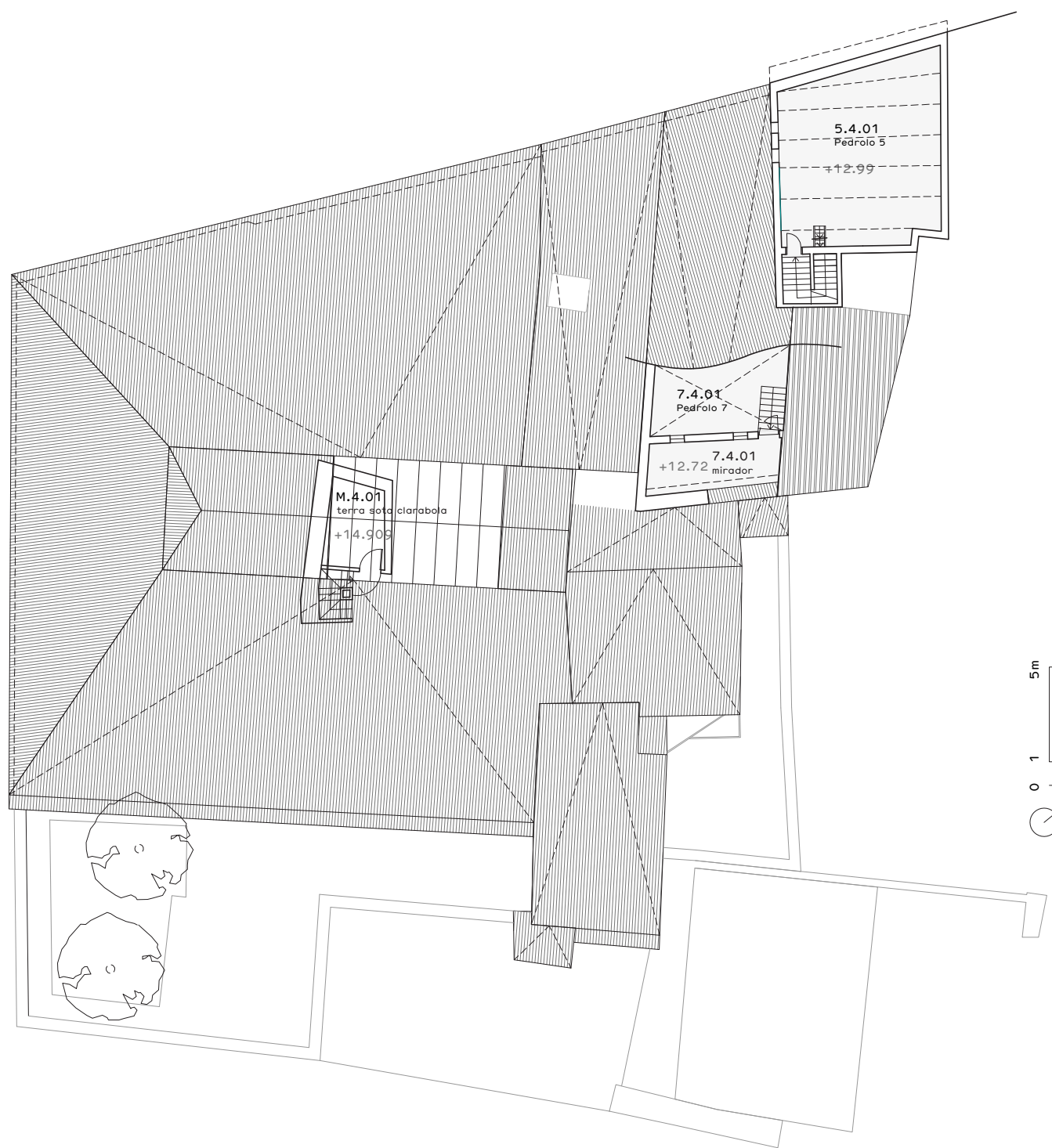
M.2.01	distribuidor
M.2.02	sala exposició
M.2.03	sala exposició
M.2.04	sala exposició
M.2.05	vestíbul
M.2.06	magatzem
M.2.07	escala
M.2.08	cambra neteja peces
M.2.09	sala calefacció
M.2.10	taller restauració

5.-1.1	Pedrolo 5
7.-1.1	Pedrolo 7

M.3.01 taller
M.3.02 cambra motor ascensor
M.3.03 cambra calentador agua

5.-1.1 Pedrolo 5
7.-1.1 Pedrolo 7

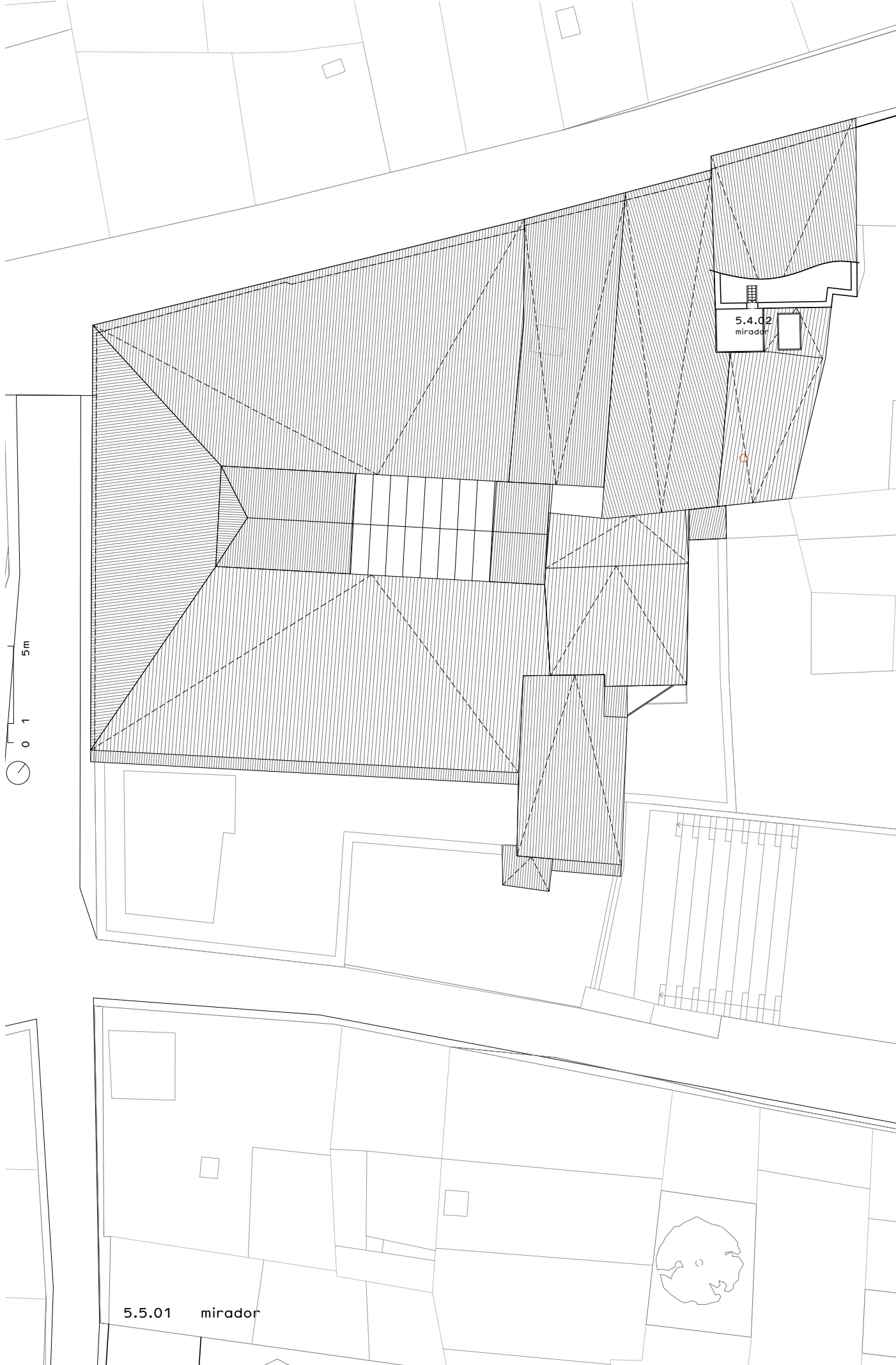

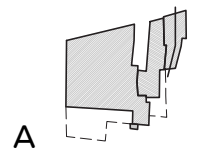
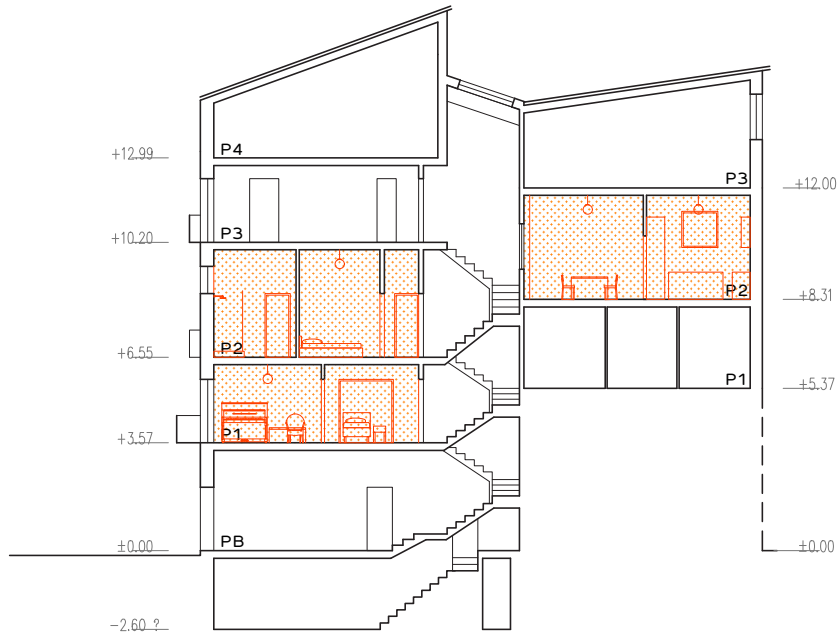
M.4.01

terra sota claraboda

5.-1.1 Pedroló 5

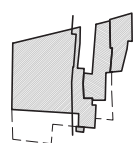
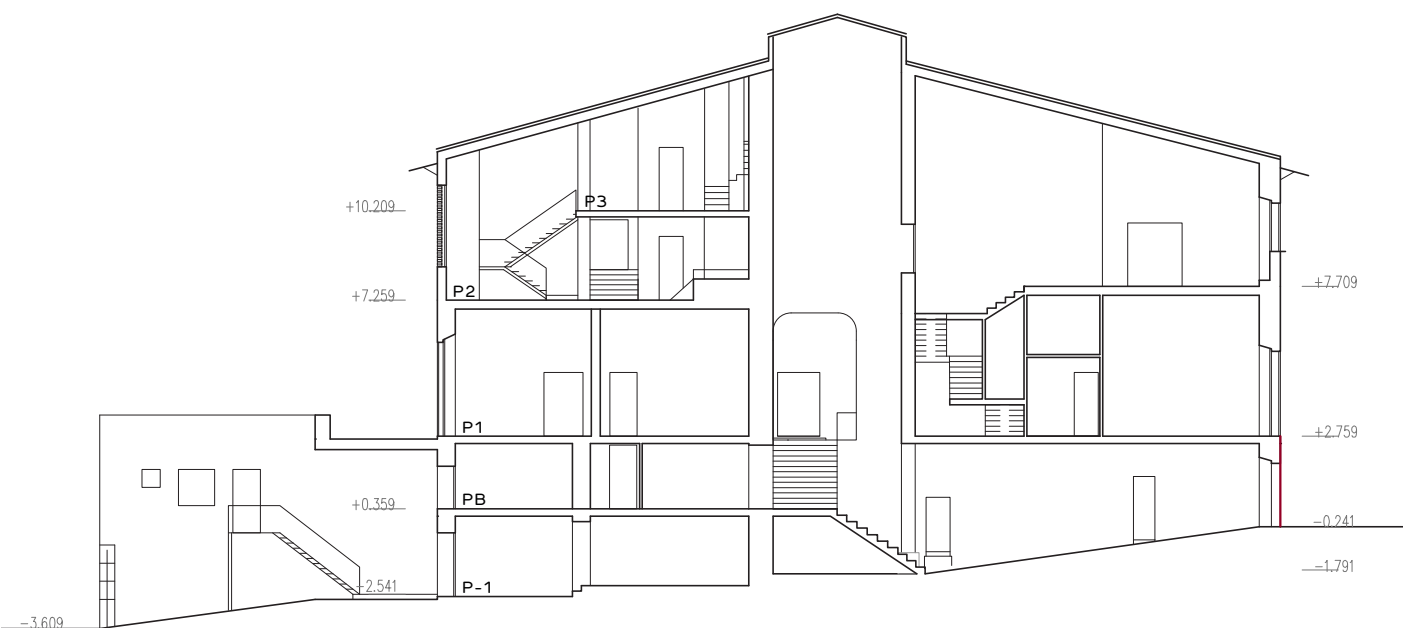
7.-1.1 Pedroló 7

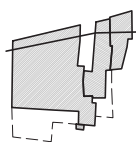
0 1 5m

C

5m
0 1

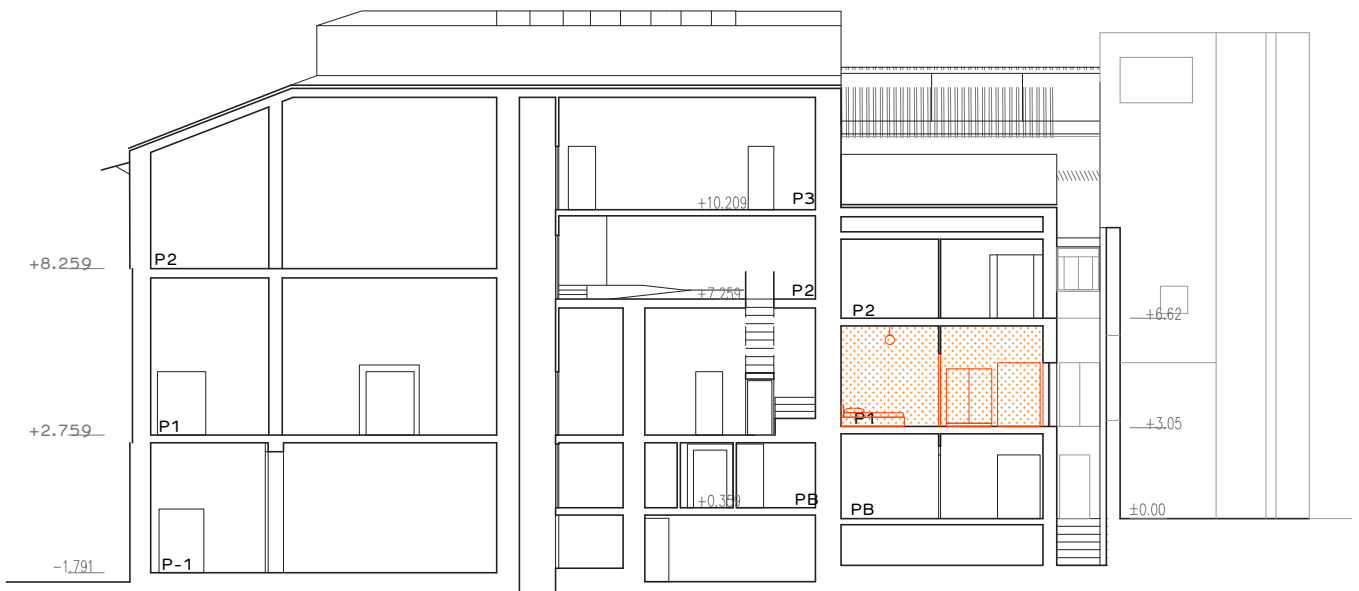
D

sections | E 1:250

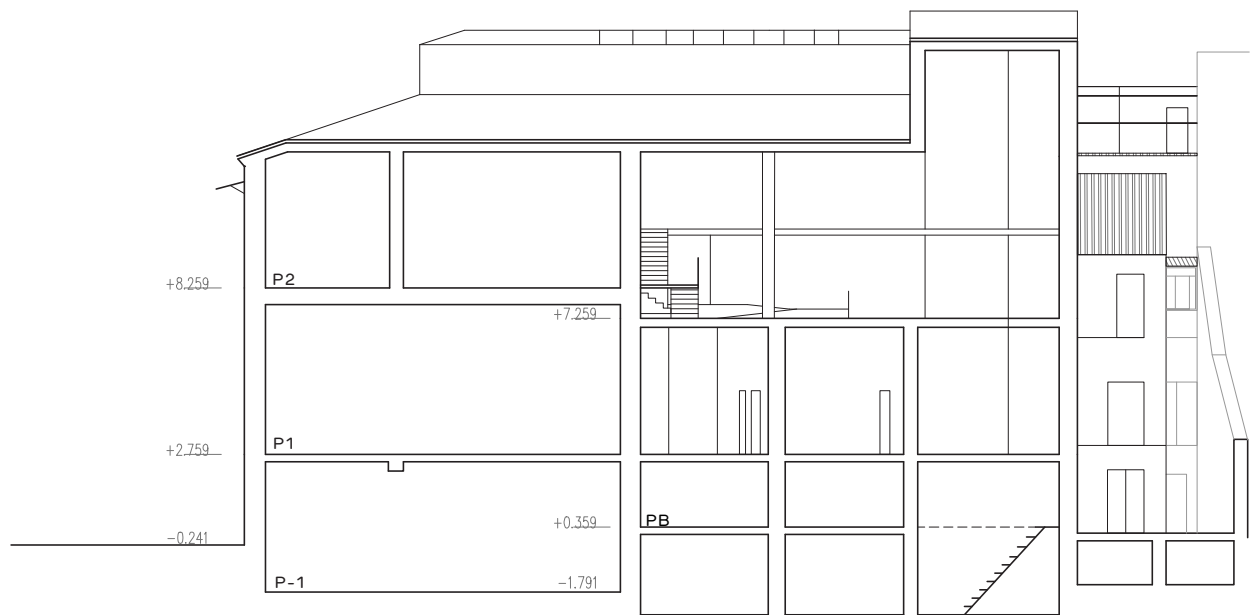

E

5m
0 1

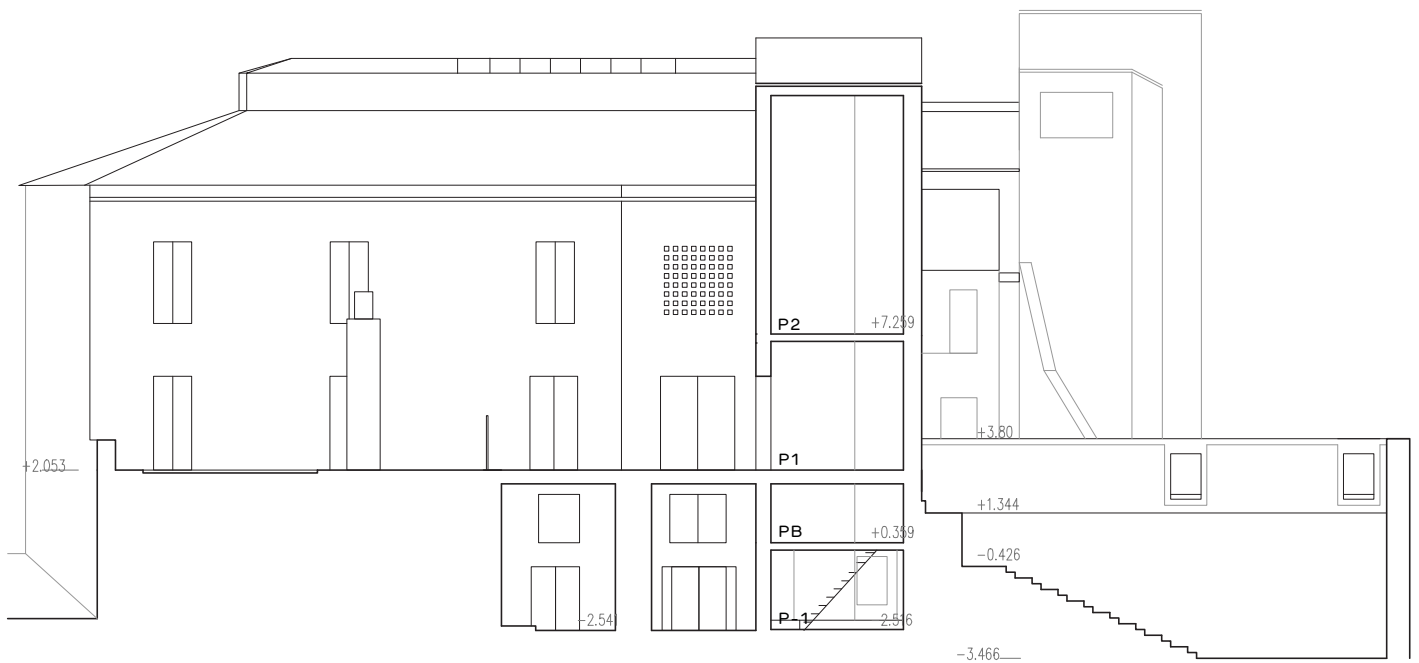

F

G

0 1 5m

H

sections | E 1:250

CASA - MUSEU MANUEL DE PEDROLO

PLA DIRECTOR | Març 2024

ANNEXOS

Annex bibliogràfic i literari

1. Llinatges i cases

Llinatges familiars	Cases	Dates
Família materna: Els avis de Pedrolo foren don Pío Sánchez de Molina i Sánchez de Molina (militar arribat de Brazatortas-La Manxa durant l'última carlinada), que mai va parlar català i la pubilla de cal Puntaire (família Vidal Quer, que fou important a la Tàrrrega del segle XIX) Concepció Vidal i Quer. Mare Pedrolo: Clotilde Sanchez de Molina i Vidal	Casa 5, Cal Puntaire: Primer pis: la biblioteca del XIX, la sala noble que dóna al carrer Major i un vestíbul, reconvertit en alcova, que comunicava l'entrada original del pis. Casa benestant d'aires senyorials que conserva el mobiliari d'època. És on vivia la seva mare de soltera, la germana Daria i els seus avis materns.	Entrada original del pis (porta SXVIII) A partir de finals del XIX, la casa serà coneguda com cal Molina
Família paterna: L'avi fou Joaquim de Pedrolo i de Nuix (1846-1916) que es casà amb (Lluïsa d'Espona?) Pare Pedrolo: Manuel de Pedrolo i d'Espona	Casa 7, Cal Puntaire: Hi ha la sala noble (piano) i les dues alcoves associades, situades a la part posterior de la casa (1800). La decoració amb guixerries d'estil barroc tardà és un exemple del gust refinat i el luxe de la decoració de les cases benestants de la Tàrrrega. Aquests espais és on viuen els pares de Pedrolo i la tieta que crià els germans (Manuel i Ramon).	A partir de 1912 XVIII i XIX.

A partir dels estiuejos a Tàrrrega, un cop morts el pare i la tia, ambdues cases són ocupades i viscudes per la família Pedrolo fins a finals dels vuitanta. Manuel hi trasllada llibres i objectes personals, retalls de diaris i cartells de cinema, que penjarà a les parets. Afegirà mobiliari per col·locar-hi obres de les llibreries de vell barcelonines i la seva pròpia obra.

2. Orígens Ilinatge Pedrolo

Des del S.XV a Valls Gabriel de Pedrolo (notari de l'escrivania de la batllia reial)

Família de cavallers i donzells dins del braç militar de la cort general, 1599.

Dedicació armes. Exemple: Francesc Onofre, nascut a Valls i alcalde de Cervera.

Sempre van tenir matrimonis favorables dins l'aristocràcia catalana.

Jacint de Pedrolo (capità a la Guerra dels Segadors) es maridà el 1639 amb Isabel Desclergue (Ilinatge de Montblanc).

Francesc de Pedrolo Desclergue nascut a Montblanc (1640) fou doctor en dret i Veguer de Montblanc i alcalde. Fou el 1r historiador del Ilinatge Pedrolo. Carles II li concedí el 1r privilegi nobiliari el 1679.

Antoni de Pedrolo i Ratera es maridà amb Jerònia de Folcràs (1693). Els Folcràs eren propietaris de l'Aranyó, el Canós i de terres a Cervera, i així els Pedrolo guanyen gran part del seu patrimoni. Serà Ciril de Pedrolo qui esdevindrà el 1r Pedrolo senyor del Castell de l'Aranyó i també fou regidor borbònic de l'Ajuntament de Cervera.

Al segle XVIII diverses generacions de Pedrolo estudiaran Dret i Lleis a la Universitat de Cervera, també alguns foren membres de l'exèrcit i clergues. Hi va haver més matrimonis rellevants, com el d'Antoni M. de Pedrolo amb Ignàsia de Gomar i Perelló (filla d'un catedràtic de la Universitat de Cervera) el 1777. En aquesta època el patrimoni començà a minvar i els Pedrolo van començar a pledejar per recuperar possessions, per tant, es dedicaren a l'advocacia. Sovint perdien i al segle XIX van haver-hi diversos plets ruïnosos.

Una figura cabdal fou Manuel de Pedrolo i Gomar (1785-1858) (doctor en lleis i assessor jurídic del corregidor de Cervera) que amb una vocació innata d'historiador haurà de fer front al context de la dissolució dels règims senyorials. Per aquest motiu investigà l'arxiu familiar, el classificarà... i intentarà defensar els interessos familiars.

Finalment els Pedrolo s'emparentaran amb els Nuix (aristòcrates cerverins) que tenien un casal del carrer Major de Cervera, que encara existeix i que se'l va vendre Joaquim de Pedrolo i de Nuix el 1898 (avi patern de Pedrolo). Sembla ser que els Pedrolo de Cervera eren originaris de Navarra i s'havien assentat en aquesta ciutat al S. XV, però no queda clar...

Les últimes generacions es dedicaren al dret, aquí trobem ja els darrers Pedrolo, Joaquim de Pedrolo i de Nuix (1846-1916), notari i avi de l'escriptor, i Manuel de Pedrolo i d'Espona (1887-1965), pare de Manuel.

3. Biografia de Manuel de Pedrolo

FASES VITALS	DATES	FETS CLAU	ESPAIS
Naixement	1/4/1918	Els nens primogènits de la família naixien al castell. Manuel hi nasqué, tot i que la residència familiar era a Tàrrrega, des del casament del pare, el 1917.	Castell de l'Aranyó (la Segarra)
Infantesa i adolescència	1920	Mort de la mare (infecció arran del part) i naixement del germà Ramon. Així doncs, la soledat la va sentir de ben menut (2 anys). Manuel de Pedrolo i d'Espona es quedà vidu i amb dues criatures. Van acordar amb la cunyada Daria que ella els cuidaria i ell no es casaria. Pare sever, geniüt i intransigent i tieta seca, austera i religiosa.	Viu a Tàrrrega al carrer Major núm. 7, fins als 17 anys. Primer pis de la casa. Propietat de la família materna Sánchez de Molina i Vidal Quer (cal Molina). Sala noble i dues habitacions (part posterior de la casa) on viuen pare i tieta. Guixeries d'estil barroc tardà amb luxe de les cases benestants (finals del XVIII i inicis del XIX)
	1926	Fins als 8 anys no va a l'escola. Va aprendre a llegir i a escriure a casa. El seu pare, malgrat que era un lliurepensador, els va fer estudiar als Escolapis i hi continuà en temps de la República, quan els frares compraren el Modern Liceu i hi mantingueren la docència vestits de seglars. A l'escola era un gandul. Era rebel, només estudiava quan no l'obligaven. Treia bones notes. Sentia ja la soledat. A escola es veien diferents dels altres nois, ell i el seu germà, duïen els cabells llargs i vestien de senyorets en contrast amb la resta de nens. Aquesta diferenciació, no volguda per ell, li va comportar disgusts i humiliacions.	Biblioteca amb obres de dues generacions enrere (paterna i materna). L'avi de Manuel fou notari i el pare advocat (mai exercí).
		Manuel i el seu germà Ramon se senten diferents.	Passen els estius al Castell de l'Aranyó, on viuen les germanes del pare. Espai antic amb una pàtina decadent que el petit Manuel viu com una aventura (Infant dels grans)
	1934	Amb 16 anys organitza la primera vaga mai haguda a la ciutat de Tàrrrega, per aconseguir que s'avancin les vacances de Nadal. Quan les coses es posen difícils, es queda sol. I a la mateixa edat fa la seva primera "estrena" teatral a Tàrrrega, als Escolapis, que acaba de forma abrupta.	
	1935	El primer article l'escriu a 17 anys, intenta publicar-lo a la revista "Petit Liceu" (any 35) editada per un grup d'estudiants de Tàrrrega. Cap d'ells l'hi vol publicar, ningú va poder desxifrar la seva lletra. En aquesta època (17 anys) va a Barcelona a estudiar, però la ciutat el fascina i s'estima més divertir-se. Descobreix els billars, els barris baixos, els espectacles. Li agrada la ciutat pel fet que ningú el coneix -li va agradar sempre- i perdre-s'hi.	Institut Jaume Balmes (Barcelona)

FASES VITALS	DATES	FETS CLAU	ESPAIS
Joventut	1936	Mentre tornava a Tàrrrega per les vacances estiuenques esclata la guerra.	Tàrrrega/Barcelona
		La Unió Estudiantil Catalanista fa una crida a tots el seus membres i torna a Barcelona a oferir-los els seus serveis. Fa un curset de mestre i el destinaren a Fígols de les Mines, però s'adonà que no tenia condicions per fer de mestre.	Fígols de les Mines
		Curset de practicant a l'Hospital de Sant Pau.	Barcelona
	1937-1938	El mobilitzen i el destinen a artilleria, es nega a acceptar el càrrec d'oficial, vol fer la guerra de soldat ras. A l'entrada de les tropes franquistes era un de tants soldats incontrolats i volia marxar a l'exili, però el seu pare li demana que es quedi. La guerra li estroncà tots els projectes i li va deixar seqüeles molt doloroses, li va arrabassar amics i morí el seu germà Ramon (l'any 36, no se sap la data). Això i la fi desastrosa de la guerra, el deixen en un estat de pressió molt fort. De fet tota la seva vida des de la guerra fins als 28 anys seria una llarga crisi d'inquietud. Sentia la vocació de crear, però li faltava l'habilitat.	Barcelona
	1939	Acabada la guerra s'estalvia els camps de concentració gràcies a un amic del pare, d'idees divergents, que li aconsegueix un aval. El destinen a Valladolid, al cos de Sanitat, i ingressa a les oficines de l'Hospital Militar. Aviat l'en volen treure per ateu.	Valladolid
		Amb 20 anys coneix Josefina Fabregat (19 anys) a casa d'un amic seu bacallaner, coincideix amb unes amigues de l'amic.	Barcelona
Adult	1939-46	Festeig de 7 anys, que no complau les famílies. Josefina, de Sants i de família molt humil i obrera -ella és teixidora-, és poca cosa per uns nobles que voldrien una pubilla. D'altra banda, els Fabregat voldrien algú més del seu braç. Els prohibeixen el festeig, però aquest continua mili inclosa. S'escriuen 2 vegades al dia. «Aquesta correspondència serà cremada després d'un dels primers èxits literaris del meu pare, no vol que ningú remeni la seva intimitat. Les cremen a llar de foc de la casa de Tàrrrega.»	Tàrrrega
	28/6/1946	Es casa amb la Pei, que li dona l'empenta que li cal. El pare de Manuel, abans de casar-se (amb el festeig avançat), els habilita a la casa número 5 un petit pis perquè hi puguin viure com a matrimoni jove.	Tàrrrega Casa número, 5. Tàrrrega (1946 i 1951). El pis té rebedor, un despatx, l'estança on dorm el matrimoni, una més petita i un lavabo. Entre el despatx i l'habitació dormirà la petita Adelais (en una habitació molt petitona i estreta). També per l'escala exterior s'accedia a través d'una reixa a la llenyera i al safareig/rentador (uns dels esglaons de fusta fou un amagatall per deixar-hi obres susceptibles de ser censurades).

FASES VITALS	DATES	FETS CLAU	ESPAIS
			Al pis superior hi ha la cuina/ menjador (amb llar de foc a la cuina).). Tanmateix l'accés es fa per les escales exteriors. Un cop instal·lats, davant la incomoditat de la Pei, que es queixa que cal sortir a les escales exteriors per accedir a la cuina per la porta del pis superior, Pedrolo fill encarrega unes escales interiors a una paleta targarí. Adelais recorda que Manuel volia unes escales pomposes i al final li van fer unes escales comunes.
1949		Escriu la seva primera novel·la, Elena de segona mà, que no serà publicada fins l'any 1967. El primer llibre, editat l'any 1949, és Ésser en el món (1948), un recull de poemes, a l'editorial Torrell de Reus i finançat pel seu pare.	Tàrrrega
1951		Després de 5 anys a Tàrrrega, on no s'hi estan de gust, marxen. Pedrolo es trobava engabiats i Pei se sent encongada amb una família que no l'ha volguda mai. Decideixen anar a viure a Barcelona on ningú remarca si ets un ésser singular. Pedrolo hi viurà fins la seva mort (26 de juny de 1990).	Barcelona Carrer de Calvet, núm. 9, Bcn
12/1951		Neix la filla Adelais Des de sempre, Manuel estiuja a Tàrrrega amb la família, on escriu gran quantitat del seu corpus literari. Algunes d'aquestes obres restarien amagades a la casa, esperant millors temps per a ser publicades davant del risc de la censura. Adelais recorda que anaven amb tren i, més endavant, amb el cotxe de línia (Hispano Igualadina). Pedrolo enviava mitjançant un recader un mundo ple de roba/coses cap a Tàrrrega i la família arribava amb maletes a Tàrrrega. Marcel·lí Buchaca i l'Agustina (els masovers que cuidaven les terres familiars) netejaven la casa Can Molina i deixaven menjar preparat per sopar (pernil, pa...). La família Pedrolo arribava sempre a la nit.	Barcelona Entre el 1946-51 es venen el Castell de l'Aranyó Estius: Carrer Major, 5 (Can Molina) Passejos per l'hort/L'Aranyó
1952		Treballa per a l'editorial Albor, dirigida per Ferran Canyameres, fins que tancà el 1958. Hi fa d'assessor, tradueix. (Va estudiar anglès tot sol a Tàrrrega, acabat de casar. Fou un molt bon traductor, però no el sabia parlar.) També tindrà un bon coneixement d'italià i de portuguès a base de molta lectura i d'una gramàtica a les mans. Sabia el francès que havia après a l'escola. Fa traduccions a preu fet i correccions per una altra editorial. Comença a treballar per una agència d'informació (Behar), on s'estigué molts anys. Com a detectiu pot observar la condició humana molt de prop.	

FASES VITALS	DATES	FETS CLAU	ESPAIS
	1953	Publica el primer llibre de contes, El premi literari i més coses. Escriu, als 35 anys, Avui es parla de mi, que conté elements autobiogràfics.	
	1954	Publica la primera novel·la i guanya el primer premi literari, el Joanot Martorell, per Estrictament personal. Comença a escriure teatre. També és guardonat amb el premi Joan Maragall de poesia amb Simplement sobre la terra.	
	1956	Amb el recull de contes Crèdits humans guanya el premi Víctor Català.	
	1957	Escriu la tetralogia "La terra prohibida".	
	1960	La tia Daria mor el 30 de gener a Tàrrrega i Manuel decideix endur-se el seu pare malalt a viure a Barcelona. La Pei deia que encara l'avi la menystenia, malgrat que ella el va cuidar fins a la seva mort. Als anys seixanta les traduccions professionals, de novel·la americana i sobretot de novel·la negra, constituïran la seva principal entrada de diners. De fet, Edicions 62 li encarregà la direcció de la col·lecció de novel·la negra i policíaca La cua de palla -que volia, d'una banda, normalitzar la literatura popular en català amb la incorporació d'autors estrangers de renom i, de l'altra, ajudar al conreu del gènere en català. Pedroló publicà algunes de les seves obres i hi traduí diversos autors, juntament amb escriptors com Capmany, Oliver o Carbó. Des del 1963 fins al 1969 publicà uns 71 títols.	
	12/9/1965	Mort de Manuel de Pedroló i d'Espona. Records confusos: L'Adelais recorda que estava molt malalt i que van estar un temps sense estiuejar a Tàrrrega. Tanmateix no sap si: -A partir de la mort de l'avi van estar uns anys sense estiuejar a Tàrrrega. -Li sembla que durant els 5 anys (1960-65) que l'avi va viure a Bcn no van anar a Tàrrrega en tren/autobús Hispano Igualadina.	
Madure-sa-Vellesa	1963-69	Escriu la seva obra més important, el cicle novel·lístic Temps Obert, d'onze novel·les. Esdevé l'escriptor més popular i llegit dels Països Catalans.	
	1974	Publica el primer volum d'articles, Els elefants són contagiosos.	
	1979	Li és atorgat el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.	
	1985	Després d'haver publicat més d'un centenar de llibres, anuncia que deixa d'escriure novel·les.	
	1990	Mor el 26 de juny a Barcelona.	

Rutina diària de Pedrolo

Es llevava a les deu del matí. A les onze sortia al carrer a fer la passejada diària: visita llibreries i editors, troba amics i coneguts... Tornava a casa a les dues i dinava, després de dinar llegia el diari i tot seguit s'asseia i escrivia fins a les set, que és quan la Pei s'instal·lava al despatx a cosir i fer-li companyia fins a l'hora de sopar (dos quarts de deu). Sopava i no mirava la televisió perquè a casa no en tenien, no li agradava. Tornava al despatx a llegir. Marxava a dormir tard, a les dues de la matinada. A l'estiu a Tàrrrega hi feia una vida semblant.

4. Tàrrrega com a escenari i motiu literari

Influència del pare en el primer Pedrolo. El Pare i el llinatge dels Pedrolo

El pare de Pedrolo, Manuel de Pedrolo i d'Espona (1887-1965), era president a Tàrrrega d'Acció Catalana, partit fundat el 1922 per les joventuts de la Lliga, que trobaven poc nacionalista el partit dels grans, i que el 1931 es va fusionar amb Acció Republicana de Catalunya. El noi Pedrolo anava a recollir les publicacions a la bústia del partit i les portava a casa, on les comentava amb el pare, que també era subscriptor de la Nouvelle Revue Française.

El 1931 o poc després Pedrolo i d'Espona va fer a Tàrrrega la conferència «La novel·la a Catalunya», en què afirmava que la novel·la és «digna d'omplir el gènere poesia èpica que havia quedat vacant a l'acabament de l'època dels herois». També hi comentava l'Ulisses de Joyce, el monòleg interior de Dujardin a Han tallat els llorers i Fanny de Carles Soldevila.

El 1932 Pedrolo pare va ser nomenat president del Centenari de la mort de Goethe per la Universitat de Barcelona.

El 15-XII-1938 en una carta Pedrolo deia al pare que s'inclinava per la prosa: «No serà la poesia, malgrat dir tu que és el que faig millor, sinó més aviat el conte i la novel·la.» També li deia «Etic llegint ara Visió de conjunt de la novel·la catalana d'en Tasis i Marca», sembla que per insistència del pare. (Xavier García, «Assaigs per a una poètica: el llenguatge/novel·la». García diu que els apunts de «La novel·la a Catalunya» de MdP i d'Espona són a AHT Secció Pedrolo; ara potser són a Concabella)

El 1949 el pare va pagar, en part, a Pedrolo l'edició del primer llibre, el poemari Ésser en el món, a l'editorial Torrell de Reus, de Barcelona. El llibre va tenir una tirada de 300 exemplars, amb una sobrecoberta amb un dibuix original de Ramon de Pedrolo. Aquest llibre va permetre a Manuel de Pedrolo conèixer Carles Riba, que li va presentar Joan Triadú, i el va introduir en les reunions del grup «Ariel»

5. L'infant. La vida a Tàrrega, el difícil encaix

Pedrolo va viure a la casa núm. 7 del carrer Major de Tàrrega fins als disset anys, quan se'n va anar a Barcelona just abans de la guerra. Manuel de Pedrolo i d'Espona, el pare, imposava al fill el pes dels avis il·lustres: «La meva raça era molt vella, i n'havia hagut de sofrir les conseqüències. L'arbre genealògic de la meva família era llarg com un raïm i, per bé que ningú no semblava donar-hi molta importància, en el fons pesava dintre nostre més que no volíem confessar. I el pitjor, encara, eren tots aquests avis il·lustres que em posaven d'exemple. Dignitat. Responsabilitat. Cara llarga. Credulitat. Escrúpols. Tot això, sense que fos exactament dit, m'ho fregaven pels ulls, me n'omplien les orelles. No era tolerable. En els moments de depressió i de lucidesa, perquè una cosa acompanyava l'altra, em prometia que mai no seria il·lustre, que mai no voldria dignitats, que defugiria tota mena d'honors...» (Avui es parla de mi)

Passats uns mesos després d'acabar el servei militar, després de la guerra, el pare, al despatx de la casa de Tàrrega, va proposar al fill que es fes càrrec de les terres, «què penses fer? Està molt bé que escriguis, però... [...] Doncs bé, crec que ja seria hora que decidíssim en què pots ocupar-te [...] en realitat havia pensat en diverses coses. Totes de caràcter agrícola». Però Pedrolo va respondre que no, «ja saps que no hi entenc res, ni em plau. Altrament... en fi, no tinc ganes de quedar-me aquí». (Avui es parla de mi)

7. Tàrrega com a escenari i motiu literari

- **Avui es parla de mi** (Barcelona, octubre-novembre 1953), no esmenta directament el nom de Tàrrega ni de la casa ni del carrer, però explica escenes a la casa amb el pare, el germà i la tia; la vida de nen i de jove; complicitats i rivalitats amb el germà; la guerra i tornades de permís; escenes amb el pare al despatx de la casa i a la despesa de Barcelona, quan el pare va haver de fugir de Tàrrega durant la guerra; la incomoditat de viure al poble; parla d'una habitació tancada amb una calaixera i un armari, a la casa dels pares a Tàrrega.

- **L'ordenació dels maons** (Tàrrega i Barcelona, 27 de juliol – 6 de setembre 1966). El 7è volum de Temps Obert narra la vida de l'orfe Daniel en una ciutat petita, Riudelles, prop de Reus i Tarragona, que en realitat respon a la descripció de Tàrrega. La casa on l'acull la germana del bacallaner respon a la descripció de la casa del carrer Major de Tàrrega: un edifici de tres pisos i golfes, on s'embosca Josep al final de la guerra, amb balcó al carrer, on Daniel surt a fumar i mirar el moviment. Hi ha una referència al germà, en el xicot que van matar quan es va voler passar durant la guerra. Hi parla del col·legi de religiosos, la plaça davant l'església i l'Ajuntaments, una ciutat de 10.000 habitants (els que tenia Tàrrega el 1970); hi ha l'estació i la via del tren, els nois juguen al riu i al bassal on el curs s'aprofundeix. Atenent a la datació, i que Pedrolo hi passava els estius, podem concloure que la novel·la és escrita majoritàriament a Tàrrega.

- **Mecanoscrit del segon origen** (tardor 1973). Ridaura, el poble dels protagonistes, Alba i Dídac, és una transposició de Tàrrega. A la ciutat, s'hi pot seguir la ruta del Mecanoscrit que va establir Xavier García, dels llocs identificables.

- **No hi fa res si el comte-duc no va caure del cavall a Tàrrega** (abril-juny 1980). La novel·la descriu força el rodal. Ja al principi es fa referència al suposat erudit Xifres i a Tàrrega. Al bloc segon, «Dula», hi ha la referència al paper de la tia, en col·laboració amb el pare, després de la mort de la mare, en l'educació dels dos germans, aquí germà i germana. El bloc sisè, «L'Ofegat. Tàrrega», situat a tres quilòmetres de la ciutat, descriu escenes en carrers de Tàrrega, i l'episodi de la noia ofegada el situa al riu Ondara.

8. Bibliografia datada i relació amb Tàrraga

TÍTOL	GÈNERE	DATA	LLOC	OBSERVACIONS I VARIANTS
Ésser en el món	poesia	1948	Barcelona i Tàrraga	
Elena de segona mà	novel·la	2 juny - 3 juliol 1949	Tàrraga	
Acte de violència	novel·la	7 juny - 15 juliol 1950	no consta	Doble o res, 1997 / encara viu a Tàrraga
Simplement sobre la terra	poesia	1950	no consta	encara viu a Tàrraga
El premi literari i més coses	contes	1938-1951	T. 47, T. 48, B.44, B.41, B.39, A.44, V.41, V.39, F.38	pròleg 1952 no consta lloc / 1951 trasllat de Tàrr. a Bcn
Anna	poesia	1949-1952	no consta	edició 1982 diu 1950
Es vessa una sang fàcil	novel·la	1952	no consta	ja viu a Barcelona; Nadal i estiu Tàrraga
Infant dels grans	novel·la	estiu 1952	Tàrraga	
Cendra per Martina	novel·la	1952	Barcelona	
Balanç fins a la matinada	novel·la	3 abril - 6 juny 1953	no consta	
Avui es parla de mi	novel·la	octubre-novembre 1953	Barcelona	
Mr. Chase, podeu sortir	novel·la	9-19 novembre 1953	Barcelona	
L'inspector arriba tard	novel·la	2-11 desembre 1953	Barcelona	L'inspector fa tard
L'interior és al final	contes	1953	no consta	
Domicili provisional	contes	1953	Barcelona	Diàlegs fugitiu, Barcelona 1953
El temps a les venes	contes	1953-1954	no consta	
Un món per a tothom	contes	1954	no consta	
Cinc cordes	contes	1954	no consta	
Estrictament personal	novel·la	23 març - 23 abril 1954	Barcelona	
Els hereus de la cadira	teatre	1954	no consta	
Una selva com la teva	novel·la	abril-maig 1955	Barcelona	
Nou pams de terra	novel·la	16-25 juny 1955	Barcelona	
Violació de límits	contes	1955	no consta	
International Setting	contes	1955	no consta	
Les finestres s'obren de nit	novel·la	25 desembre 1955 - 3 gener 1956	Tàrraga	desembre 1955 - gener 1956
Introducció a l'ombra	novel·la	29 març - 4 abril 1956	Barcelona	
Cops de bec a Pasadena	novel·la	18 agost - 2 setembre 1956	Tàrraga	
La nostra mort de cada dia	teatre	19-24 març 1956	Barcelona	
Crèdits humans	contes	estiu 1956	Barcelona i Tàrraga	
La mà contra l'horitzó	novel·la	25 desembre 1956 - 5 gener 1957	Tàrraga	desembre 1956 - gener 1957
Les portes del passat	novel·la	7-31 maig 1957	Barcelona	La terra prohibida 1

TÍTOL	GÈNERE	DATA	LLOC	OBSERVACIONS I VARIANTS
La paraula dels botxins	novel·la	5-29 juny 1957	Barcelona	La terra prohibida 2
Les fronteres interiors	novel·la	9-29 juliol 1957	Tàrraga	La terra prohibida 3
La nit horitzontal	novel·la	5-31 agost 1957	Tàrraga	La terra prohibida 4
Cruma	teatre	1957	no consta	
Pell vella al fons el pou	teatre	1957	no consta	
Homes i No	teatre	1957	no consta	
Situació bis	teatre	1958	no consta	
Algú a l'altre cap de peça	teatre	1958	no consta	
Darrera versió, per ara	teatre	1958	no consta	
Entrada en blanc	novel·la	18-24 juliol 1958	Tàrraga	
Perquè ha mort una noia	novel·la	juny-juliol 1958	Tàrraga	
Pas de ratlla	novel·la	Nadal 1958 - Reis 1959	Tàrraga	entre Nadal i Reis 1958-59
Un amor fora ciutat	novel·la	juliol 1959	Tàrraga	
Visita a la senyora Soler	novel·la	ag-59	Tàrraga	
Tocats pel foc	novel·la	segona desena setembre 1959	Tàrraga	
Tècnica de cambra	teatre	1959	no consta	
Soc el defecte	teatre	1959	no consta	
Solució de continuïtat	novel·la	Nadal 1959 - Reis 1960	Tàrraga	
Tants interlocutors a Bassera	novel·la	1960	no consta	revisada posteriorment
Si són roses, floriran	novel·la	primavera 1961	no consta	
Acte de violència	novel·la	maig-juny 1961	Barcelona	abans Estat d'excepció
Viure a la intempèrie	novel·la	novembre 1961 - maig 1962	Barcelona	Barcelona, març-maig 1962 mecanoscrit
M'enterro en els fonaments	novel·la	2 juliol - 21 agost 1962	Barcelona i Tàrraga	
Elements d'una desfeta	novel·la	abr-62	no consta	
Acompanyo qualsevol cos	teatre	1962	no consta	
Bones notícies de Síster	teatre	1962	no consta	
L'ús de la matèria	teatre	1963	no consta	
Un camí amb Eva	novel·la	1963	no consta	Temps obert 1
Se'n va un estrany	novel·la	1963	no consta	Temps obert 2
Falgueres informa	novel·la	gener-març 1964	no consta	Temps obert 3
Situació analítica	novel·la	23 juliol - 8 setembre 1964	Barcelona i Tàrraga	Temps obert 4
Des d'uns ulls de dona	novel·la	abril-maig 1965	Barcelona	Temps obert 5

Joc brut	novel·la	9 gener 1965	no consta	gener 1965
Totes les bèsties de càrrega	novel·la	20 juny - 3 agost 1965	Barcelona	
A cavall de dos cavalls	novel·la	novembre 1966	no consta	
Unes mans plenes de sol	novel·la	2 abril - 2 juny 1966	Barcelona	Temps obert 6
L'ordenació dels maons	novel·la	27 juliol - 6 setembre 1966	Tàrraga i Barcelona	Temps obert 7
Arreu on valguin les paraules, els homes	poesia	1966	no consta	addenda 1969, 1970, 1971
Mossegar-se la cua	novel·la	gener 1967	Barcelona	
S'alcen veus del soterrani	novel·la	abril-juny 1967	Barcelona	Temps obert 8
Pols nova de runes velles	novel·la	agost-setembre 1967	Barcelona i Tàrraga	Temps obert 9
Milons d'ampolles buides	novel·la	1968	Barcelona	
Cartes a Jones Street	novel·la	juliol-agost 1968	Barcelona	Temps obert 10
«Conjectures» de Daniel Bastida	novel·la	maig-juliol 1969	Barcelona	Temps obert 11
Hem posat les mans a la crònica	novel·la	primer trimestre 1969	Barcelona	
Anònim I	novel·la	febrer-abril 1970	Barcelona	
Anònim II	novel·la	1970	no consta	
Anònim III	novel·la	febrer-abril 1971	Barcelona	
Obres púbiques	novel·la	1971	no consta	aproximadament
Algú que no hi havia de ser	novel·la	març 1972	Barcelona	
Espais de fecunditat irregular/s	novel·la	estiu 1972	Barcelona	
Text/càncer	novel·la	primavera 1973	no consta	
Mecanoscrit del segon origen	novel·la	tardor 1973	no consta	
Aquesta nit tanquem	teatre	11-17 juny 1973	Barcelona	
Sòlids en suspensió	novel·la	març-maig 1974	Barcelona	
Trajecte final	contes	1974	no consta	
Contes fora de recull	contes	1959-1974	no consta	
Lectura a banda i banda de paret	novel·la	gener-febrer 1975	no consta	
Procés de contradicció suficient	novel·la	abril-juny 1975	no consta	
Detall d'una acció rutinària	novel·la	setembre 1975	no consta	
Aquesta matinada i potser per sempre	novel·la	gener-març 1976	no consta	
D'esquerra a dreta, respectivament	novel·la	maig-juliol 1976	no consta	
Baixeu a recules i amb les mans alçades	novel·la	primavera-estiu 1977	no consta	
Aquesta matinada i potser per sempre	novel·la	gener-març 1976	no consta	
D'esquerra a dreta, respectivament	novel·la	maig-juliol 1976	no consta	

TÍTOL	GÈNERE	DATA	LLOC	OBSERVACIONS I VARIANTS
Baixeu a recules i amb les mans alçades	novel·la	primavera-estiu 1977	no consta	
S'han deixat les claus sota l'estora	novel·la	febrer 1974 - gener 1977	no consta	
D'ara a demà	teatre	setembre-octubre 1977	no consta	
Apòcrif u: Oriol	novel·la	primer trimestre 1978	no consta	
Exemplar d'arxiu. Únicament persones autoritzades	novel·la	entre estiu i tardor 1978	no consta	
Reserva d'inquisidors	contes	1978	no consta	també hi ha grafismes
Apòcrif dos: Tina	novel·la	primavera-estiu 1979	no consta	
Successimultani	novel·la	novembre-desembre 1979	no consta	
No hi fa res si el comte-duc no va caure del cavall a Tàrrega	novel·la	abril-juny 1980	no consta	
Caus a cada cantonada	contes	juliol 1980	no consta	també hi ha grafismes
Apòcrif tres: Verònica	novel·la	hivern 1980-1981	no consta	a cavall de l'hivern 1980/81
Crucifeminació	novel·la	hivern 1981	no consta	
Domicili permanent	novel·la	1982	no consta	
Apòcrif quatre: Tilly	novel·la	1983	Barcelona	
Joc tapat	novel·la	primavera 1984	no consta	
La creació de la realitat, punt i seguit	novel·la	1984	no consta	
Múltiples notícies de l'Edèn	contes	estiu 1984	no consta	
Patologies diversament obscures	contes	1981-1985	no consta	
Tot o nul	novel·la	1985	no consta	
Sobres	poesia visual	1971-1989	no consta	
Disset contes i una excepció	contes	1989?	no consta	
Dietaris		1985, 1986, 1987, 1988-1990	S'hi pot rastrejar els textos de Tàrrega	

ANNEXOS

Annex informe declaració de bé cultural d'interès local

INFORME SOBRE LA NECESSITAT DE DECLARACIÓ DE BÉ CULTURAL D'INTERÈS LOCAL DE LES CASES DE MANUEL DE PEDROLO DEL CARRER MAJOR NÚM. 5 I 7 DE TÀRREGA

L'Ajuntament de Tàrrega és l'actual propietari de les cases núm. 5 i 7 (excepte la planta baixa i soterrani del número 7 que actualment és de la Fundació Manuel de Pedrolo¹ i el local de planta baixa del número 5, abans carnisseria, propietat de la família Jover) del carrer Major de Tàrrega pel conveni signat entre l'Ajuntament, Adelais de Pedrolo, filla de Manuel de Pedrolo i la Fundació Manuel de Pedrolo, per coordinar els objectius i línies d'actuació de divulgació de la figura i obra de l'escriptor i de la seva casa a Tàrrega, formalitzat en data 5 de juliol de 2021.

Aquestes dues cases es troben qualificades pel Pla d'Ordenació Urbanística Municipal com a Clau 1a. Zona de conservació del centre històric de Tàrrega, sense cap protecció específica.

Aquest informe vol aportar els arguments per a que la casa sigui declarada Bé Cultural d'Interès Local, condició necessària per tal de poder tenir accés a línies de subvenció que permetin la restauració i museïtzació de la casa d'un dels escriptors catalans més reconeguts el segle XX.

Situació

Els dos casals núm. 5 i 7 es troben situats al tram inicial de la banda esquerra o est del carrer Major de Tàrrega i les propietats limiten per la banda dreta amb cal Calçada i la part posterior de cal Perelló (Museu) i per la banda esquerra amb cal Jover. Per la seva part posterior les cases limiten amb cal Perelló i les grades de la plaça dels Comediants (que anteriorment era part del molí del Jover i un corral o pati del mateix cal Pedrolo).

Cronologia i notícies històriques²

Les cases del carrer Major 5 i 7 de Tàrrega són les cases on va viure bona part de la seva joventut i part de la seva etapa adulta en Manuel de Pedrolo. Tot i que Manuel de Pedrolo va néixer l'1 d'abril de 1918 al castell de l'Aranyó per voluntat paterna i com a fet puntual, en aquell moment els seus pares residien a Tàrrega al carrer de la Popular, segons consta en la documentació consultada per Xavier Garcia. La mort prematura de la seva mare, Clotilde Sànchez de Molina Vidal, el 13 de desembre de l'any 1919 en néixer el seu germà Ramon, va originar que el pare de Manuel de Pedrolo es traslladés amb els seus dos fills a la casa de la germana de la difunta Clotilde (la Daria Sànchez de Molina), al número 7 del carrer Major casa que havia estat adquirida per la família feia pocs anys. En aquest immoble hi va viure de forma continuada fins el 1935, any que va anar a Barcelona per cursar estudis. La guerra civil estroncà els seus estudis i després d'un període a Tàrrega, passada la guerra, s'instal·la 3 anys a Barcelona l'any 1943. Quan es casà amb Josefina Fabregat Xalmeta retornà a Tàrrega a cal Molina (número 5 del carrer Major, la seva casa materna) entre 1946 i 1951. Després d'aquesta etapa a Tàrrega el matrimoni Pedrolo

¹ Fa Fundació Manuel de Pedrolo està en tràmits de dissolució i hi ha un acord que els baixos i soterrani de la casa 7 que ara són de la Fundació passin a ser en breu de l'ajuntament de Tàrrega, per la qual cosa la totalitat del les dues cases, excepte la carnisseria seran de propietat municipal.

² Vull agrair de forma especial la col·laboració i suport de Xavier Garcia, Adelais de Pedrolo, Josep Maria Falip i Marina Feliu en la redacció d'aquest informe.

Fabregat estableixen definitivament el seu domicili a Barcelona durant l'any 1951, on neix la seva filla Adelais el desembre d'aquell any. Amb tot Pedrolo i la seva família segueixen fent estades periòdiques temporals a Tàrraga al llarg de la seva vida (de finals de juny a principis de setembre), a Cal Molina, on als anys quaranta ja havien adequat i renovat part de la casa número 5 del carrer Major, amb habitacions més funcionals, lavabos i un despatx on Pedrolo escriurà part de la seva obra literària. La casa mantindrà intactes bona part de les habitacions dels seus ancestres per línia materna.

Anteriorment a rebre el nom de cal Molina o actualment cal Pedrolo, la casa del carrer Major 5 era coneguda com cal Puntaire i era la residència de la família Vidal Quer. La casa es coneix com Cal Molina a partir de la boda celebrada pels vols de 1880 entre Concepció Vidal Quer (1849-1919) i don Pío Sánchez de Molina i Sánchez de Molina (Brazatortas 1847-Tàrraga 1916) avis materns de Manuel de Pedrolo. Don Pío Sánchez de Molina era militar de professió, amb el rang de Coronel des de el 7 de setembre de 1881. D'aquest matrimoni nasqueren tres filles: Daria, Clotilde i Àurea Sánchez de Molina i Vidal. Aquesta darrera morí de ben petita de septicèmia puerperal.

El matrimoni Sánchez de Molina-Vidal (a les escriptures consta només el nom de Don Pio com a comprador i propietari) compraren la casa veïna del carrer Major núm. 7. Aquesta casa la compren a Gerónimo Calzada Huguet (davant del notari Pablo Civit) l'any 1912. Aquesta casa conservava part de l'estructura noble dels segles anteriors. Amb la seva compra s'ampliava de forma ostensible la grandària de la casa. Possiblement la idea era deixar en herència una casa per cada filla.

Els pares de l'escriptor Manuel de Pedrolo i Sánchez de Molina, la Clotilde Sánchez de Molina i Vidal (1889-1919) i Manuel de Pedrolo i d'Espona (fill de Joaquim de Pedrolo i Nuix i Lluïsa d'Espona i Nuix), es casaren l'any 1917 a Montserrat. Si bé els avis paterns de l'escriptor havien arribat a residir i feien estades al castell de l'Aranyó, el pare de Pedrolo va passar la seva joventut a Cervera i estudià Dret a Barcelona, tot i que no exercí mai d'advocat. En casar-se anà a viure a Tàrraga, però com hem comentat anteriorment primer residiren vora l'Ateneu de Tàrraga, al carrer La Popular i va ser a l'enviudar que es traslladà a cal Molina amb els seus fills. A partir d'aquells moments a la casa del carrer Major 7 hi residien el petit Manuel i el seu germà Ramon amb el seu pare i la tieta Daria que els hi va fer de mare. En aquells moments ja eren morts els avis materns de Manuel de Pedrolo, don Pío Sánchez de Molina havia mort el 1916 i na Concepció Vidal tres anys més tard, coincidint amb el mateix any que va morir la seva filla Clotilde l'any dinou.

La documentació a la que hem tingut accés, a manca de fer un estudi exhaustiu de tota la història registral de la casa, ens permet saber quins eren els propietaris de les cases del carrer Major 5 i 7 l'any 1716 i plantejar els possibles propietaris de 1501.

L'any 1716 segons el cadastre de Patiño (en relació amb aquest cadastre vull agrair la col·laboració i tota la informació facilitada per Josep Maria Falip Purgimon) sabem que a la casa núm. 5 del carrer Major hi vivia la família Balcells. Consta que el propietari és Isidre Balcells (01Fv-1720) que és botiguer de tall (tractaria amb draps i sedes). A llevant, cap al riu la casa confrontava amb patis vagants, a migdia, amb la actual casa núm. 7 del carrer Major, que en aquell moment era una casa en ruïnes propietat del reverend Doctor Francesc Janer; a ponent limitava amb el carrer Major i a tramuntana amb la casa de la família Jover, del Dr. Bonaventura Jover. La casa consistia en una botiga, un estable, una sala i dues habitacions. S'estima la seva propietat en 200 lliures. La casa era habitada en aquell moment pel seu propietari, Isidre Balcells (de 38 anys), la seva esposa de 34 anys,

un fill de 2 anys i cinc filles de 12, 10, 7, 3 i mig any; i una criada donzella. Es calcula que la botiga li dona un benefici anual de 125 lliures.

Segons la investigació feta per Josep Maria Falip sabem que el 1720 Isidre Balcells es trasllada a viure a Balaguer. Desconeixem en aquests moments si torna a viure a Tàrrrega o es traspasa el negoci. La mateixa casa era coneguda al segle XIX com cal Puntaire, però en espera de poder aprofundir més en la història de la casa, en aquests moments no sabem si aquest nom de la Puntaire té relació amb la botiga que hi havia al primer terç del segle XVIII de la família Balcells.

Pel que fa a la casa núm. 7 el cadastre de Patiño ens indica que era propietat del Reverend Doctor Francesc Janer, prevere. En aquests moments la casa es trobava enderrocada i inhabitable. Francesc Janer n'era el propietari, però vivia a Barcelona. Tot i l'estat de ruïna, el valor de la propietat s'estima en 100 lliures (la meitat de la casa veïna dels Balcells). La casa confronta a llevant (per la seva part posterior) amb patis vagants, a migdia amb la casa de Francesc Miró (actual Major 9), a ponent amb el carrer Major i a tramuntana amb la casa d'Isidre Balcells.

Desconeixem com obté la propietat d'aquesta casa el reverend Doctor Francesc Janer. Pot ser que sigui per herència familiar. El cas és que les estances nobles de la casa, que podríem datar de finals del segle XVIII o pels vols de 1800, ens fan pensar que la casa es va arreglar al llarg d'aquest mateix segle XVIII, tenint en compte que una casa al carrer Major era un bé preuat. Per altra banda, per la situació de la casa al carrer Major i per l'aspecte de la sala principal que ha conservat la seva estructura i aspecte senyorial, hem de pensar que els seus futurs propietaris tindrien una bona posició social.

En la proposta que es fa al llibre Topografia Urbana de Tàrrrega, segles XV, XVI i XXI (sota l'autoria de Josep Xavier Muntané, Oriol Saula i Anna Colet) a partir la documentació dels llibres d'estimes de començaments del segle XVI, la casa del carrer Major 5 a inicis del segle XVI era propietat, i segurament hi viuria, de l'apotecari Francesc Cirerols. Casa seva afrontava per la banda dreta (vers el nord o cap a la plaça Major) amb la casa de Bernat Marceyachs. La casa de Marceyachs feia cantonada amb el carrer dels Jueus, actual carrer de l'Estudi, havia de ser una casa de grans dimensions que en el primer terç del segle XVII esdevindria 3 cases (la casa de Joseph Clèries, la casa de Joseph Bastida i la casa de Bonaventura Jover) i dues cases en l'actualitat (la casa de la fleca de cal Balcells i cal Jover, on la família ha mantingut la propietat des del segle XVII). Per la banda esquerra o sud la casa de Francesc Cirerols que pensem que es correspon amb l'actual carrer Major 5, confrontava amb la casa del pare Joan Maçana. La casa de Cirerols estava valorada en 180 lliures. En l'estima hi ha una anotació que apunta que l'estima està cancel·lada i que la casa ha passat a ser d'en Macià Figuerola (ACUR, SA, Francesc Cirerols (27.08.1501), f 128r)

Segons la proposta feta a Topografia Urbana de Tàrrrega, segles XV, XVI i XXI a partir dels llibres d'estimes de 1501 la casa del carrer Major 7 a inicis del segle XVI era propietat del pare Joan Maçana. La casa limitava per la banda nord, cap a la Plaça Major, amb Francesc Cirerols i per l'altra banda amb la casa del notari Pau Ster i pel darrera amb el forn dels Jueus. La casa es valorava amb 190 lliures. (ACUR, SA, Joan Maçana (13.08.1501), f. 3r

L'extensió d'aquestes cases, al segle XV principis del XVI és molt possiblement inferior a la dels segles XVIII, XIX i XX.

Estructura de la casa del carrer Major 5

L'estructura de la casa on van viure la família Vidal-Quer (cal Puntaire) i Sànchez de Molina-Vidal que són els avantpassats (besavis i avis) de Manuel de Pedrolo per part de mare, és la pròpia d'una família benestant de la Tàrraga del segle XIX que ha conservat elements del segle XVIII i elements estructurals d'èpoques anteriors. Aquesta casa presenta dos cossos ben diferenciats que ens parlen d'ampliacions que va tenir per la part posterior la casa que dona al carrer Major. Per tant podem diferenciar clarament dos cossos de casa, l'un al darrera de l'altre, que tenen les plantes amb nivells diferents i que presenten teulades independents. L'escala, que es troba al centre de la propietat i a la part posterior del primer cos, articula la comunicació entre els diferents nivells. Els desnivells entre les plantes dels dos cossos de la casa també es resolen als anys 40 del segle XX amb escales interiors independents del cos central d'escala en el cas de la planta segona.

A la part davantera de la casa tenim planta baixa més dos pisos i dos nivells superiors de golfes. La planta baixa presenta un passadís d'entrada amb un local a la banda dreta que forma part de la propietat i un altre local (antiga carnisseria) que pertany a la família Jover (molt p. El passadís d'entrada comunica amb un rebost o traster que queda darrera el local i al fons a l'esquerra hi ha un accés al celler, que presenta una superfície de 38,77 metres quadrats i actualment és accessible i es troba en bones condicions de conservació. Dins del celler hi ha l'accés al pou de la casa. El celler conserva unes arcades (que sustenten les lloses de coberta) que per la tipologia ens poden marcar la seva construcció entre els segles XVII i XVIII.

Celler del núm. 5 del carrer Major de l'actual cal Pedrolo (antic cal Molina i cal Puntaire). A la paret de l'esquerra, entre els arcs, es pot apreciar un possible pilar o arrencament d'arc gòtic de l'estructura primitiva de la casa.

En el celler es conserven piques, una per oli. Que ens indiquen l'activitat agropecuària de la casa i en concret la producció de vi i oli. Fet que concorda amb la propietat d'un molí

d'oli que va ostentar la família Sánchez de Molina situat entre el carrer de la Font i el carrer de les Sitges. Per altra banda en la casa encara es conserven diferents tenalles per oli produïdes a finals del segle XIX a la zona del baix Ebre i una mesura de ceràmica per a vi, que ens indica la venda d'aquest producte.

Biblioteca de la primera planta de cal Pedroló

La primera planta destaca per conservar una part significativa de l'estructura de la casa del segle XVIII i XIX. Així des del replà de l'escala s'accedeix a un vestíbul que dona pas a una biblioteca amb mobiliari de segle XIX que té balcó al carrer Major i de la biblioteca es va a la sala d'Estar, on es conserva el mobiliari del segle XIX. Tant la biblioteca com la sala presenten armaris empotrats que daten del segle XVIII. De la sala d'estar s'accedeix a un dormitori o alcova que presenta al davant una sala o zona de pas que comunica amb una antiga porta d'accés al pis (que comunica amb el replà de l'escala). Porta accés ara en desús, però que ens indica una anterior distribució de l'espai durant el segle XVIII.

Sala d'estar del primer pis amb mobiliari del segle XIX i portes i armaris empotrats del XVIII.
Fotografia Marina Feliu.

L'entreplanta 1-2 que ocupa el cos posterior de la casa és un espai funcional on un passadís comunica amb un traster i el rentador. En aquest cos també hi ha un rentador i llenyer als quals s'hi accedeix directament des de l'escala. Aquest espai era utilitzat per la família Pedrolo Fabregat per rentar la roba i per guardar la llenya.

La planta segona si bé les reformes han emmascarat l'estructura del segle XVIII i XIX presenta un gran interès ja que és la planta on Manuel de Pedrolo instal·là el seu despatx i la zona d'habitatge durant les seves estades a Tàrraga. Al cos principal de la planta hi tenim un distribuïdor que comunica amb el despatx, el dormitori i una habitació de petites dimensions. El dormitori del matrimoni Pedrolo Fabregat és una habitació allargada, sòbria, amb dos llits, que presenta un balcó cap al carrer Major i té accés a un bany que queda entremig del dormitori i el despatx i que també dona a façana, amb un petit balcó.

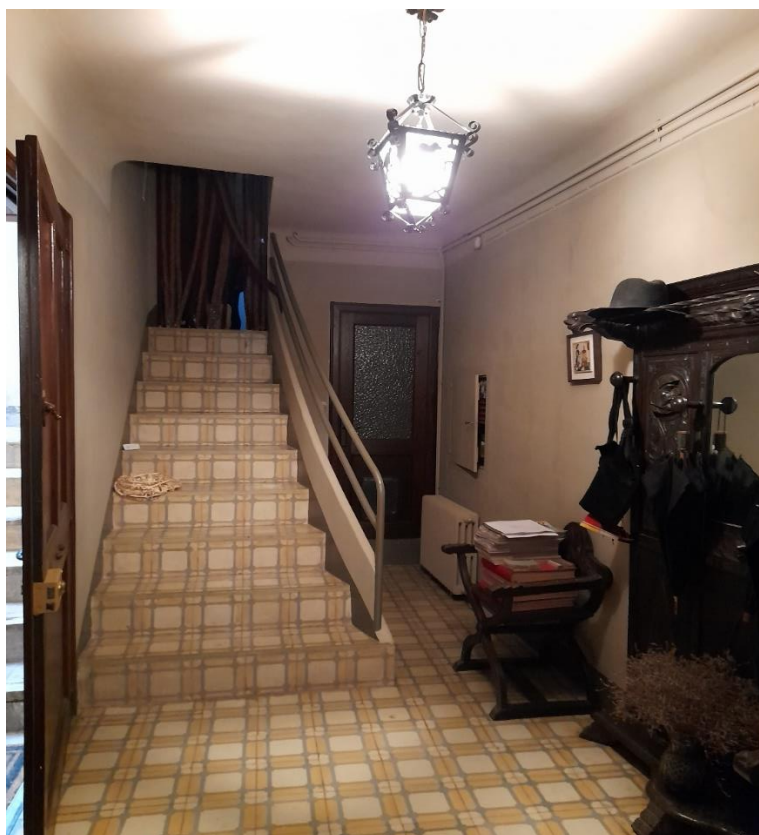
Habitació de Manuel de Pedrolo i Josefina Fabregat refeta als anys 40 del segle XX

El despatx presenta tres prestatgeries amb llibres i un escriptori al fons. Manté també tres butaques de tireta de jonc amb una tauleta rodona auxiliar. La taula de despatx amb calaixos a banda i banda i vidre superior és pròpia dels anys 40 del segle XX. Aquesta estança, tot i la seva simplicitat en el mobiliari és la que presenta un interès més especial per ser l'espai on Pedrolo va crear una part significativa de la seva obra literària i s'ha mantingut intacta, tal i com era quan ell hi treballava. Per informació de Adelais de Pedrolo i també per la tipologia de les rajoles del terra i el tipus de mobiliari, aquesta part de la casa es reforma al mitjans dels anys 40 del segle XX, durant el període de cinc anys que Pedrolo va viure a la casa amb la seva esposa. Aquest pis posteriorment els acolliria en les seves estades a Tàrraga als estius i altres moments puntuals de l'any.

Despatx de Manuel de Pedrolo a la segona planta del núm. 5.
Destaca el mobiliari propis dels anys 40 del segle XX i les prestatgeries
sovint amb dues fileres de llibres.

Aquestes estances de repòs i treball de la família cal afegir-hi el menjador i la cuina que es trobarien en l'entrepà 2-3 que està situat al darrera del primer cos i en un pla lleugerament superior, ara comunicat per unes escales interiors que van del distribuïdor al menjador i també pel cos d'escala principal (inicialment aquest era l'únic accés). L'accés interior es va fer als anys 40 durant el període que Manuel de Pedrolo i Josefina Fabregat tenien la seva residència a Tàrraga. La cuina i menjador han seguit fent aquesta funció fins l'actualitat, durant les estades que fa Adelais de Pedrolo a la casa.

Accés des del rebedor del segon pis al menjador i a la cuina de l'entresol del 2on al tercer pis

Cuina de l'entresol del segon al tercer pis que als anys 40 usarien la família Pedrolo – Fabregat fins l'actualitat

Detall del rebedor del primer pis des d'on veiem l'indret de l'amagatall de llibres de contingut compromès sota les escales de fusta que hi ha sobre la porta i en la zona de pas de l'escala amb el segon pis. Fotografia: Marina Feliu.

La tercera planta, que es troba inscrita com a golfes, presenta encara una distribució antiga de dues sales amb alcova al cos de la casa que toca al carrer Major. Les dues sales tenen balcons que donen al carrer Major, mentre que les alcoves tenen els tancaments típics del segle XVIII i XIX. L'accés es fa des del replà d'escala. Entrant a ma dreta hi ha una petita habitació.

Detall del tercer pis, de les obertures antigues dels
balcons i d'objectes antics de la casa Guardats.
Fotografia: Marina Feliu.

L'entresòl de la 3-4 planta del cos posterior és una esgolfà sota coberta amb inclinació cap al carrer Major. Aquest espai actua de traster.

Per damunt de la tercera planta del cos principal de la casa hi ha una segona esgolfà sota coberta

Casa 7 del carrer Major

Desconeixem quin nom tenia aquesta casa al segle XIX abans que fos comprada pel matrimoni Sánchez de Molina–Vidal. Al segle XVIII, el 1716 era del prevere Francesc Janer, però no hi habitava i la casa estava enderrocada. Per tant bona part de l'estructura de la casa, teulat, façana i trebols del primer pis en amunt es refarien a partir d'aquesta data. Amb tot la casa conserva elements força antics que han quedat fossilitzats. Un d'aquests elements és el celler de la casa, que presenta una estructura que podria datar de l'època medieval o com a mínim una part del celler. Aquest destaca per les seves grans dimensions i alçada notable respecte altres cellers del carrer Major que coneixem. Presenta una coberta amb volta de canó lleugerament apuntada i una planta rectangular dividida en un cos més estret vora el carrer Major i un segon cos més ample vers la Plaça dels Comediants. El celler presenta encara el suport de dues de les botes de vi i tres piques per oli, que ens parlen d'una família amb terres on la vinya i l'olivera hi són presents de forma important.

Celler de la casa núm. 7 de cal Pedrolo vist en direcció cap al carrer Major. A la dreta podem veure dues piques d'oli i a la part central els suports de pedra per dues botes de vi.

Celler de la casa núm. 7 de cal Pedrolo vist en direcció a la Plaça dels Comediants. Podem veure l'accés al celler, actualment obstruït per terres i runa, i un pilar estructural de la casa de cronologia antiga. A l'esquerra, les 3 piques d'oli.

Al celler s'hi accedeix per pati estret que es troba a la part posterior de la casa i que actua de passadís a cel obert que a banda del celler comunica amb estables i corrals de la casa. En alguns d'aquests corrals s'evidencien estructures primitives de la casa fetes amb carreus de grans dimensions que corresponen a parets mestres d'època medieval.

Pati posterior de la casa des del qual s'accedeix al celler i als corrals. En algun moment aquesta part de la casa va comunicar amb la casa veïna de l'esquerra. A la dreta s'intueix l'accés al celler. Al fons, els corrals.

Paret mitgera feta amb carreus de calcària de grans dimensions disposats en filades regulars corresponents a una construcció prèvia d'època medieval que reaprofitava la casa núm. 7 del carrer Major

La planta baixa de la cas 7 del carrer Major presenta una entrada amb un passadís que condueix a la part posterior del cos principal de la casa a unes estances i cuina que tenien funció de domicili. Segons Adelais de Pedrolo en aquesta part de la casa hi vivia la família del barber que tenia el seu local també als baixos de la casa 7 amb porta al carrer Major, vora l'entrada de la casa. La barberia hauria estat en funcionament al voltant de mitjans del segle XX. A la part posterior de la casa d'on hi ha l'accés cap al pati que du al celler i als corrals, hi hauria hagut en un moment anterior possiblement a finals del segle XIX un accés al primer pis de la casa amb una escalinata monumental, que recorda l'entrada de cal Perelló. D'aquesta escalinata es conserven els amplis graons i una columna que estaria vinculada possiblement a un arc no conservat. L'escala actualment mor sota l'embigat actual del trebol del primer pis. Per substituir aquesta escala, es va construir una escala de dimensions més modestes possiblement a finals del XIX, tot fent una caixa d'escala que a la seva part superior presenta una claraboia.

Escalinata d'aire senyorial d'accés al primer pis que mor sota l'embigat d'aquest per reformes posteriors

Habitacions de l'habitatge de la pantà baixa de la casa 7.

Espai de cuina amb una gran llar de foc de l'habitatge de la planta baixa del núm. 7 de cal Pedrolo.

El primer pis del núm. 7 és el que presenta un major interès patrimonial, per haver preservat les estances de finals del segle XVIII i inicis del XX en un bon estat de conservació. Aquest primer pis es divideix en diferents àmbits: Un menjador que presenta mobiliari de principis

de segle XX, una cuina amb rebost d'aquesta mateixa època, al costat de la cuina l'habitació on dormia la tieta soltera del Manuel de Pedrolo, la daria Sánchez de Molina i Vidal, al costat l'habitació on dormia el pare de Manuel de Pedrolo i una sala noble que conserva les decoracions de guix del sostre, guixeries de les portes de les alcoves i una fornícula a la paret amb una petxina de guix amb aire barroc tardà. La sala conserva part del mobiliari originari dels segle XVIII i principis del XIX.

Habitació del pare del Manuel de Pedrolo

Menjador del primer pis reformat a inicis del segle XX.

Habitació de la Daria Sánchez de Molina, tieta de Manuel de Pedrolo.
Daria, juntament amb el pare del Manuel de Pedrolo s'hauria fet càrrec d'ell i
del seu germà en morir la seva germana Clotilde Sánchez de Molina.

Sala de la casa decorada amb un estil barroc tardà. La sala donava a les 2 alcoves principals i al pati posterior i lateral de la casa.

A l'altra banda de la casa, tocant al carrer Major i amb balcó cap aquest vial, es trobaria el despatx del pare del Manuel de Pedrolo. El despatx conserva part de la biblioteca familiar del pare de Manuel de Pedrolo i es completà amb obres de la biblioteca que Pedrolo tenia al seu pis de Barcelona (una part del llegat de la família Pedrolo provinent de l'Aranyó es traslladà a l'Arxiu). La biblioteca també guarda alguns records familiars.

El despatx del pare de l'escriptor.

El segon pis de la casa va estar molt temps llogat a un capellà, mossèn Joan. La família Pedrolo hi faria poca vida. El pis presenta espais diàfans a la part posterior de la casa.

Sala del segon pis. Abans estava formada per dos espais.

Sala posterior del segon pis.

Conclusions

Les cases del carrer Major 5 i 7 ara conegudes com cal Pedrolo i antigament propietat de la família Sánchez de Molina i Vidal Quer (cal Molina i abans cal Puntaire pel que fa la casa 5) tenen un interès rellevant per haver estat les cases on va residir una part significativa de la seva vida l'escriptor targarí Manuel de Pedrolo i Sánchez de Molina. En Pedrolo hi va viure la major part de la seva infantesa amb el seu pare, la seva tieta Daria i el seu germà Ramon. Posteriorment a la guerra civil hi residí altre cop uns anys i quan es va casa amb Josefina Fabregat hi vingué a viure de forma estable 5 anys, entre 1946 i 1951. Bona part de les primeres obres de l'escriptor estan escrites en aquesta casa. Per altra banda, durant les estades periòdiques que va fer en Pedrolo i la seva família els mesos d'estiu a Tàrraga el seu despatx del carrer Major veuria néixer i acabar multitud de llibres i escrits. Algunes d'aquestes obres restarien amagades a la casa, esperant millors temps per a ser publicades davant del risc de la censura i la presó si sortien a la llum.

Tant el despatx on Pedrolo va treballar, com altres espais de la casa on Pedrolo va fer vida s'han conservat inalterades o amb petites modificacions, que ens permeten veure quin era el seu espai vital, quina era la seva quotidianitat, els espais viscuts per ell i la seva família. Només per aquest fet la casa té un interès patrimonial evident. Aquests espais ens permeten, amb una museografia subtil, entrar dins de l'univers de l'escriptor, la seva intimitat i la seva obra. Veure com l'entorn condiciona també la seva creació. La biblioteca ens permet veure les lectures de Pedrolo, les obres que l'influeixen i que fins i tot tradueix. Les obres de la seva generació que l'acompanyen. Tot això ho tenim conservat en aquests espais de la casa, com si no hagués passat el temps, tal i com ho tenia quan hi feia les darreres estades als anys vuitanta del segle XX.

Les dues cases a banda de conservar les estances de vida de Manuel de Pedrolo també conserva les habitacions i espais on feien vida el seu pare, la seva tieta, de la seva mare de soltera i dels seus avis materns. En moltes ocasions aquests espais tenen rellevància no només per la vinculació dels espais amb els ancestres de l'escriptor, sinó que a més a més són espais amb una rellevància patrimonial. Les dues cases han conservat, en diferents nivells, estances que han conservat en força bon estat (tret de casos puntuals on les goteres han malmès de manera puntual zones molt concretes) les estances principals de finals del segle XVIII i inicis del XIX. Pel que fa a la casa 5 del carrer Major es conserven en un estat impecable en el primer pis la biblioteca del XIX, la sala noble que dóna al carrer Major i un vestíbul, reconvertit en alcova, que comunicava l'entrada original del pis (amb la porta del segle XVIII del replà d'escala). Aquestes estances nobles de cal Puntaire (de la família Vidal Quer, de la que descendeix la mare de Manuel de Pedrolo i Sánchez de Molina i que es coneixerà en a partir de finals del XIX com cal Molina) ens permeten veure l'ambient d'una casa benestant, amb aires senyorials d'una família important de la Tàrraga del segle XIX. Fet que complementa i enllaça amb el discurs de les sales Nobles de Cal Perelló. La casa ha conservat el mobiliari d'època, així com elements decoratius que ens donen una ambientació autèntica de com eren aquests espais al segle XIX.

Pel que fa al núm. 7 del carrer Major, la casa, si bé presenta una façana modesta, per dins conserva espais d'un elevat interès patrimonial. D'aquests elements volem destacar en primer lloc el celler de grans dimensions i volta de tendència apuntada que podria datar (al menys part d'ell) de l'època medieval. Si bé l'accés en l'actualitat ha quedat parcialment obstruït per runa i terres, un cop a dins el celler conserva intacta la seva estructura. Les seves dimensions poc freqüents, la seva antiguitat i el seu bon estat de conservació el fan ser un dels cellers més singulars conservats a Tàrraga. Per altra banda l'accés és fàcilment recuperable i possibilita un aprofitament interessant de l'espai.

Les modificacions de la planta baixa del número 7 emmascaren el que havia de ser, en un moment inicial, una entrada d'aires senyorials. D'aquesta entrada primitiva encara resten vestigis, com són l'escalinata que portava al primer pis i una columna conservada al seu peu. Aquests elements ofereixen la possibilitat de recuperar l'accés original (possiblement de la segona meitat del segle XVIII) de la casa.

Les estances de més interès històric i artístic de la casa 7, a banda del celler, es troben en el primer pis de la casa. Destaquen la sala noble i les dues alcoves associades a ella, situades a la part posterior de la casa, que datarien al voltant del 1800. En aquestes sala i alcoves destaca la decoració amb guixeries d'estil barroc tardà. Aquests espais són un clar exponent del luxe i gust refinat amb el que estaven decorades les cases benestants de la Tàrraga de finals del XVIII i inicis del XIX. A l'interès patrimonial intrínsec de les estances, cal sumar-hi la presència del mobiliari d'època i el fet que van ser estances associades al pare i la tieta del Manuel de Pedrolo, la persona que li faria de mare en morir la Clotilde Sánchez de Molina. Abans de ser de la família Molina a partir de 1912, anteriorment la casa era propietat dels Calçada, que també tenien la casa adjacent que tocava amb cal Perelló.

Per tot el que he exposat manifesto que les dues cases del carrer 5 i 7 Major de Tàrraga ara conegudes com cal Pedrolo i anteriorment com cal Molina constitueixen dos edificis emblemàtics de la nostra ciutat per haver estat la casa de l'escriptor Manuel de Pedrolo en diferents etapes de la seva vida i amb la que Pedrolo va mantenir sempre un estret lligam, per conservar les estances de treball i de vida de l'escriptor i de la seva família en perfecte estat i per conservar tant en una casa com en l'altra estances senyorials dels segles XVIII i XIX en bon estat de conservació i amb el mobiliari d'època corresponent. Estances, al seu torn viscudes per l'escriptor i els seus ancestres. A més a més la casa conserva altres espais d'èpoques medieval i moderna amb un rellevant valor històric.

Per tant les dues cases constitueixen un llegat patrimonial de gran valor per la ciutat, llegat que cal preservar i que **compleix abastament amb els requisits necessaris per a ser declarada BCIL**. Per tant considero que està plenament justificat i és necessari que els edificis 5 i 7 del carrer Major de Tàrraga siguin declarats BCIL. Aquesta catalogació com a BCIL, ajudarà i impulsarà la recuperació de la memòria de la figura i obra literària de l'escriptor Manuel de Pedrolo, ajudarà a custodiar i fomentar la seva obra literària i a que es pugui crear un centre d'estudi al voltant de la seva obra. També facilitarà l'ampliació del fons bibliogràfic del centre d'estudi i a condicionar els espais d'acollida d'aquest forn. Els diferents espais de la casa possibiliten a la vegada espais expositius i sales polivalents que serveixin per promoure la ideologia i la filosofia que recull l'obra i el pensament de Manuel de Pedrolo.

Oriol Saula i Briansó
Director tècnic del Museu Comarcal de l'Urgell-Tàrraga

Tàrraga 9 de febrer de 2022

